

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

Πτυχιακή εργασία με θέμα:

**“Έρευνα Χρηστών της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του Γενικού
Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ.”**

Επόπτρια Καθηγήτρια: Γεωργία Ζαφειρίου
Επιμέλεια Πτυχιακής εργασίας: Χρυσούλα Καραδήμου,
Νικολέτα Τζηλοπούλου

ΣΙΝΔΟΣ 2008

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας συνέβαλαν αρκετοί άνθρωποι τους οποίους οφείλουμε να ευχαριστήσουμε, αφού χωρίς την βοήθεια και την στήριξή τους δεν θα ολοκληρωνόταν η συγγραφή της πτυχιακής εργασίας.

Αρχικά, την επιβλέπουσα καθηγήτρια κα Γεωργία Ζαφειρίου, η οποία με τις καίριες υποδείξεις και συμβουλές της συνέβαλε καθοριστικά στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας.

Επίσης, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τον προϊστάμενο της Ιατρικής Βιβλιοθήκης κο Χρήστο Ντεκουμέ αλλά και την κα Μαρία Στάικου για την πολύτιμη βοήθεια τους και την ηθική τους συμπαράσταση.

Κυρίως, όμως να ευχαριστήσουμε θερμά την οικογένεια μας, τους γονείς και τα αδέρφια μας, Δημήτρη, Γιώργο και Χριστίνα για την ενθάρρυνση τους στη συγγραφή της παρούσας εργασίας αλλά και την στήριξή τους στα τέσσερα χρόνια της φοιτητικής μας ζωής.

Τέλος, δεν θα μπορούσαμε να μην ευχαριστήσουμε τους χρήστες της Βιβλιοθήκης για την ευγένεια και την υπομονή τους, παρά το βαρύ φόρτο εργασίας τους, να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια για την ολοκλήρωση της έρευνάς μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πίνακας Συντομογραφιών.....	7
Κατάλογος Πινάκων.....	8
Κατάλογος Σχημάτων.....	9
Κατάλογος Εικόνων.....	10
Περίληψη.....	11
Πρόλογος.....	12
Εισαγωγή.....	14
<u>Κεφάλαιο 1: Βιβλιογραφική επισκόπηση.....</u>	18
1.1 Ιστορικά	19
A) Η Βιβλιοθήκη στον κόσμο.....	20
B) Η Βιβλιοθήκη στην Ελλάδα.....	20
1.2 Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.....	21
A) Τι είναι Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη.....	21
B) Αποστολή της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης.....	23
1.3 Αλλαγές, Προκλήσεις και Βελτιώσεις στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.....	24
A) Αλλαγές στο χώρο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.....	25
B) Προκλήσεις στην εκπαίδευση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.....	28
Γ) Βελτίωση της ποιότητας και αξιολόγηση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης	29

Γ.1)Συστηματική μέτρηση της απόδοσης των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.....	30
Γ.2) Ποιότητα και Πρότυπα.....	31
1.4 Επιμόρφωση των Βιβλιοθηκονόμων στην Ελλάδα.....	32
1.5 Ιατρικές Βιβλιοθήκες.....	33
1.6) Ιατρικές Βιβλιοθήκες και Διαδίκτυο.....	35
Α) Ποιότητα της Ιατρικής Πληροφορίας στο Διαδίκτυο.....	35
Β)Χρήστες.....	36
Γ) Λόγοι Αύξησης της Ιατρικής Πληροφορίας.....	37
1.7 Έρευνες για την εξέλιξη των Ιατρικών Βιβλιοθηκών.....	40
1.8 Ιατρικές Βιβλιοθήκες και Οργανισμοί στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.....	49
<u>Κεφάλαιο 2: Ιατρική Βιβλιοθήκη του Γενικού Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ</u>	54
2.1 Ιστορία των Ιατρικών Βιβλιοθηκών.....	55
2.2 Η Ιατρική βιβλιοθήκη του ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ σήμερα.....	62
Α) Ιστορικά στοιχεία του Νοσοκομείου.....	62
Β) Ιστορικά στοιχεία της Βιβλιοθήκης.....	63
Γ) Οργάνωση.....	63
Δ) Υπηρεσίες.....	64
2.3 Τα τμήματα της βιβλιοθήκης.....	65

<u>Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία</u>	70
3.1 Εισαγωγή.....	71
3.2 Βασικές αρχές.....	71
3.3 Μέθοδοι συλλογής υλικού.....	73
3.4 Ερωτηματολόγιο.....	76
3.4.1 Δημιουργία ερωτηματολογίου.....	76
3.4.2 Τύποι ερωτήσεων.....	77
3.4.3 Σειρά των ερωτήσεων.....	81
3.4.4 Διατύπωση των ερωτήσεων.....	82
3.4.5 Υλική κα τυπογραφική παρουσίαση	82
3.4.6 Το μέγεθος του ερωτηματολογίου.....	83
3.5 Μέθοδοι δειγματοληψίας.....	83
3.5.1 Δειγματοληψία κατά στρώματα.....	84
3.6 Μέθοδος συμπλήρωσης ερωτηματολογίου.....	86
3.7 Παρουσίαση ερωτηματολογίου.....	89
3.8 Πιλοτικό ερωτηματολόγιο.....	90
3.9 Διεξαγωγή της έρευνας.....	92
3.10 Ανάλυση στοιχείων.....	93

<u>Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα έρευνας</u>	94
4.1 Γενικά.....	95
4.2 Προσωπικά στοιχεία χρηστών.....	95
4.3 Συλλογή.....	99
4.4 Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.....	107
<u>Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα και προτάσεις</u>	131
5.1 Συμπεράσματα.....	132
5.2 Προτάσεις.....	134
5.3 Ανάγκη για Περαιτέρω Έρευνα και Περιορισμοί της Παρούσας Έρευνας	138
5.4 Αξιοπιστία και Ηθική της Έρευνας.....	138
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	139
<u>Ελληνική</u>	139
<u>Ξενόγλωσση</u>	141
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	154
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΙΑΤΡΙΚΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥΣ	162

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

➤ Ελληνικές

A.E.I	:Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Αι.	:αιώνας
Δηλ.	:δηλαδή
Εκδ.	:έκδοση
Η/Υ	:Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
Κ.ά.	:και άλλα
Κ.λπ.	:και τα λοιπά
Μ.Χ.	:μετά Χριστών
Ν.Π.Δ.Δ	:Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Π.Γ.Ν.Θ.	:Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης
Π.Χ	:προ Χριστού
Π.χ.	:παραδείγματος χάριν

➤ Ξενόγλωσσες

CD-ROM	:Compact Disc Read-Only Memory
DVD	:Digital Versatile Disc
E-mail	:Electronical Mail
IFLA	:International Federation of Library Associations
NLM	:National; Medical Library
OCLC	:Online Computer Library Centre
OPAC	:Online Public Access Catalogue
SPSS	:Statistical Package for Social Science

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1 Ιδιότητα των ερωτώμενων.....	85
Πίνακας 4.1 Το φύλλο των ερωτώμενων.....	95
Πίνακας 4.2 Η ηλικία των ερωτώμενων.....	96
Πίνακας 4.3 Ιδιότητα των ερωτώμενων.....	97
Πίνακας 4.4 Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη.....	99
Πίνακας 4.5 Οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη.....	100
Πίνακας 4.6 Αναβάθμιση συλλογών Ιατρικής βιβλιοθήκης.....	101
Πίνακας 4.7.α) Νοσηλευτική.....	102
Πίνακας 4.7.β) Παθολογία.....	103
Πίνακας 4.7.γ) Χειρουργική.....	103
Πίνακας 4.7.δ) Νευρολογία.....	104
Πίνακας 4.7.ε) Καρδιολογία.....	105
Πίνακας 4.8 Υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι χρήστες.....	107
Πίνακας 4.9 Πληροφοριακές ανάγκες.....	109
Πίνακας 4.10. α) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (WEB).....	110
Πίνακας 4.10.β) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (on-line).....	111
Πίνακας 4.10.γ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (medline).....	112
Πίνακας 4.10.δ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (full-text αρχεία.....	113
Πίνακας 4.11 Βαθμός ικανοποίησης χρηστών συνολικά.....	114
Πίνακας 4.12.α) Ικανοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (WEB).....	115
Πίνακας 4.12.β) On-line πρόσβαση σε καταλόγους.....	116
Πίνακας 4.12.γ) On-line πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις.....	117
Πίνακας 4.12.δ) on-line πρόσβαση σε περιεχόμενα ,abstracts,full-text αρχεία.....	118
Πίνακας 4.13.α) Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών.....	119
Πίνακας 4.13.β) Αύξηση των θέσεων του αναγνώστη.....	120
Πίνακας 4.13.γ) Δημιουργία ειδικών κλειστών χώρων ατομικής μελέτης.....	121
Πίνακας 4.13.δ) Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας.....	122
Πίνακας 4.14 Απευθύνεστε στο προσωπικό.....	123
Πίνακας 4.15 Εξυπηρετηθήκατε;.....	124
Πίνακας 4.16 Επαρκεί το προσωπικό.....	125
Πίνακας 4.17 Υλικοτεχνικά μέσα.....	126
Πίνακας 4.18 Χώρος βιβλιοθήκης.....	127
Πίνακας 4.19 Ηλεκτρονική σελίδα.....	128
Πίνακας 4.20 Καταλληλότερος τρόπος ενημέρωσης.....	129

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 4.1 Το φύλλο των ερωτώμενων.....	96
Σχήμα 4.2 Η ηλικία των ερωτώμενων.....	97
Σχήμα 4.3 Ιδιότητα των ερωτώμενων.....	98
Σχήμα 4.4 Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη.....	99
Σχήμα 4.5 Οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη.....	100
Σχήμα 4.6 Αναβάθμιση συλλογών Ιατρικής βιβλιοθήκης.....	101
Σχήμα 4.7.α) Νοσηλευτική.....	102
Σχήμα 4.7.δ) Νευρολογία.....	105
Σχήμα 4.7.ε) Καρδιολογία.....	106
Σχήμα 4.8 Υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι χρήστες.....	108
Σχήμα 4.9 Πληροφοριακές ανάγκες.....	109
Σχήμα 4.10. α) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (WEB).....	110
Σχήμα 4.10.β) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (on-line).....	111
Σχήμα 4.10.γ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (medline).....	112
Σχήμα 4.10.δ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (full-text αρχεία).....	113
Σχήμα 4.11 Βαθμός ικανοποίησης χρηστών συνολικά.....	114
Σχήμα 4.12.α) Ικανοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (WEB).....	115
Σχήμα 4.12.β) On-line πρόσβαση σε καταλόγους.....	116
Σχήμα 4.12.γ) On-line πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις.....	117
Σχήμα 4.12.δ) On-line πρόσβαση σε περιεχόμενα, abstracts, full-text αρχεία...	118
Σχήμα 4.13.α) Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών.....	119
Σχήμα 4.13.β) Αύξηση των θέσεων του αναγνωστηρίου.....	120
Σχήμα 4.13.γ) Δημιουργία ειδικών κλειστών χώρων ατομικής μελέτης...	121
Σχήμα 4.13.δ) Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας.....	122
Σχήμα 4.14 Απευθύνεστε στο προσωπικό.....	123
Σχήμα 4.15 Εξυπηρετηθήκατε;.....	124
Σχήμα 4.16 Επαρκεί το προσωπικό.....	125
Σχήμα 4.17 Υλικοτεχνικά μέσα.....	126
Σχήμα 4.18 Χώρος βιβλιοθήκης.....	127
Σχήμα 4.19 Ηλεκτρονική σελίδα.....	128
Σχήμα 4.20 Καταλληλότερος τρόπος ενημέρωσης.....	129

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1 10 th European Conference of Medical and Health Libraries Europe as an Open Book 2006.....	41
Εικόνα 1.2 Έρευνα Νοσοκομειακών Βιβλιοθηκών.....	42
Εικόνα 1.3 Έρευνα για τις Ελληνικές Βιβλιοθήκες Επιστημών Υγείας.....	44
Εικόνα 1.4 Έρευνα για τις Ελληνικές Βιοϊατρικές Βιβλιοθήκες.....	45
Εικόνα 2.1 Δανειστικό Τμήμα.....	66
Εικόνα 2.2 Τμήμα Ξενογλωσσων Περιοδικών.....	67
Εικόνα 2.3 Τμήμα Ελληνικών Περιοδικών.....	67
Εικόνα 2.4 Τμήμα Ηλεκτρονικών	68
Εικόνα 2.5 Τμήμα Επεξεργασίας Υλικού.....	69
Εικόνα 2.6 Τμήμα Διατριβών.....	70
Εικόνα 2.7 Τμήμα Ιατρικού Βιβλιακού Υλικού.....	70

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ιατρική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α λειτουργεί ως πρόσωπο δημοσίου δικαίου από το 1988. Διασυνδέεται λειτουργικά με το τέταρτο Δ.Υ.Π.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας ως ανεξάρτητη υπηρεσιακή μονάδα με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.

Η βιβλιοθήκη ανήκει στο τμήμα πληροφορικής και οργάνωσης και στεγάζεται σε δυο αίθουσες, που βρίσκονται τα βιβλία και το βιβλιοστάσιο όπου αποθηκεύονται όλα τα περιοδικά που έχουν δημοσιευτεί πριν το 1998. Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να συγκεντρωθούν ,να αναλυθούν να ερμηνευτούν οι απόψεις της ιατρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α ως προς τις ανάγκες – προσδοκίες που έχουν σχέση με την λειτουργία της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης.

Η έρευνα αυτή έγινε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του Τμήματος βιβλιοθηκονομίας.

Το μέσο συλλογής των δεδομένων της έρευνας ήταν ένα ερωτηματολόγιο, που διανεμήθηκε σε 200 χρήστες με τυχαίο τρόπο. Οι τελευταίοι κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά τη χρήση της βιβλιοθήκης.

Η σύνταξη του ερωτηματολογίου προέρχεται από το γεγονός ότι μια Νοσοκομειακή βιβλιοθήκη έχει ένα ετερόκλητο κοινό με πολλές ανάγκες (Ιατροί, νοσηλευτές Υπάλληλοι και Τεχνικοί Υπηρεσίας, ασθενείς)

Τα αποτελέσματα της εμπειρικής αυτής διερεύνησης καθώς και η περαιτέρω ερμηνεία και ανάλυση τους αποτελούν σημαντική πηγή άντλησης στοιχείων αποτίμησης αλλά και οδηγό αναδιοργάνωσης και βελτιστοποίησης των υπηρεσιών του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α

Σε ότι αφορά δε στις νεότερες υπηρεσίες , τα δεδομένα αυτά θα αποτελέσουν εργαλείο σύγκρισης στοιχείων προόδου και εξέλιξης για μελλοντικές σχετικές έρευνες του Α.Χ.Ε.Π.Α

Τα συμπεράσματα από αυτή την έρευνα ήταν αρκετά ικανοποιητικά για την Ιατρική βιβλιοθήκη του Α.Χ.Ε.Π.Α καθώς και οι υπηρεσίες και οι λειτουργίες ικανοποιούν αρκετά τους χρήστες της. Παρόλα αυτά παρατηρήθηκαν ελλείψεις στον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης και ανάγκη για περαιτέρω ανάπτυξη της.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες συντελούνται μεγάλες αλλαγές που μεταμορφώνουν την εκπαίδευση, τη διαδικασία της έρευνας και της επιστημονικής δημοσίευσης, επαναπροσδιορίζοντας το ρόλο των πανεπιστημίων στην κοινωνία της πληροφορίας και αναπτύσσοντας νέα ευέλικτα μοντέλα διδασκαλίας και μάθησης.

Στην Ελλάδα η προσαρμογή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην νέα πραγματικότητα είναι δύσκολη, καθώς επιβαρύνεται με επιπλέον προβλήματα, όπως απουσία καθαρών στόχων και στρατηγικών «οικονομικό και διοικητικό ανορθολογισμό» και απουσία μηχανισμών αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου (Σοφούλης 2000,42-48).

Ο ρόλος των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων συνίσταται εκτός των άλλων στην παραγωγή τη μετάδοση της γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία. Την παροχή εφοδίων στους εκπαιδευόμενους με στόχο την άρτια κατάρτιση τους ως μελλοντικούς επαγγελματίες και επιστήμονες, και τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

Αρωγό αυτού του ρόλου αποτελούν οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ως δυναμικές τόσο της εκπαίδευσης όσο και της έρευνας.

Η γέννηση και η διαμόρφωση του ρόλου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στο νέο ελληνικό κράτος ταυτίζεται με τη γέννηση του πρώτου πανεπιστημίου το 1937 και την εξέλιξη του πανεπιστημιακού θεσμού στις μέρες μας.

Η οργάνωση των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στα ΑΕΙ της χώρας μας ακολούθησε κυρίως τη μορφή παροχής βιβλιογραφικών υπηρεσιών μέσω της λειτουργίας μικρών μονάδων βιβλιοθηκών, γνωστών ως σπουδαστήρια.

Η τάση η οποία διαφαίνεται να επικρατεί πλέον και στο ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο είναι η οργάνωση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης ως αυτόνομης μονάδας υποστήριξης τόσο του εκπαιδευτικού όσο και του ερευνητικού έργου των ΑΕΙ. Στόχος της σύγχρονης Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η διάδοση της γνώσης και η επικοινωνία με ότι καλείται πηγή της γνώσης. Προς αυτή την κατεύθυνση αυτές κινούνται δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην ανεξαρτητοποίηση του χρήστη, σεβόμενες την ιδιαιτερότητα της οντότητας του και λειτουργώντας προς όφελος των βιβλιογραφικών του αναγκών (Θ. Μανόλη –Ν. Χατζηορφανός, 2000: 360).

Η υποδομή , η οργάνωση και οι λειτουργίες της βιβλιοθήκης συνδράμουν στην ικανοποίηση του χρήστη ή αλλιώς του καταναλωτή της πληροφόρησης.

Σκοπός λοιπόν, της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση εκείνων των θεμάτων στα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα οι χρήστες της Ιατρικής βιβλιοθήκης του Α.Χ.Ε.Π.Α αλλά και οι προτιμήσεις των χρηστών στις διάφορες λειτουργίες της.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αξιολόγηση υπηρεσιών θεωρείται μια διαδικασία ζωτικής σημασίας ένα απαραίτητο εργαλείο για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη μιας υπηρεσίας πληροφόρησης. Οι ραγδαίοι ρυθμοί της τεχνολογικής ανάπτυξης , η πληθώρα νέων δυνατοτήτων απόκτησης της πληροφορίας , οι νέες μέθοδοι , που άρχισαν πλέον συστηματικά να υιοθετούνται και από το χώρο των ελληνικών βιβλιοθηκών , αλλά και η ανάγκη μεταποίησης του τρόπου παροχής και των παραδοσιακών μεθόδων, αποτελούν το έναυσμα για τη μεθοδική αναζήτηση του τρόπου εφαρμογής και των τάσεων που δημιουργούνται από την απόλυτη ή μερική αποδοχή τους από τον τελικό χρήστη.

Βέβαια η αναζήτηση για νέα δεδομένα δεν είναι πρωτόγνωρη διαδικασία «Τι πραγματικά θέλουν οι χρήστες και τι μπορεί μια βιβλιοθήκη να κάνει για αυτό;» ήταν και θα είναι το βασικό ερώτημα (Κορφιάτη,2004).

Ωστόσο , ο τρόπος προσέγγισης του και η σωστή αξιοποίηση των δεδομένων, αποτελούν σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά ένα σοβαρό πρόβλημα. Οι ιδιομορφίες και η ποικιλομορφίες που παρατηρούνται στις μέρες μας , στον χώρο της πληροφόρησης εντείνουν το πρόβλημα αυτό. Επομένως, επιτακτική ορίζεται η ανάγκη για λύσεις σε αυτά τα προβλήματα.

Η συγκεκριμένη έρευνα έγινε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας για το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

Σκοπός της είναι να δώσει μια γενική εικόνα της ιατρικής βιβλιοθήκης του πανεπιστημιακού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης , καταγράφοντας τις απόψεις των χρηστών της σχετικά με τις προτιμήσεις τους την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων.

✓ *Μεθοδολογία πτυχιακής εργασίας*

Στα πλαίσια της *πρωτογενούς έρευνας* έχουμε την συλλογή υλικού από τον ερευνητή με βάση μια κατάλληλη μεθοδολογία αλλά και με την διαδικασία έρευνας και πως αυτή διαμορφώθηκε. Επιλέχθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου , ως η καταλληλότερη, για τη διερεύνηση των επιθυμητών εμπειρικών δεδομένων.

Κατά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη οι βασικές αρχές σχεδιασμού αλλά και οι βασικές αρχές επικοινωνίας , έτσι ώστε να

είναι όσο το δυνατό πιο σαφή τα ζητούμενα στοιχεία και πιο αξιόπιστα τα αποτελέσματα.

Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν είναι απόλυτα επιτεύξιμο αφού απευθύνεται σε άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά, γνώσεις, ψυχολογία, προσωπικότητα αλλά και διαφορετική αντίληψη.

Στόχοι της έρευνας

- Να καταγραφούν οι προτιμήσεις των χρηστών όσο αφορά τις συλλογές αλλά και τις παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Να αξιολογηθούν από τους χρηστές οι υπηρεσίες έτσι ώστε να διαπιστώσουμε πόσο ικανοποιημένοι είναι,
- Να εντοπίσουμε πιθανά προβλήματα και
- Να παρουσιαστούν προτάσεις από τους χρήστες που ενδεχομένως να υπάρξουν.

Στη συνέχεια εντοπίσαμε βιβλιογραφικό υλικό πάνω σε ιατρικές βιβλιοθήκες, χρησιμοποιήσαμε στοιχεία τα οποία έχουν προκύψει από προηγούμενες έρευνες και εντοπίσαμε σχετική βιβλιογραφία για την οποία χρησιμοποιήσαμε το σύστημα Harvard και προσφέρει το απαραίτητο υπόβαθρο για το σχεδιασμό και την ολοκλήρωση της νέας έρευνας.

Η διαδικασία αυτή ονομάζεται δευτερογενής έρευνα και στόχοι της είναι:

- Η περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
- Η εξέλιξη των ιατρικών βιβλιοθηκών αλλά και οι τρόποι βελτίωσης τους
- Έρευνες πάνω στις ιατρικές βιβλιοθήκες για περαιτέρω ανάπτυξη.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την βοήθεια του ερωτηματολογίου και συμπληρώθηκε από τους χρήστες της βιβλιοθήκης βασίστηκε πάνω σε πέντε ενότητες:

1. προσωπικά στοιχεία του χρήστη
2. χρήση συλλογών-καταγραφή προτιμήσεων των χρηστών
3. χρήση και αξιολόγηση των υπηρεσιών
4. αξιολόγηση του προσωπικού
5. ικανοποίηση και βελτιώσεις

Μετά την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από 200 χρήστες , άρχισε η συγγραφή της εργασίας η οποία αποτελείται από πέντε κεφάλαια ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Σε αυτό το κεφάλαιο μια αναφορά για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και ειδικότερα στις ιατρικές βιβλιοθήκες για την ποιότητα υπηρεσιών που προσφέρουν και την ανάπτυξη τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ιατρική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.ΠΑ.

Περιγραφή της βιβλιοθήκης, του προσωπικού και του τρόπου λειτουργίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Περιγράφεται η μεθοδολογική πορεία της έρευνας. Δηλαδή ποια μέθοδος συλλογής υλικού επιλέχθηκε. σύνταξη ερωτηματολογίου, μέθοδος δειγματοληψίας χρησιμοποιήθηκε , η μέθοδος συμπλήρωσης ερωτηματολογίου , χρήση πιλοτικού ερωτηματολογίου η παρουσίαση του και η διεξαγωγή της έρευνας και ανάλυσης των στοιχείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων από την παρούσα έρευνα, με την βοήθεια πινάκων και γραφημάτων σύμφωνα με το οποίο θα οδηγηθούμε στο επόμενο και τελευταίο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συμπεράσματα, όπου αναφέρονται τα συμπεράσματα των ερευνητών, τα οποία πηγάζουν από την έρευνα που πραγματοποίησαν, καθώς και προτάσεις των χρηστών αλλά και των ερευνητών με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων της βιβλιοθήκης.

Στην συνέχεια ακολουθεί βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα (ελληνική και ξενόγλωσση), καθώς και τρία παραρτήματα (το πρώτο περιέχει το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε, το δεύτερο το πιλοτικό ερωτηματολόγιο και το τελευταίο ένα ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στους ιατρικούς βιβλιοθηκονόμους).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Η σημασία της βιβλιοθήκης, φυσικά όχι μόνο ως χώρου αποθήκευσης ή έστω και χρήσης βιβλίων αλλά ως πνευματικού ιδρύματος, είναι μεγάλη. Μία βιβλιοθήκη κατέχει ή, πιο σωστά, πρέπει να κατέχει πολύ σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια καλλιέργειας της παιδείας ενός λαού.

Η Βιβλιοθήκη είναι ο χώρος της οργάνωσης: μια αίθουσα που κατανέμεται από ευθύγραμμες διαδρομές ακολουθώντας την λογική της ταξινόμησης. Μια χαρτογράφηση που υπακούει σ' έναν πίνακα περιεχομένων και σε μια ιεραρχία που αποτυπώνεται σε αριθμούς και σε γράμματα της αλφαβήτου (Manguel, 2006:12).

- ❖ Η θήκη βιβλίων ή το κατασκεύασμα για την ταξιθέτηση βιβλίων σύμφωνα με ορισμένο σύστημα, με σκοπό τη μελέτη και την έρευνα ή το διάβασμα ή και τα δύο
- ❖ Το οίκημα μέσα στο οποίο έχουν τοποθετηθεί σε ειδικές θήκες βιβλία που έχουν ταξινομηθεί και είναι σε χρήση του κοινού
- ❖ Το σύνολο των βιβλίων στην κατοχή κάποιου
- ❖ Η σειρά βιβλίων που έχουν γραφεί από ένα πρόσωπο ή για ένα θέμα ή έχουν εκδοθεί από ένα πρόσωπο ή οργανισμό
- ❖ Αρχείο για την επίσημη αναγραφή διάφορων γεγονότων
- ❖ Συλλογή φιλμ, μικροφίλμ, φωνογραφικών δίσκων, διαφανειών και οτιδήποτε ανήκει στα οπτικοακουστικά μέσα

Οι παραπάνω ορισμοί της λέξης βιβλιοθήκη (Υδρία, 1996) δίνουν αμέσως την ευρύτητα του όρου και τους τομείς στους οποίους αυτός απλώνεται.

Βασικό στοιχείο στην κατασκευή μιας νέας βιβλιοθήκης είναι το κομμάτι εκείνο του πληθυσμού στο οποίο αυτή πρόκειται να απευθυνθεί. Είναι φανερό ότι κάθε είδος βιβλιοθήκης έχει ένα διαφοροποιημένο σκοπό όσον αφορά τους μελλοντικούς χρήστες της βιβλιοθήκης. Μία εθνική βιβλιοθήκη έχει ως σκοπό τη συγκέντρωση και τη διαφύλαξη της πνευματικής κληρονομιάς ενός τόπου, άρα πρέπει να ενταχθεί στην πρωτεύουσα της χώρας. Μία παιδική βιβλιοθήκη απευθύνεται σε πολύ νεαρά άτομα, άρα πρέπει να έχει διαμορφωθεί κατάλληλα, έτσι ώστε να τους προσελκύσει το ενδιαφέρον για το βιβλίο. Μια σχολική ή ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη απευθύνεται σε άτομα που έχουν αυξημένες ανάγκες ανεύρεσης πληροφοριών και πρέπει να είναι εφοδιασμένη με ικανό αριθμό πληροφοριακών βιβλίων και άλλων υλικών. Μία δημόσια-λαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να απευθύνεται κατά κύριο λόγο στο μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού το οποίο δεν έχει ουσιαστική επαφή με το βιβλίο (Βιβλιοθήκες, 2000).

A) Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Οι πρώτες βιβλιοθήκες πρέπει να υπήρχαν στη Μεσοποταμία ήδη από το 3000 π.Χ. Ανασκαφές που έγιναν στη Νινευή το 1850 έφεραν στο φως χιλιάδες πήλινες πινακίδες με σφηνοειδή γραφή, μεθοδικά ταξινομημένες και καταλογωγραφημένες, που αποτελούσαν το αρχείο του βασιλιά Ασουρμπανιπάλ (668-626 π.Χ.). Ο βασιλιάς της Αλεξάνδρειας Πτολεμαίος ο Φιλάделφος (283-247 π.Χ.) ίδρυσε την πλουσιότερη και λαμπρότερη βιβλιοθήκη του αρχαίου κόσμου, γνωστή ως «Μεγάλη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας», με 400.000, και κατ' άλλους 700.000 τόμους, και καταλόγους, οι οποίοι θεωρούνται ως οι πρώτες προσπάθειες για τη δημιουργία συστηματικής βιβλιογραφίας. Οι ρωμαϊκές βιβλιοθήκες ήταν συνήθως εγκατεστημένες σε συνεχόμενα παραρτήματα των ναών και κυρίως στο κέντρο των πόλεων. Αποτελούνταν από δύο τμήματα, της ελληνικής και της λατινικής γραμματείας, και αργότερα και από ένα τρίτο, χριστιανικό τμήμα, ενώ τα τετράγωνα βιβλία από περγαμηνή ήταν τοποθετημένα πλάγια. Κατά τη μεσαιωνική περίοδο βιβλιοθήκες δημιουργούνταν μόνο στους ναούς και τα μοναστήρια, ενώ η οργάνωση, η λειτουργία τους και η συστηματική αντιγραφή των χειρογράφων γίνονται από μορφωμένους καλλιτέχνες και μοναχούς. Στα σημαντικότερα κέντρα του Ισλάμ (Βαγδάτη, Κάιρο, Τρίπολη) δημιουργήθηκαν βιβλιοθήκες εμπλουτισμένες με ελληνικά χειρόγραφα μεταφρασμένα στην αραβική γλώσσα. Στην Αναγέννηση παρατηρήθηκε μια τάση ίδρυσης σημαντικών ιδιωτικών βιβλιοθηκών, ενώ στα κατοπινά χρόνια τέθηκαν οι βάσεις για τη δημιουργία των μεγάλων δημόσιων βιβλιοθηκών που υπάρχουν μέχρι σήμερα σε όλο τον κόσμο (Βιβλιοθήκες, 2000).

B) Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πρώτη ελληνική βιβλιοθήκη ιδρύθηκε από τον Πεισίστρατο τον 6ο π.Χ. αιώνα, ήταν δημόσια και περιλάμβανε μεταξύ άλλων τα ομηρικά έπη Ιλιάδα και Οδύσσεια, των οποίων η καταγραφή είχε τελειώσει το 560 π.Χ. Κατά το Στράβωνα, ο Αριστοτέλης είναι ο πρώτος ιδιώτης που συστηματικά συγκέντρωσε βιβλία με σκοπό το σχηματισμό βιβλιοθήκης. Άλλη μεγάλη ελληνική βιβλιοθήκη της αρχαιότητας ήταν εκείνη της Περγάμου, που ιδρύθηκε τον 2ο π.Χ. αιώνα από τον Άτταλο Α' ή το γιο του Ευμένη Β'. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο, η βιβλιοθήκη περιείχε ήδη 200.000 τόμους

όταν ο Αντώνιος τη μετέφερε στην Αλεξάνδρεια και την πρόσφερε στην Κλεοπάτρα.

Η πρώτη βιβλιοθήκη του νέου ελληνικού κράτους ιδρύθηκε από τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια το 1828 στην Αίγινα (πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας), όπου στεγάστηκε στο Ορφανοτροφείο του νησιού και η λειτουργία της ανατέθηκε στον Ανδρέα Μουστοξύδη, πρόεδρο της επιτροπής του Ορφανοτροφείου. Το 1832, με διάταγμα η βιβλιοθήκη ονομάστηκε Δημόσια και ορίστηκε διευθυντής της ο Γεώργιος Γεννάδιος. Το 1834 μεταφέρθηκε στην καινούργια πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους, την Αθήνα, έχοντας περίπου 8 χιλιάδες τόμους. Αρχικά τοποθετήθηκε στο Λουτρό της Αγοράς και αργότερα στην εκκλησία του Αγίου Ελευθερίου, στην πλατεία Μητροπόλεως. Το 1842 η βιβλιοθήκη, που είχε ήδη 15 χιλιάδες τόμους, ενώθηκε τοπικά και διοικητικά με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αθηνών, που είχε ιδρυθεί το 1838, και μεταφέρθηκε στο κτήριο του Πανεπιστημίου. Με βασιλικό διάταγμα του 1867 οι δύο βιβλιοθήκες συγχωνεύτηκαν σε μία, την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, η οποία το 1903 μεταφέρθηκε στο κτήριο που βρίσκεται σήμερα, στην οδό Πανεπιστημίου, το οποίο κατασκευάστηκε το 1888 με δωρεά των αδελφών Βαλλιάννου από την Κεφαλονιά, σε σχέδια του Δανού αρχιτέκτονα Χάνσεν και με εκτελεστή του σχεδίου το Γερμανό Τσίλερ (Βιβλιοθήκες, 2000).

1.2 ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Α) ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Θα μπορούσαμε να ορίσουμε την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη σαν το πλέον ζωντανό κύτταρο στο σώμα του οργανισμού που καλείται πανεπιστημιακός χώρος. Αποτελεί τον πυρήνα της πνευματικής ζωής ενός πανεπιστημίου ή στην καλύτερη περίπτωση πανεπιστημιούπολης. Πιο συγκεκριμένα είναι ένα πρακτορείο γνώσης, ένα πνευματικό θεματοφυλάκιο, όπου βρίσκουν ικανοποίηση οι ανάγκες για επιστημονική έρευνα και πνευματική τελειοποίηση. Αναφορικά προς τα άλλα είδη βιβλιοθηκών κρατεί την κορυφαία θέση στην πυραμίδα των βιβλιοθηκών. Με βάση ότι το πανεπιστήμιο είναι μια κοινότητα με περισσότερες από τρεις κοινωνικές τάξεις ανθρώπων που άλλοι λίγο, άλλοι πολύ διάγουν μέρος της ζωής τους εκεί, και επιπλέον ορισμένοι "γεννούν" και πνευματικά παιδιά, του δίνουμε παραστατικά το σχήμα του δένδρου. Σ' αυτό το σχήμα η ακαδημαϊκή

βιβλιοθήκη (κεντρική και τμηματικές) έχει τη θέση της ρίζας του δένδρου με όλα τα παράρριζα της.

Η βιβλιοθήκη γεννήθηκε τότε, όταν η συσσώρευση πείρας είχε γίνει τόσο μεγάλη, ώστε άρχισε να υπερβαίνει τις ικανότητες της ανθρώπινης μνήμης και η διαφύλαξη αυτής της πείρας δεν μπορούσε πλέον να εξασφαλίζεται μέσω της προφορικής μετάδοσης (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999: 189).

Στην διάρκεια του 19ου αι. στην Αμερική γίνεται μια μεγάλη αλλαγή στα ακαδημαϊκά ινστιτούτα και στις βιβλιοθήκες τους. Η κυριαρχία της εκκλησίας ήταν ακόμη φανερή, αλλά το ενδιαφέρον για την εκπαίδευση αντανakλούσε τις ανάγκες της νέας χώρας. Μέχρι το 1850 κρατικά πανεπιστήμια ιδρύθηκαν και άλλα επιδοτημένα με την πράξη του Morrill του 1862 που είχαν κύριο γνωστικό ενδιαφέρον κυρίως στα αγροτικά και τεχνικά θέματα και κατά δεύτερο λόγο στις κοινωνικές και φυσικές επιστήμες. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες έτειναν να συναντήσουν τις κοινωνικές ανάγκες. Στα πρώτα χρόνια του 19ου αι. οι συλλογές ήταν μικρές (του Harvard κατά το 1827 αριθμούσε 25.000 τόμους), η πρόσβαση στο υλικό περιορισμένη, η οικονομική υποστήριξη ανεπαρκής και ο αριθμός του προσωπικού περιορισμένος. Η οργάνωση των βιβλιοθηκών ήταν πτωχή εξαιτίας της έλλειψης εκπαιδευμένου προσωπικού. Οι βιβλιοθήκες ήταν συχνά τοποθετημένες σε δωμάτια ή σε πτέρυγες από κτίρια και λειτουργούσαν συγχρόνως με άλλες υπηρεσίες. Οι υπεύθυνοι των βιβλιοθηκών ήταν υποβαθμισμένοι και περιφρονημένοι. Οι φοιτητές παραπονιόντουσαν για κακή συμπεριφορά του προσωπικού, ανεπαρκές ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης και αδυναμία πρόσβασης στο βιβλιακό υλικό. Δηλαδή, ώρα μηδέν για τις βιβλιοθήκες στο εξωτερικό στις αρχές του 19ου αιώνα, όμως μία ώρα που μόλις στα τέλη του 20ου αι. κατορθώσαμε και την ξεπεράσαμε στην Ελλάδα, αλλά που έχουμε να τρέξουμε αρκετά για να φτάσουμε την τέλεια 10η ή 12η ώρα μια φωτεινής μέρας.

Παράλληλα προς την κεντρική βιβλιοθήκη του Harvard, κολεγιακές συλλογές άρχισαν να αναπτύσσονται για να καλύψουν τις ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας τμηματικά. Αυτές όμως άρχισαν να ατονούν μέχρι το τέλος του αιώνα(19ος) μια και η κεντρική βιβλιοθήκη βελτίωσε τις συνθήκες και τις υπηρεσίες της και κάλυψε από μόνη της τις κοινοτικές ανάγκες.

Καθώς η ζήτηση για καλύτερες ακαδημαϊκές συλλογές αυξήθηκε, οι Αμερικάνοι άρχισαν να αγοράζουν βιβλία και όλες οι βιβλιοθήκες στην Ευρώπη άρχισαν να αυξάνουν το μέγεθος των συλλογών τους. Παρ' όλα

αυτά όμως μέχρι το 1910 μόνο εννιά πανεπιστήμια είχαν βιβλιοθήκες με περισσότερα από 200.000 τόμους. Βελτιωμένη καταλογογράφηση και ευρετηρίαση επιτεύχθηκαν με το πέρασμα του αιώνα με την βοήθεια της εργασίας των Charles Ammi Cutter, Melvil Dewey and William F. Poole και με την παρέμβαση και υποστήριξη της American Library Association που ιδρύθηκε το 1877.

Κατά τον 20ο αι. αρκετές Αμερικανικές βιβλιοθήκες κατόρθωσαν να ανεβάσουν το κύρος τους και σαν ερευνητικά κέντρα, βοηθημένα από την βελτιωμένη ευρετηρίαση, βελτιωμένες μονάδες abstracting και ανάπτυξη του προσωπικού τους.

Σήμερα οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ανεπτυγμένων χωρών παρουσιάζουν έναν καλά συντονισμένο οργανισμό που λειτουργεί σε επιστημονική βάση των προτύπων βιβλιοθηκών και συμβάλλουν στην υπόθεση της ανάπτυξης της επιστήμης. Αναφορικά με την εκπαίδευση η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη θα δώσει οντότητα στον καθηγητή, ανεξαρτητοποίηση στη μαθησιακή έφεση του φοιτητή, ώστε ο τελευταίος να μην είναι αναγκαστικά εξαρτημένος από τον καθηγητή, αλλά μόνο από τη γνώση που θα του παρέχεται από την βιβλιοθήκη μέσω του βιβλιοθηκάρου (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999: 191).

B) ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η αποστολή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η έκφραση και εξωτερίκευση του γενικού έργου που πρόκειται να επιτελεσθεί από την βιβλιοθήκη. Σε βιβλιοθήκες σωστά οργανωμένες, η αποστολή της βιβλιοθήκης είναι επίσημα ανακοινωμένη σε ετήσια reports ή ακόμη αναρτημένη σε κοινή θέα προς ενημέρωση της κοινότητας. Η ύπαρξη γραπτής αποστολής της βιβλιοθήκης είναι η θεωρητική απόδειξη της ύπαρξης του οργανισμού. Η αποστολή προϋποθέτει πομπό και δέκτη. Πομπός είναι η βιβλιοθήκη και δέκτης συνήθως η κοινότητα του πανεπιστημίου. Με τον όρο κοινότητα εννοείται κυρίως το διδακτικό προσωπικό του πανεπιστημίου, ο φοιτητόκοσμος αλλά και το υπαλληλικό προσωπικό κάθε βαθμίδας. Βέβαια στην δεδομένη στιγμή στην κοινότητα ανήκουν και όλοι οι ερευνητές που προσπαθούν να εξυπηρετήσουν τα επιστημονικά τους ενδιαφέροντα. Και ακριβώς αυτό το σημείο πρέπει να διευκρινίζεται από την γραπτή πρόταση της αποστολής της βιβλιοθήκης. Μια βιβλιοθήκη έχει την δυνατότητα να επιφέρει αλλαγές στην αποστολή της, τις οποίες υποχρεώνεται να τις ανακοινώνει στην πανεπιστημιακή

κοινότητα π.χ. επέκταση της προσφοράς των υπηρεσιών της και σε άλλους χρήστες εκτός κοινότητας, όπως είναι μαθητές 2βάθμιας εκπαίδευσης που αναλαμβάνουν πληροφοριακές εργασίες.

Η σύνταξη της αποστολής της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης θέτει τις βάσεις για καθορισμό στόχων επιμέρους σκοπών και δραστηριοτήτων. Η ευρύτητα της και τα θέματα που θα καλύπτει εξαρτώνται από το μέγεθος της συλλογής της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και τις υποδιαιρέσεις του πανεπιστημίου σε τμήματα και τομείς.

Γενικά θα ορίζαμε σαν αποστολή μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης την υπέρτατη σκέψη για την επιλογή, απόκτηση και διατήρηση βιβλιακού υλικού και την διάδοση των αξιών που προκύπτουν από το υλικό στην πανεπιστημιακή κοινότητα προς ανάδειξη της επιστημονικής έρευνας.

Καταλήγοντας για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και οφείλοντας κατά τον Καζαντζάκη να ακολουθούμε τη φωνή της εποχής που δίνει μηνύματα: "Αυτοματοποιημένη ροή της πληροφορίας, γρήγορος έλεγχος, άμεσο αποτέλεσμα" τολμάμε* να μιλήσουμε για μια 5η εξουσία, την πληροφόρηση μέσω υπολογιστών "που τρέχουν" με στόχο γρήγορο έλεγχο και άμεσο αποτέλεσμα. Δύο μηνύματα που η φωνή της εποχής "τα τρέχει" με κάθε μέσο μέχρι και με τερματικά χειρός. Όταν όμως αυτά τα μέσα δεν είναι προσιτά στις χείρες, εκεί που δεν "τρέχουν" οι υπολογιστές, "τρέχει" ο νους μας εντελώς πρακτικά, με τεχνική το "λάσο". Μια πρακτική τεχνική στατιστικής που με σύμβολα αριθμούς σε κύκλους αποδίδει τιμές για γρήγορο έλεγχο και άμεσο αποτέλεσμα γιατί πάντα το αποτέλεσμα μετράει. Οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συνεπώς, εάν προσαρμόσουν την πολιτική τους στη φωνή της εποχής και φυσικά, όπως ο όρος πολιτική έχει ορισθεί από τον Αριστοτέλη, σαφώς θα άγουν τη γνώση και θα φέρουν φραγμό στην αγνωσία (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999: 193).

1.3 ΑΛΛΑΓΕΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.

Η πρώτη και βασική λειτουργία μιας βιβλιοθήκης είναι η συλλογή και στη συνέχεια ο συνεχής εμπλουτισμός του υλικού της. Η επιτυχημένη συγκρότηση της συλλογής αυτής βασίζεται στη σωστή επιλογή αυτού του υλικού. Βοηθήματα για την επιλογή του υλικού μιας βιβλιοθήκης αποτελούν οι βιβλιογραφίες, οι βιβλιοκατάλογοι των εκδοτικών οίκων, διάφορα

βιβλιογραφικά δελτία και βιβλιοκρισίες καθώς και συνεχείς επαφές με βιβλιοπωλεία και άλλες βιβλιοθήκες. Φυσικά, αντίστοιχα βοηθήματα υπάρχουν και για τα άλλα υλικά που συγκροτούν τη συλλογή μιας βιβλιοθήκης, έντυπα και μη. Τέλος, σημαντικό ρόλο στην επιλογή και τελικά στην αγορά του υλικού παίζει φυσικά η οικονομική επιφάνεια κάθε βιβλιοθήκης, ανάλογα με την οποία προγραμματίζονται οι αγορές της καθώς και το έμψυχο δυναμικό που επανδρώνει μια βιβλιοθήκη (Βιβλιοθήκες, 2000).

A.) ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουν επέλθει ριζικές αλλαγές στο επάγγελμα της Βιβλιοθηκονομίας αλλά και της Πληροφόρησης ως προς τα μέσα που χρησιμοποιεί και τις υπηρεσίες που παρέχει. Το έργο το οποίο αναλάμβαναν οι βιβλιοθήκες στο πλαίσιο του φυσικού τους χώρου διαφέρει από εκείνο το οποίο απαιτείται σήμερα για τη διαχείριση των ψηφιακών πληροφοριών.

Η βιβλιοθηκονομική εκπαίδευση θα πρέπει να λάβει υπόψη της τις νέες γνωστικές, κοινωνικές και διαμορφωμένες διαδικασίες και να υιοθετήσει μια νέα οπτική η οποία θα εντάσσει χρήστες, τεχνολογία και επαγγελματίες της πληροφόρησης στο πλαίσιο ενός κοινωνικά δομημένου, σύνθετου περιβάλλοντος.

Στο επάγγελμα της πληροφόρησης διαμορφώνεται ένας κυρίαρχος λόγος ο οποίος επιβάλλει τον επανακαθορισμό των δεξιοτήτων του βιβλιοθηκονόμου. Η απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων η οποία επιτυγχάνεται με την εκπαίδευση, την προσωπική προσπάθεια και τις ευκαιρίες στον εργασιακό χώρο, θα δώσει τη δυνατότητα στους επαγγελματίες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος της πληροφόρησης (Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου, 2005).

Οι λόγοι που έχουν διαφοροποιήσει τη μορφή του επαγγέλματος της πληροφόρησης και απαιτούν άμεση ανταπόκριση από τους φορείς Βιβλιοθηκονομικής εκπαίδευσης είναι:

➤ Κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις

Οι κοινωνικές μεταβολές αλλάζουν τους τρόπους επικοινωνίας και, ως εκ τούτου, διαφοροποιούν τη μορφή και τη δομή των κοινωνιών και των οργανισμών.

➤ *Παγκοσμιοποίηση*

Η τεχνολογία και οι δυνάμεις της αγοράς δημιουργούν ένα νέο πλαίσιο χρήσης της πληροφορίας. Ο τρόπος οργάνωσης των επιχειρήσεων, η σχέση μεταξύ αποτελεσματικής διαχείρισης της γνώσης και επιτυχίας ή αποτυχίας της επιχείρησης, οι αξίες του οργανισμού, η ανάγκη για ταχύτητα προσαρμογής στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, η αναγνώριση της πληροφορίας ως αγαθού, η γενικότερη ρευστότητα του περιβάλλοντος, επαναπροσδιορίζουν το πεδίο στον τομέα της πληροφόρησης.

➤ *Αυξανόμενη χρήση της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*

Η σύζευξη της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών μεταβάλλει τους τρόπους δημιουργίας, αποθήκευσης και επικοινωνίας της πληροφορίας και επανακαθορίζει τους κανόνες πρόσβασης στις πληροφορίες όσον αφορά τον χρόνο, τον τόπο και την ταχύτητα διάδρασης.

➤ *Χρήση του Διαδικτύου*

Η χρήση του διαδικτύου έχει διαφοροποιήσει τους ρόλους και τη φιλοσοφία βιβλιοθηκών και βιβλιοθηκονόμων. Ο όγκος των διαθέσιμων στο Διαδίκτυο πληροφοριών, έχει σαν αποτέλεσμα τη μετάβαση από την κοινωνία κτήσης πληροφοριών σε κοινωνία - δίκτυο διανεμημένων πληροφοριών. Το περιβάλλον που δημιουργεί το διαδίκτυο, η παγκοσμιοποίηση της πληροφορίας, διαμορφώνουν τα νέα δεδομένα στον χώρο της πληροφόρησης και οδηγούν στη δημιουργία υπηρεσιών πληροφόρησης που δεν περιορίζονται από φυσικά και γεωγραφικά όρια. Το επάγγελμα προσανατολίζεται σ' ένα νέο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η γνώση, η σκέψη και η τεχνολογία (Billings, 1992 ; Steele, 2004).

➤ *Διεύρυνση της αγοράς εργασίας στο πεδίο της πληροφόρησης*

Η κοινωνία της πληροφορίας δημιουργεί στους επαγγελματίες της πληροφόρησης νέες ευκαιρίες για απόκτηση νέων ρόλων και για εργασίες πέρα των φυσικών ορίων της βιβλιοθήκης. Νέες θέσεις δημιουργούνται σε καινούργια πεδία και οι παλαιές μετασχηματίζονται (Crosby, 2000). Οι διαγραφόμενες προοπτικές απασχόλησης εκτιμάται ότι θα αυξηθούν στο άμεσο μέλλον, καθώς «οι μη παραδοσιακές θέσεις», λόγω της συνεχούς εξέλιξης της τεχνολογίας, θα μετατραπούν σε παραδοσιακές. Σε αυτές τις συνθήκες, ο επαγγελματίας της πληροφόρησης θα πρέπει να υιοθετεί νέες αντιλήψεις, απόψεις και στάσεις και να προωθεί με αποτελεσματικό τρόπο τις διαθέσιμες ικανότητες οργάνωσης, έρευνας και αξιολόγησης.

➤ *Είσοδος στο πεδίο της πληροφόρησης “ανταγωνιστικών” ομάδων*

Η ανταγωνιστικότητα στην επαγγελματική ζωή παρατηρείται σε όλες σχεδόν τις ειδικότητες λόγω της συνεχούς μεταβολής του περιβάλλοντος

εργασίας, των νέων επαγγελματικών ομάδων που εμφανίζονται, της εξέλιξης της τεχνολογίας και της αλλαγής πολιτικών στον εργασιακό χώρο (Abbot, 1998). Στον τομέα της πληροφόρησης, η τεχνολογία και η αυξανόμενη στρατηγική αξία της πληροφορίας έχει προσελκύσει άλλα επαγγέλματα και έχει μεταβάλει τα όρια και τους κανόνες του ανταγωνισμού (Van House and Sutton, 1996). Έχει αυξηθεί ο ανταγωνισμός τόσο μεταξύ των επαγγελματιών που συνδέονται με τη διαχείριση των πληροφοριών, όσο και μεταξύ αυτών που έχουν διαφορετική επιστημονική ή επαγγελματική υποδομή (Van House and Sutton, 1996). Ο ανταγωνισμός, λόγω των προκλήσεων που δημιουργεί, μπορεί να εκληφθεί και ως παράγοντας επαναπροσδιορισμού του επαγγέλματος της πληροφόρησης και καθορισμού των απαιτήσεων που δημιουργούνται σε μία εποχή κατά την οποία η πληροφορία είναι ευκολότερα προσβάσιμη, αλλά η διαδικασία διαχείρισης και αξιολόγησής της είναι περισσότερο σύνθετη.

➤ *Θεώρηση της πληροφορίας ως προϊόντος με στρατηγική και ανταγωνιστική σημασία.*

Η απόκτηση και ο έλεγχος της πληροφορίας είναι σημαντικός πόρος για την αποδοτικότητα του οργανισμού. Η αύξηση της παραγωγικότητας εξαρτάται από την εφαρμογή των πληροφοριών στην παραγωγή, κατανάλωση, διανομή και εμπόριο, ιδιαίτερα καθώς αυξάνεται η πολυπλοκότητα και η παραγωγικότητα της οικονομίας. Το γεγονός ότι η πληροφορία εκλαμβάνεται ως προϊόν, έχει συνέπειες για τις κοινωνικές αξίες και την κοινωνία γενικότερα και ως εκ τούτου, θεωρείται και δημόσιο αγαθό.

➤ *Απουσία διαδικασίας διαμεσολάβησης στον τομέα των επιχειρήσεων*

Στο προβληματισμό εάν η πρόσβαση στις πληροφορίες μπορεί να γίνει χωρίς τον ενδιάμεσο ρόλο του/της βιβλιοθηκονόμου υποστηρίζεται ότι ο/η βιβλιοθηκονόμος μπορεί να προσθέσει αξία στη διαδικασία μετασχηματισμού των δεδομένων σε πληροφορίες και των πληροφοριών σε γνώση (Cheng, 2001).

➤ *Μεταβαλλόμενη μορφή του έργου της πληροφόρησης.*

Οι αναπτύξεις που έγιναν τα τελευταία 25 χρόνια έχουν διαφοροποιήσει ριζικά την πρόσβαση στις πληροφορίες, ο όγκος όμως των πληροφοριών απαιτεί μεγαλύτερη ικανότητα στην ανάκτηση και ανάλυση των σχετικών πληροφοριών.

➤ *Διαφοροποίηση της εργασίας*

Οι εργασίες που αναλαμβάνουν οι επαγγελματίες της πληροφόρησης ακόμα και στο παραδοσιακό περιβάλλον, έχουν διαφοροποιηθεί κατά πολύ σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη δημιουργικότητα και καινοτομία στο πλαίσιο της καθημερινής εργασίας.

- *Ένταξη του τομέα της πληροφόρησης σε τομείς που χαρακτηρίζονται από τον επιχειρησιακό παρά τον πολιτιστικό τους προσανατολισμό*

Οι μεταβαλλόμενες πρακτικές εργασίας όπως η υιοθέτηση πρακτικών διαχείρισης ποιότητας, ανάθεσης έργου σε τρίτους, μεθόδων έρευνας αγοράς, αναπτυξιακών προγραμμάτων, επηρεάζουν τον τρόπο παροχής υπηρεσιών.

- *Ανάγκη προσέλκυσης κατάλληλων φοιτητών που είναι σε θέση να κατευθύνουν τις εξελίξεις*

Η πρόκληση ουσιαστικής συμμετοχής στη διαμόρφωση των εξελίξεων και η ανταπόκριση στις νέες ευκαιρίες, εξαρτάται από την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και τη δυνατότητα εισαγωγής στα τμήματα φοιτητών με χαρακτηριστικά ποιότητας.

- *Αβεβαιότητα ως προς τη χρηματοδότηση*

Η δυνατότητα διασφάλισης οικονομικών πόρων από διαφορετικές πηγές, καθίσταται εξαιρετικά δύσκολη, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η ανταπόκριση στις αλλαγές (Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου, 2005).

B) ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η προσπάθεια των Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας να προετοιμάσουν σωστά τους αποφοίτους για καριέρα, συνεπάγεται κατανόηση του κοινωνικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο του οποίου θα κινηθούν, γεγονός το οποίο καθίσταται εξαιρετικά δύσκολο λόγω της δυσκολίας πρόβλεψης αυτού του περιβάλλοντος (Myburgh,2003). Πολλοί παράγοντες όπως αλλαγή συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών, απόκτηση δεξιοτήτων, αύξηση της στρατηγικής αξίας της πληροφορίας, έχουν ως αποτέλεσμα την ουσιαστική επανεκτίμηση των εκπαιδευτικών απαιτήσεων για καριέρα στο πεδίο της πληροφόρησης.

Τα Τμήματα Βιβλιοθηκονομίας, σε διεθνές επίπεδο, τις περισσότερες φορές αντιμετώπισαν την κατάσταση με αποσπασματικό τρόπο, προσθέτοντας στο πρόγραμμα σπουδών τους μαθήματα, όπως σχεδιασμός ιστοσελίδων, διαχείριση αρχείων, βάσεις δεδομένων κ.ά. προκειμένου να αυξήσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης για τους αποφοίτους τους. Ο όρος "αποσπασματική διεύρυνση/disjointed incrementalism" χρησιμοποιείται για να περιγράψει τον τρόπο με τον οποίο αντέδρασαν οι φορείς εκπαίδευσης στις αλλαγές. Οι δράσεις που ανέλαβαν ήταν μικρής κλίμακας και σε τομείς που μπορούσαν να κινηθούν με σχετική ασφάλεια. Η χρήση διαφορετικών

τίτλων και όρων στην εκπαίδευση στον τομέα της πληροφόρησης είναι ένα παράδειγμα αποσπασματικής διεύρυνσης.

Οι απαιτήσεις όμως που προβάλλουν, απαιτούν νέα και ολιστική οπτική ως προς την πορεία στην οποία κατευθύνεται το επάγγελμα. Οι συνθήκες που επικρατούν, η διασύνδεση της διεθνούς κοινότητας σε κάθε επίπεδο, δημιουργούν την ανάγκη για τίτλους σπουδών οι οποίοι θα αναγνωρίζονται σε διεθνές επίπεδο και για απόκτηση δεξιοτήτων με τις οποίες οι επαγγελματίες της πληροφόρησης θα είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις νέες και μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας. Η απόκτηση ειδικών, μεταφερόμενων δεξιοτήτων θεωρείται σημαντική για να είναι σε θέση ο/η βιβλιοθηκονόμος να αλλάξει τις συνήθειες εργασίας, τη στάση του έναντι των επαγγελματικών απαιτήσεων και να προσαρμόζεται σε διαφορετικά περιβάλλοντα εργασίας (Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου, 2005).

Γ) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Τον Δεκέμβριο του 1997, σε ένα σεμινάριο που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο << Από την ποσότητα στην ποιότητα >>, αναφέρθηκε η ανάγκη συλλογής στατιστικών στοιχείων, ώστε να γίνουν πιο ορατά τα αποτελέσματα και οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες. Όλο όσοι συμμετείχαν στο σεμινάριο αυτό, συμφώνησαν πως οι παραδοσιακοί δείκτες, δείχνουν το μέγεθος των βιβλιοθηκών και όχι την αποτελεσματικότητά τους.

Μερικούς μήνες αργότερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε πρόταση ψηφίσματος σχετικά με τον ρόλο των Βιβλιοθηκών στη σύγχρονη κοινωνία στις 25 Ιουνίου 1998, διαπιστώνει ότι οι δραστηριότητες στον τομέα της έρευνας και οι σπουδές είναι αδύνατες χωρίς τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι επιστημονικές βιβλιοθήκες και ότι η βελτίωση της ποιότητας των εν λόγω υπηρεσιών συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων.

Απ' ότι φαίνεται, για να μπορέσουμε να ασχοληθούμε με το θέμα της ποιότητας της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της, καθώς και με τη διαρκή βελτίωση τους, το ζητούμενο πλέον δεν είναι μόνο η συλλογή των παραδοσιακών στατιστικών στοιχείων. Είναι και η συλλογή πληροφοριών που η συγκέντρωσή τους είναι πολύ πιο απαιτητική. Όπως, για παράδειγμα χρειαζόμαστε στοιχεία που να αναφέρονται στις απαιτήσεις και στις απόψεις των χρηστών για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης ή και ακόμα και στοιχεία που να αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους κάποιοι εν δυνάμει

χρήστες δεν χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Απαιτούνται πληροφορίες τέτοιες που να μας περιγράφουν την υφιστάμενη κατάσταση και να μας δίνει τη δυνατότητα να εργαστούμε προς ένα μοντέλο διοίκησης και οργάνωσης με στόχο την αποτελεσματική βελτίωση της ποιότητας.

Για τους λόγους αυτούς στη Μεγάλη Βρετανία, έχει επισημανθεί η ανάγκη για υιοθέτηση διαφόρων μετρήσεων, που είναι αναγκαίες για την επεξεργασία σχεδίων που στοχεύουν στην ποιότητα. Οι μετρήσεις αναφέρονται σε στοιχεία που αφορούν:

- A) τα κοινωνικά-οικονομικά χαρακτηριστικά
- B) την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης
- Γ) τη χρήση της βιβλιοθήκης
- Δ) την ικανότητα ανταπόκρισης της βιβλιοθήκης στις ζητήσεις των χρηστών
- E) και τις πηγές που βρίσκονται στη διάθεση της βιβλιοθήκης

Ο σκοπός τους είναι η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των βιβλιοθηκών, ώστε να υπάρχει μια βάση πάνω στην οποία μπορούν να χτιστούν και να προσδιοριστούν με υπευθυνότητα και ρεαλισμό οι στόχοι της βιβλιοθήκης (Νικητάκης και Σίττας: 133).

Γ.1)ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Όλες οι παραπάνω μετρήσεις έχουν άμεση σχέση με τη μέτρηση της απόδοσης, η οποία, δεδομένης της αυξανόμενης πίεσης που δέχονται οι βιβλιοθήκες σ' όλο τον κόσμο για αιτιολόγηση των προϋπολογισμών τους, γίνεται ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας συζήτησης. Ως λόγοι για την αναγκαιότητα μέτρησης της απόδοσης αναφέρονται παράγοντες που έχουν να κάνουν με θέματα εσωτερικής διοίκησης, τακτικής και γενικότερα πολιτικής της βιβλιοθήκης, καθώς και λόγοι σχετικοί με την ανάγκη επεξήγησης στους διευθύνοντες και στους χρήστες των δραστηριοτήτων και των στόχων της βιβλιοθήκης.

Η IFLA ανέλαβε την ανάπτυξη των δεικτών απόδοσης με βάση το ISO 9000 και σε συνεργασία με το ISO, στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ένα σύνολο προτύπων δεικτών απόδοσης, ιδιαίτερα για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, καθόρισαν αρχικά πέντε μέτρα απόδοσης (Brophy and Coulling, 1997:153):

1. συνάφεια για την ανάπτυξη της συλλογής
2. βαθμός ικανοποίησης των χρηστών

3. ωράριο λειτουργίας
4. μέσος όρος μεταξύ του χρόνου παραγγελίας και του χρόνου διάθεσης στα ράφια
5. το ποσοστό των αναζητήσεων των χρηστών που ικανοποιήθηκαν

Γ.2) ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ

Η ποιότητα συνδέεται άμεσα με τα πρότυπα. Η ραγδαία ανάπτυξη και η επιρροή της πληροφορικής, η επέκταση των μέσων επικοινωνίας, καθώς και των τρόπων διατήρησης κα μεταφοράς των πληροφοριών, είχαν ως αποτέλεσμα και την τεχνολογική αλλαγή στα πεδία των επιστημών της πληροφόρησης, των βιβλιοθηκών και των εκδόσεων. Όλες αυτές οι τεχνολογικές αλλαγές, μαζί με την ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων συνεργασίας ή και εξάρτησης, δημιούργησαν νέες απαιτήσεις για την δυνατότητα χρήσης των προϊόντων και των πληροφοριών κα εκτός των εθνικών συνόρων, αλλά και για την υψηλή ποιότητά τους, η οποία καθορίζεται με βάση την εφαρμογή διεθνών προτύπων.

Δεν είναι πλέον λίγες οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην χώρα μας που αγοράζουν έτοιμα προϊόντα (όπως για παράδειγμα αναγραφές MARC ή τη δημιουργία αρχείων καθιερωμένων όρων) ή αναθέτουν ολόκληρους τομείς των εργασιών τους (όπως για παράδειγμα την αναδρομική μετατροπή των βιβλιογραφικών τους εγγραφών σε μορφή MARC). Πολλές βιβλιοθήκες αγοράζουν πλέον τα ξενόγλωσσα βιβλία τους (που το ποσοστό τους αυξάνεται συνεχώς) κατευθείαν από εταιρείες που βρίσκονται εκτός Ελλάδας, χωρίς καμιά μεσολάβηση εγχώριων προμηθευτών όπως συνήθως γινόταν ως τώρα. Για να ικανοποιηθούν αυτές οι ανάγκες και οι απαιτήσεις και να εξασφαλιστεί η ποιότητα, η χρήση των προτύπων είναι αναγκαία.

Γι' αυτό έχουν αναπτυχθεί από διάφορους οργανισμούς τυποποίησης, όπως ISO (International Organization for Standardization), CEN (European Committee for Standardization), BS (British Standards), ΕΛΟΤ (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης), πρότυπα διασφάλισης ποιότητας (Νικητάκης και Σίττας:133).

1.4 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γνωρίζουμε ότι οι εργαζόμενοι αποτελούν το πιο σημαντικό στοιχείο μιας βιβλιοθήκης σε θέματα πληροφοριών και δεξιοτήτων. Η **Διαχείριση Ολικής Ποιότητας** δίνει μεγάλη έμφαση στην αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση αυτών των δεξιοτήτων, αφού αναγνωρίζει ότι η επιτυχία του συστήματος βασίζεται ανεξαιρέτως σε όλους όσους έχουν την ευθύνη για την ποιότητα και έχουν τις γνώσεις και ικανότητες να παρέχουν στους χρήστες τις υπηρεσίες που χρειάζονται και απαιτούν (Σταύρου , 1999).

Η επιμόρφωση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων πραγματοποιείται από διάφορους φορείς, όπως οι σχολές βιβλιοθηκονομίας, το ΕΚΤ, μεμονωμένες βιβλιοθήκες, κ.λπ. η ενημέρωση για τις δραστηριότητες αυτές είναι ελλιπής. Οι ενδιαφερόμενοι συνήθως καλύπτουν μόνοι τους τα απαιτούμενα έξοδα και η επιλογή των θεμάτων είναι περιστασιακή. Στις Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες που συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκά προγράμματα, δίνεται μέσα από αυτά η δυνατότητα παρακολούθησης σεμιναρίων και επιδείξεων από το προσωπικό.

Το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με την Σχολή Βιβλιοθηκονομίας του Πανεπιστημίου του Aberystwyth προσέφερε πρόσφατα σε αποφοίτους του την δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακό κύκλο μαθημάτων πάνω στην διοίκηση των βιβλιοθηκών.

Πιστεύουμε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην πρακτική εφαρμογή της τεχνολογίας(Συστήματα αυτοματοποίησης, online ανάκτηση, πολυμέσα, δίκτυα), στα ζητήματα διοίκησης και διαχείρισης συστημάτων και στις μεθόδους έρευνας στην ευρωπαϊκή πολιτική για τις βιβλιοθήκες.

Θεωρούμε απαραίτητη για όλες τις ομάδες εκπαιδευόμενων τη συστηματική ενημέρωση πάνω στην νομοθεσία που διέπει τα ΑΕΙ της χώρας, τους «οργανισμούς» των ΑΕΙ, και τις ιδιορρυθμίες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

Εκτός από τις ειδικές γνώσεις όμως, κάποια μαθήματα και εκδηλώσεις σε θέματα γενικής παιδείας θεωρούνται πολύ χρήσιμες (Φραντζή, 2000:52-61).

1.5 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η Ιατρική Βιβλιοθηκονομία αποτελεί το κομμάτι της Επιστήμης της Πληροφόρησης που «εντοπίζει, οργανώνει και διαχέει τις πληροφορίες ιατροβιολογικού ενδιαφέροντος, εξασφαλίζει μηχανισμούς διαχείρισης και πρόσβασης στην πληροφορία, παρέχοντας τα πληροφοριακά εργαλεία για την προαγωγή και εξέλιξη των Επιστημών Υγείας» (Μάνεση, 2000). Στο σύγχρονο περιβάλλον των υπηρεσιών υγείας, πληροφόρηση και ποιότητας υπηρεσιών υγείας αποτελούν δύο άμεσα συνδεδεμένες έννοιες (Κωσταγιόλας και συν., 2008). Σε αυτό το πλαίσιο αναπτύσσονται δράσεις, όπως είναι: 1) η συγκέντρωση ιατρικών πληροφοριών, η επεξεργασία και οργάνωση αυτών, 2) η διακίνησή τους μέσα από τη διαδικασία της ανάκτησης, 3) η επικοινωνία με οργανισμούς, νοσοκομεία, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, φαρμακευτικές εταιρείες και άλλους φορείς, που είτε παρέχουν ιατρική εκπαίδευση είτε πραγματοποιούν έρευνα, 4) η υποστήριξη των χρηστών σε θέματα τεχνολογίας της πληροφόρησης κλπ.(Χαλεπλιόγλου και Κοσταγιόλας, 2008).

Η Ιατρική Πληροφόρηση σε ένα επόμενο στάδιο περιλαμβάνει την επεξεργασία των πρωτογενών πληροφοριακών πηγών, την παραγωγή νέας γνώσης και την οργάνωση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, με σκοπό τη διαχείριση εξατομικευμένων πληροφοριών και την απόδοσή τους στο κοινό, είτε πρόκειται για μέλη του ιατρικού επαγγέλματος είτε για καταναλωτές προϊόντων υγείας. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω, η ιατρική βιβλιοθηκονομία χρησιμοποιεί πεδία εφαρμογών, ως μέσα συγκέντρωσης και οργάνωσης πληροφοριών. Οι ανάγκες του κοινού που εξυπηρετούν οι Βιβλιοθήκες Επιστημών Υγείας. ποικίλουν ως προς τη χρήση και το είδος τους και συνήθως διακρίνονται ανάλογα με τις πληροφοριακές ανάγκες του κοινού που εξυπηρετούν (Κυριάκη,Μάνεση, 2000).

Πολλοί ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στην αύξηση της ζήτησης της Ιατρικής Πληροφορίας:

Ο δημογραφικός παράγοντας: η αύξηση του πληθυσμού και η συνεπαγόμενη αύξηση στον πληθυσμό που βρίσκεται σε ηλικίες άνω των 65 ετών, οι οποίοι είναι και οι συχνότεροι καταναλωτές των ιατρικών υπηρεσιών.

Αυξημένος ελεύθερος χρόνος : οι προαναφερόμενες ηλικίες αλλά και γενικότερα ο ενήλικος πληθυσμός, λόγω των κοινωνικών μεταβολών και της τεχνολογικής εξέλιξης, όπου ανέβασαν το βιοτικό επίπεδο, διαθέτουν περισσότερο χρόνο για παρεμβάσεις στην ποιότητα ζωής.

Αυξημένο μορφωτικό επίπεδο : το μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων στις αναπτυγμένες χώρες έχει ανέβει, με αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόηση και εξοικείωση με ιατρικούς όρους και ιατρικές πληροφορίες γενικότερα.

Εξοικείωση με την τεχνολογία: η τεχνολογική εξέλιξη έφερε τους υπολογιστές κοντά στον άνθρωπο και σε συνδυασμό με την απλούστευση των

λογισμικών και την μείωση στις τιμές, βοήθησε πολλούς ανθρώπους να χειρίζονται με άνεση τους υπολογιστές.

Καταναλωτισμός: οι ασθενείς και γενικότερα οι χρήστες διεκδικούν το δικαίωμα τους στην πληροφόρηση και στην δυνατότητα να λαμβάνουν μέρος στις αποφάσεις που αφορούν την δική τους υγεία, ταυτόχρονα η διαφθορά, η διαπλοκή και ο χρηματισμός, αλλά και τα ιατρικά λάθη οδήγησαν σε μειωμένη εμπιστοσύνη στην αυθεντία των ειδικών και την αναζήτηση τρόπων για διασταύρωση της πληροφορίας και εναλλακτικές λύσεις.

Αλλαγές στο σύστημα ιατρικής πληροφορίας: με την εξέλιξη της ιατρικής επιστήμης και την καλύτερη οργάνωση των συστημάτων υγείας, ο χρόνος παραμονής στο νοσοκομείο μειώνεται και έχουμε μια μετάθεση από την θεραπευτική αγωγή της ασθένειας στην πρόληψη και την ενημέρωση για την διατήρηση της καλής κατάστασης της υγείας.

Το υλικό που διαχειρίζονται είναι πολλαπλό: βιβλία, περιοδικά, εξειδικευμένες βάσεις, ηλεκτρονικά περιοδικά και βιβλία, συνέδρια, μελέτες, κλπ. Με αποτέλεσμα οι απαιτήσεις των χρηστών αυξάνονται και υπάρχει επιτακτική ανάγκη από εξειδικευμένους ιατρικούς βιβλιοθηκονόμους. Στην Αμερική υπάρχει η τεράστια εξειδικευμένη και πολύ σημαντική NLM(National Medical Library) (Γκουνταβά, 2006: 3-45).

Οι μελετητές, μέσα από έρευνα με ερωτηματολόγια σε Ιατρικές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα συμπεραίνουν ότι οι βιβλιοθηκονόμοι που ασχολούνται σε αυτές δεν είναι εξειδικευμένοι. Το καταληκτικό συμπέρασμα είναι ότι πρέπει οπωσδήποτε να προσφέρουν να προσφέρουν και στη Ελλάδα, όπως στο εξωτερικό εξειδικευμένες σπουδές στην ιατρική βιβλιοθηκονομία (Λάππα και Χαλεπλιόγλου, 2006).

Η εξειδίκευση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί εφόσον οι βιβλιοθηκονόμοι ασχοληθούν με:

- 1) εκτέλεση παραδοσιακών βιβλιοθηκονομικών εργασιών - ενσωμάτωση νέων,
- 2) ανάπτυξη εξατομικευμένων υπηρεσιών και προϊόντων,
- 3) μελέτη και αξιολόγηση πληροφοριακών αναγκών κοινού,
- 4) απόκτηση γνώσεων/ δεξιοτήτων,
- 5) διαχείριση πληροφοριακών πηγών (εντοπισμό, επιλογή, πρόσκτηση, ανάλυση, επεξεργασία, χρήση),
- 6) παροχή ολοκληρωμένων πληροφοριακών υπηρεσιών (information integration),
- 7) εξασφάλιση πρόσβασης και πλήρωση προϋποθέσεων για διευκόλυνση του κοινού και εξοικείωση με την τεχνολογία,
- 8) συμβολή στη λήψη αποφάσεων,
- 9) διατμηματική συνεργασία (πχ. υπηρεσίες βιοπληροφορικής),
- 10) υιοθέτηση/ ανάπτυξη Νέων Τεχνολογιών,

- 11)ανάπτυξη κοινοπραξιών και συνεργατικών σχημάτων,
 - 12)εκδοτική δράση,
 - 13)έρευνα ιατρικής βιβλιοθηκονομίας,
 - 14) διαρκής ενημέρωση (συνέδρια, σεμινάρια),
 - 15)Ίδρυση-συμμετοχή σε Ενώσεις Ιατρικής βιβλιοθηκονομίας κλπ.
- (Χαλεπλιόγλου, 2008).

1.6) ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το Internet είναι ένα σχετικά νέο μέσο αναζήτησης και παροχής πληροφοριών που αφορούν την υγεία, με τα ποσοστά όμως της χρήσης του να αυξάνονται συνεχώς. Η αναζήτηση πληροφοριών που έχουν σχέση με την υγεία είναι ένας συνηθισμένος λόγος για τον οποίο οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το Internet. Το Διαδίκτυο όμως είναι ο κατεξοχήν ελεύθερος χώρος όπου ο καθένας μπορεί να δημοσιεύσει οτιδήποτε, οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς κανένα έλεγχο. Ποια είναι σήμερα η κατάσταση και πως αντιμετωπίζεται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς; Τι μπορούν να προσφέρουν οι άνθρωποι των βιβλιοθηκών και της διαχείρισης της πληροφορίας γενικότερα;

Υπάρχει ανάγκη περισσότερων στοιχείων που θα προέρχονται από ποιοτικές έρευνες και θα μας δώσουν τα τεκμήρια για να εξετάσουμε ποια είναι η επίδραση του Διαδικτύου στα αποτελέσματα της υγείας των καταναλωτών, πως αναζητούν οι καταναλωτές την πληροφορία και με ποια κριτήρια αποφασίζουν για την ποιότητα των πηγών τις οποίες εξετάζουν.

A.) ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το ζήτημα της ποιότητας της ιατρικής πληροφορίας απασχόλησε τη βιβλιογραφία από τα παραδοσιακά ακόμα μέσα δημοσίευσης. Μια έρευνα σε 54 δημοσιεύματα παραδοσιακού τύπου συμπέρανε ότι πληροφοριακό υλικό για ασθενείς δεν κατέγραφε πολλά απαραίτητα στοιχεία, δεν έδινε μια ισορροπημένη άποψη για την αποτελεσματικότητα των διαφόρων θεραπειών και αγνοούσε τις αβεβαιότητες. Επιπλέον πολλά έντυπα υιοθετούσαν ένα προστατευτικό ύφος ενώ λίγα πρόβαλαν μια προσέγγιση συμμετοχής στην λήψη της απόφασης (Eysenbach 2001). Η πληροφορία μέσα στο Διαδίκτυο έθεσε όλη αυτή τη διαδικασία σε δοκιμασία.

Όπως ο κάθε χρήστης γνωρίζει οι ιστοσελίδες που ανακτούμε από τις μηχανές αναζήτησης μπορεί να είναι από υψηλού επιστημονικού επιπέδου μέχρι εντελώς

άσχετες με αυτό που αναζητούμε. Σε διάφορα επιστημονικά πεδία η ποιότητα της πληροφορίας λοιπόν μπορεί να εκτιμηθεί σαν σχετικότητα ή μη σε σχέση με αυτό που θέλουμε. Στον τομέα όμως της ιατρικής πληροφορίας, ποιότητα σημαίνει έγκυρα στοιχεία που πρέπει να προέρχονται από τεκμηριωμένες πηγές (Evidence-based information) και μπορεί να χρησιμοποιηθούν για παροχή συμβουλών που πιθανόν να επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων, για συγγραφή επιστημονικών εργασιών όπου επιβάλλεται η θέση σε συγκεκριμένα, πολλές φορές συγκρουόμενων απόψεων, ιατρικά θέματα ή για τη διαφορά μεταξύ μιας αποτελεσματικής θεραπείας και μιας άλλης, πιθανά επικίνδυνης ή βλαβερής για την υγεία. Πολλά είναι τα δημοσιεύματα που αποδεικνύουν ότι η ποιότητα της πληροφορίας δεν είναι κατάλληλη (Γκουνταβά, 2006).

Β)ΧΡΗΣΤΕΣ

Χρήστες της ιατρικής πληροφορίας, μπορεί να είναι οι επαγγελματίες από το χώρο της παροχής υγειονομικής φροντίδας (γιατροί, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές κ.ά.), επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων (βιολόγοι, γενετιστές κ.ά.), προγραμματιστές και άνθρωποι που σχετίζονται με την παροχή πληροφοριών (βιβλιοθηκονόμοι), φοιτητές τμημάτων ιατρικής ειδικότητας και τέλος απλοί χρήστες που αναζητούν πληροφορία είτε για κάποια προσωπική υπόθεση υγείας, είτε απλώς για τη διατήρηση της υγείας, τη πρόληψη κλπ. (Sellitto and Burgess, 2005). Η μερίδα των χρηστών που συγκεντρώνει το περισσότερο ενδιαφέρον στην προκειμένη περίπτωση είναι οι απλοί χρήστες, το ευρύ κοινό δηλαδή που όχι μόνο αγνοεί το πώς θα ανακτήσει την καλύτερη πληροφορία, αλλά δεν φαίνεται ότι ανησυχεί ιδιαίτερα, αφού πιστεύει ότι βρήκε αυτό που ήθελε και είναι αξιόπιστο. Όπως φάνηκε από έρευνα που διενεργήθηκε από το πανεπιστήμιο της Pennsylvania με σκοπό το μέγεθος και τον τρόπο με τον οποίο τα ΜΜΕ αντιμετωπίζουν το θέμα της ποιότητας στο Internet, στα ακαδημαϊκά επιστημονικά έντυπα υπήρχε έντονη ανησυχία για την ακρίβεια των ιατρικών πληροφοριών στο Internet, σε αντίθεση με τα εκλαϊκευμένα έντυπα τα οποία αγνοούσαν εντελώς το ζήτημα. Οι περισσότεροι φαινόταν ότι δεν ενδιαφέρονται για την κλινική ακρίβεια της ιατρικής πληροφορίας ενώ όταν ψάχνουν στο Internet, πιστεύουν ότι βρήκαν αυτό που αναζητούσαν χωρίς να ενδιαφέρονται αν είναι αξιόπιστο. Τα περιοδικά που απευθύνονται στο ευρύ κοινό συστήνουν κάποιες ιστοσελίδες χωρίς να δίνουν περαιτέρω οδηγίες ούτε για την ασφάλεια των καταναλωτών αλλά ούτε και για τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να ψάξουν (Γκουνταβά, 2006).

Γ) ΛΟΓΟΙ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

❖ *Ο δημογραφικός παράγοντας:*

Η αύξηση του πληθυσμού και η συνεπαγόμενη αύξηση στον πληθυσμό που βρίσκεται σε ηλικίες άνω των 65, οι οποίοι είναι και οι συχνότεροι καταναλωτές των ιατρικών υπηρεσιών. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την αυξημένη ανάγκη για ιατρική πληροφορία.

❖ *Αυξημένος ελεύθερος χρόνος:*

Οι προαναφερόμενες ηλικίες αλλά και γενικότερα ο ενήλικος πληθυσμός, λόγω κοινωνικών μεταβολών και τεχνολογικής εξέλιξης, που ανέβασαν το βιοτικό επίπεδο στις χώρες της Δύσης και στην Β. Αμερική, διαθέτουν περισσότερο χρόνο για παρεμβάσεις στην ποιότητα της ζωής τους.

❖ *Αυξημένο μορφωτικό επίπεδο:*

Το μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων στις αναπτυγμένες χώρες έχει ανέβει, με αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόηση και εξοικείωση με ιατρικούς όρους και ιατρικές πληροφορίες γενικότερα.

❖ *Εξοικείωση με την τεχνολογία:*

Η τεχνολογική εξέλιξη έφερε τους υπολογιστές κοντά στον άνθρωπο και σε συνδυασμό με την απλούστευση των λογισμικών και την μείωση στις τιμές, βοήθησε πολλούς ανθρώπους να χειρίζονται με άνεση τους υπολογιστές.

❖ *Το Διαδίκτυο:*

Ίσως ο βασικότερος παράγοντας που έδωσε τεράστια ώθηση στο ευρύ κοινό να ασχοληθεί με την αναζήτηση των πληροφοριών βάζοντας το ίδιο τους όρους, ανάλογα με τις προσωπικές του ανάγκες και γνώσεις. Η δυνατότητα πρόσβασης από το σπίτι καθώς και από σημεία που παρέχουν ελεύθερα (π.χ. βιβλιοθήκες) ή με χαμηλή χρέωση πρόσβαση (Internet καφέ), χωρίς περιορισμούς χρόνου δίνει την ελευθερία της επιλογής στους χρήστες. Επιπλέον η ίδια η φύση της τεχνολογίας που επιτρέπει εύκολη ανανέωση του περιεχομένου, εύκολη αποθήκευση τεραστίων ποσοτήτων πληροφορίας, εξατομικευμένη επικοινωνία, χαμηλό κόστος και η χρήση χωρίς να απαιτούνται φυσική παρουσία, συγκεκριμένος χρόνος και ιδιαίτερες γνώσεις έκαναν το νέο μέσο γρήγορα δημοφιλές. Ένας τεράστιος αριθμός ατόμων μπορεί πλέον να προσεγγίσει την πληροφορία και μάλιστα με τη δυνατότητα της αλληλεπίδρασης σπάζοντας έτσι

τον “αντίστροφο νόμο της επικοινωνίας” που λέει ότι όσο περισσότερη ανταπόκριση στην επικοινωνία απαιτείται τόσο λιγότεροι μπορούν να τη φτάσουν (όσο πιο πολλοί εμπλέκονται, τόσο μικρότερη είναι η συμμετοχή του χρήστη και η αποτελεσματικότητα στην επικοινωνία) (Eysenbach, 2001).

❖ *Καταναλωτισμός:*

Αξιοσημείωτες αλλαγές σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια στα ήθη του καταναλωτισμού σαν αποτέλεσμα και όλων των παραπάνω παραγόντων. Οι ασθενείς και γενικότερα οι χρήστες διεκδικούν το δικαίωμά τους στην πληροφόρηση και στην δυνατότητα να λαμβάνουν μέρος στις αποφάσεις που αφορούν τη δική τους υγεία. Ταυτόχρονα η διαφθορά, η διαπλοκή και ο χρηματισμός, αλλά και τα ιατρικά λάθη οδήγησαν σε μειωμένη εμπιστοσύνη στην αυθεντία των ειδικών και αναζήτηση τρόπων για διασταύρωση της πληροφορίας και εναλλακτικές λύσεις (Sieving, 1999).

❖ *Αλλαγές στο σύστημα παροχής ιατρικής φροντίδας:*

Με την εξέλιξη της ιατρικής επιστήμης και την καλύτερη οργάνωση των συστημάτων υγείας, ο χρόνος παραμονής στο νοσοκομείο μειώνεται και έχουμε μια μετάθεση από την θεραπευτική αγωγή της ασθένειας στην πρόληψη και την ενημέρωση για τη διατήρηση της καλής κατάστασης της υγείας. Η έμφαση που δίνεται τα τελευταία χρόνια στη διατήρηση και τη βελτίωση της υγείας οδήγησε σε αυξημένες ανάγκες παροχής πληροφοριών για την αντιμετώπιση της νέας κατάστασης (Sieving, 1999).

❖ *Διάθεση ιατρικής πληροφορίας από διάφορους οργανισμούς:*

Οι καταναλωτές σήμερα έχουν τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση σε πηγές έγκυρες οι οποίες άρχισαν να διαθέτουν το υλικό τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η περίπτωση της NLM, όπου διαπιστώνεται ότι οι αναζητήσεις στο Medline, αυξήθηκαν από 7 εκατομμύρια το 1996 σε 120 εκατομμύρια το 1997 όταν άρχισε να λειτουργεί η ανοιχτή πρόσβαση, οι νέες δε αναζητήσεις αποδίδονται σε κοινούς χρήστες και όχι άτομα του ιατρικού χώρου (Eysenbach, 2001).

Η εποχή του Internet χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και ανασφάλεια. Ταυτόχρονα η αίσθηση ελευθερίας και παντοδυναμίας που δίνεται από τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών μπορεί να απομακρύνει όσους αναζητούν πληροφορίες, από το στόχο τους και να τους κάνει να παραγνωρίσουν τις δυσκολίες που δημιουργούνται από την τεράστια ποσότητα της πληροφορίας (information overload), την ανωνυμία του Internet, τις σκοπιμότητες που

κρύβονται πίσω από διάφορες ενέργειες. Η επαγρύπνηση, η συνεχής επιμόρφωση όλων όσων ασχολούνται με την παραγωγή και τη διανομή της ιατρικής πληροφορίας και η εκπαίδευση των καταναλωτών είναι οι τρόποι που ενδείκνυται για να έχουμε τη δυνατότητα να περιπλανηθούμε στο Internet με ασφάλεια εκμεταλλευόμενοι τις τεράστιες δυνατότητες που ανοίγονται μέσα από το χάος του. Το Internet, άνοιξε μια τεράστια δεξαμενή πληροφοριών για τους καταναλωτές της ιατρικής πληροφορίας και έκανε την πληροφορία περισσότερο προσβάσιμη από ποτέ. Εντούτοις ο όγκος της πληροφορίας και η αμφιλεγόμενη ποιότητα δημιούργησε νέα δεδομένα. Τώρα η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να βοηθήσουμε τους χρήστες να βρουν αυτό που θέλουν, το οποίο θα είναι ταυτόχρονα έγκυρο, αξιόπιστο και θα μπορέσει να λειτουργήσει σαν μια θετική παρέμβαση είτε στην κατάσταση της υγείας τους είτε στην πρόληψη και πιθανόν στην αλλαγή του τρόπου ζωής (Γκουνταβά, 2006).

1.7 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Διεθνώς, η νοσοκομειακή βιβλιοθήκη αναγνωρίζεται ως το βασικό τμήμα του νοσοκομείου για την παροχή τεκμηριωμένης πληροφόρησης για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών του ιατρικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού (Gluck, 2002).

Η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας, η ενσωμάτωσή της στην ιατρική πράξη, η αλλαγή στις εκπαιδευτικές πρακτικές και ο αυξανόμενος όγκος των πληροφοριών που δημοσιεύονται σε ηλεκτρονική μορφή, σχετίζονται άμεσα με την παρεχόμενη φροντίδα υγείας και απαιτούν πληροφοριακές δεξιότητες (Brettle, 2003 ; Homan and McGowan, 2002) από τους επαγγελματίες υγείας για να μπορούν να τα διαχειριστούν.

Οι βιβλιοθηκονόμοι και οι επαγγελματίες της πληροφόρησης πρέπει να ανταποκριθούν στους νέους εκπαιδευτικούς ρόλους με την οργάνωση και παροχή επίσημων και ανεπίσημων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και να αφιερώσουν σημαντικό χρόνο στην διδασκαλία των πληροφοριακών δεξιοτήτων στους γιατρούς και το νοσοκομειακό προσωπικό (Homan and McGowan, 2002).

Οι έρευνες πάνω στις ιατρικές βιβλιοθήκες απασχολούν ιδιαίτερα την βιβλιοθηκονομική κοινότητα τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

10th European Conference of Medical & Health Libraries
Europe as an Open Book

Digital Medical Libraries:
A step ahead for Open Access

Artemis Chaleplioglou

Foundation for Biomedical Research of the Academy of Athens

artemischal@bioacademy.gr

Cluj 11-16 September 2006

**Εικόνα 1.1 10th European Conference of Medical and Health Libraries
Europe as an Open Book 2006**

Στο παραπάνω συνέδριο συζητήθηκαν θέματα που αφορούσαν τις Ψηφιακές Ιατρικές Βιβλιοθήκες αλλά και την ιατρική πληροφορία και τον τρόπο οργάνωσής τους από Ψηφιακές Βάσεις Δεδομένων. Στο συνέδριο αυτό συμμετείχε και η χώρα μας όπου παρουσιάστηκε και η παρούσα κατάσταση των Ιατρικών Βιβλιοθηκών και πως μπορούν αυτές να εξελιχθούν(Χαλεπλιόγλου, 2006).

Μια ακόμα έρευνα για την βελτίωση των Ιατρικών Βιβλιοθηκών είναι και αυτή που ακολουθεί. Η παρουσίαση αυτή βασίζεται πάνω σε ερωτηματολόγια (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ-Ερωτηματολόγιο Ιατρικού Βιβλιοθηκονόμου). Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν οι νοσοκομειακές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και της Κύπρου. Εστάλησαν 44 ερωτηματολόγια σε αντίστοιχες νοσοκομειακές βιβλιοθήκες της Αθήνας και της περιφέρειας. Απάντησαν οι 27, ποσοστό ανταπόκρισης 61%. Η έρευνα υλοποιήθηκε στο διάστημα των μηνών Απριλίου-Μαΐου 2008.

Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων των νοσοκομειακών βιβλιοθηκών

Καλογεράκη Ελένη

Βιβλιοθήκη Γ.Ν.Α «Ο Ευαγγελισμός»

Τσαλαπατάνη Ειρήνη

Βιβλιοθήκη Γ.Ν. Βούλας «Ασκληπιείο»

Εικόνα 1.2 Έρευνα Νοσοκομειακών Βιβλιοθηκών

Μέσα από την έρευνα αναδείχθηκαν αξιόλογα συμπεράσματα για την παρεχόμενη εκπαίδευση ιατρικού και νοσοκομειακού προσωπικού στις νοσοκομειακές βιβλιοθήκες της Ελλάδας καθώς και για τη συμμετοχή της βιβλιοθήκης μέσω του ιατρικού βιβλιοθηκονόμου στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του ιδρύματος που ανήκει.

Τα συμπεράσματα της έρευνας είναι τα παρακάτω:

- Η πλειοψηφία των νοσοκομειακών βιβλιοθηκών παρέχει άτυπη εκπαίδευση στους χρήστες της κυρίως σε ατομική βάση. Η εκπαίδευση αυτή κρίνεται αποτελεσματική από τους βιβλιοθηκονόμους.

- Σημαντικός αριθμός βιβλιοθηκών 37%, δεν παρέχουν εκπαίδευση στους χρήστες τους.
- Το 93% των νοσοκομειακών βιβλιοθηκών αναζητά βιβλιογραφία για λογαριασμό των χρηστών. Οι νοσοκομειακές βιβλιοθήκες υποστηρίζουν τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του νοσοκομείου.
- Το 78% των βιβλιοθηκών δεν αναφέρει συμμετοχή του βιβλιοθηκονόμου στην επιτροπή εκπαίδευσης του νοσοκομείου. Περιορισμένος είναι ο ρόλος της βιβλιοθήκης στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των γιατρών και του νοσοκομειακού προσωπικού.

Κατά συνέπεια προτείνεται:

- Περαιτέρω και εξατομικευμένη διερεύνηση των αναγκών των χρηστών τους για παροχή εκπαίδευσης.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης από τους ίδιους τους χρήστες.
- Ανάπτυξη μοντέλου εκπαίδευσης χρηστών βασισμένο σε διεθνή πρότυπα που να λειτουργεί ως εργαλείο για τους ιατρικούς βιβλιοθηκονόμους.
- Ανάπτυξη ενός έγκυρου εργαλείου ώστε να μπορούν οι βιβλιοθηκονόμοι και οι επιστήμονες της πληροφόρησης να αξιολογήσουν πιο εύκολα τις επιδράσεις της εκπαίδευσης τους.

Μια ακόμη έρευνα που παρουσιάστηκε στην Ελλάδα είναι αυτή της κυρίας Χαλεπλίουγλου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών. Και αυτή η παρουσίαση βασίστηκε πάνω σε ερωτηματολόγια.

The slide features a blue background with a white horizontal line. The text is as follows:

Biomedical Research Foundation

Το παρόν και το μέλλον των Ελληνικών Βιβλιοθηκών Επιστημών Υγείας: ρόλοι, συνεργασίες και δράσεις

Αρτεμης Χαλεπλίουγλου, MSc, PhD st.
Ακαδημία Αθηνών
Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών
artemischal@bioacademy.gr

ACADEMY OF ATHENS

The slide also includes a small logo of the Academy of Athens and a background image of a classical building.

Εικόνα 1.3 Έρευνα για τις Ελληνικές Βιβλιοθήκες Επιστημών Υγείας.

Μέσα από την έρευνα αυτή αναδείχθηκαν αξιόλογα συμπεράσματα για την καταλληλότητα του προσωπικού αλλά και για την διαρκή επιμόρφωσή τους. Αξιόλογο είναι να αναφέρουμε μερικά από αυτά όπως :

- Ότι μόλις το 13% διαθέτει μεταπτυχιακή εκπαίδευση πάνω στον τομέα της επιστήμης της πληροφόρησης, ενώ το 44% είναι απλώς απόφοιτη των ΤΕΙ Βιβλιοθηκονομίας.
- Ακόμη σε ποσοστό 34,2% οι ιατρικές βιβλιοθήκες στελεχώνονται από τουλάχιστον έναν βιβλιοθηκονόμο , συν έναν ή περισσότερους εργαζόμενους με άλλη ειδικότητα και άλλα καθήκοντα.
- Επίσης ένα αποτέλεσμα που πρέπει να παρατηρηθεί ιδιαίτερα από τη Βιβλιοθηκονομική Κοινότητα είναι πως με ποσοστό 70% οι Ιατρικές Βιβλιοθήκες δεν είναι στελεχωμένες με εξειδικευμένο προσωπικό. Ενώ το 94% πιστεύει πως Ιατρικοί Βιβλιοθηκονόμοι χρειάζονται περαιτέρω εξειδίκευση και δια βίου εκπαίδευση.

- Τέλος εντύπωση προκαλεί το γεγονός πως όταν ζητήθηκε να αναφέρουν δύο τίτλους Ιατρικών Βιβλιοθηκονομικών περιοδικών , το 60% δεν ήξερε να αναφέρει κανένα τίτλο (Χαλεπλιόγλου, 2008).

Τέλος ακόμη μια έρευνα παρουσιάστηκε μια έρευνα παρουσιάστηκε στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, με θέμα : «Ο ρόλος των βιοϊατρικών βιβλιοθηκών στο πλαίσιο μιας συνεργατικής δράσης». Εδώ βλέπουμε την επίδραση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών στη διακίνηση τεράστιου όγκου Ιατρικών πληροφοριών .

Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως :

- Σύμφωνα με πρόσφατες στατιστικές αναφορές της NLM η μέση ετήσια αύξηση των νέων καταχωρήσεων στη PubMed, από το 2002 έως και το 2007, είναι 4,5%, εκτός του έτους 2005 που ήταν 19,1%. Το ποσοστό της συνολικής αύξησης από το 2002 έως και το 2007 ανέρχεται σε 42,67%.

διεθνής έκθεση βιβλίου
29 Μαΐου - 1 Ιουνίου 2008 Θεσσαλονίκη
Εκθεσιακό κέντρο Ηελέκτρο

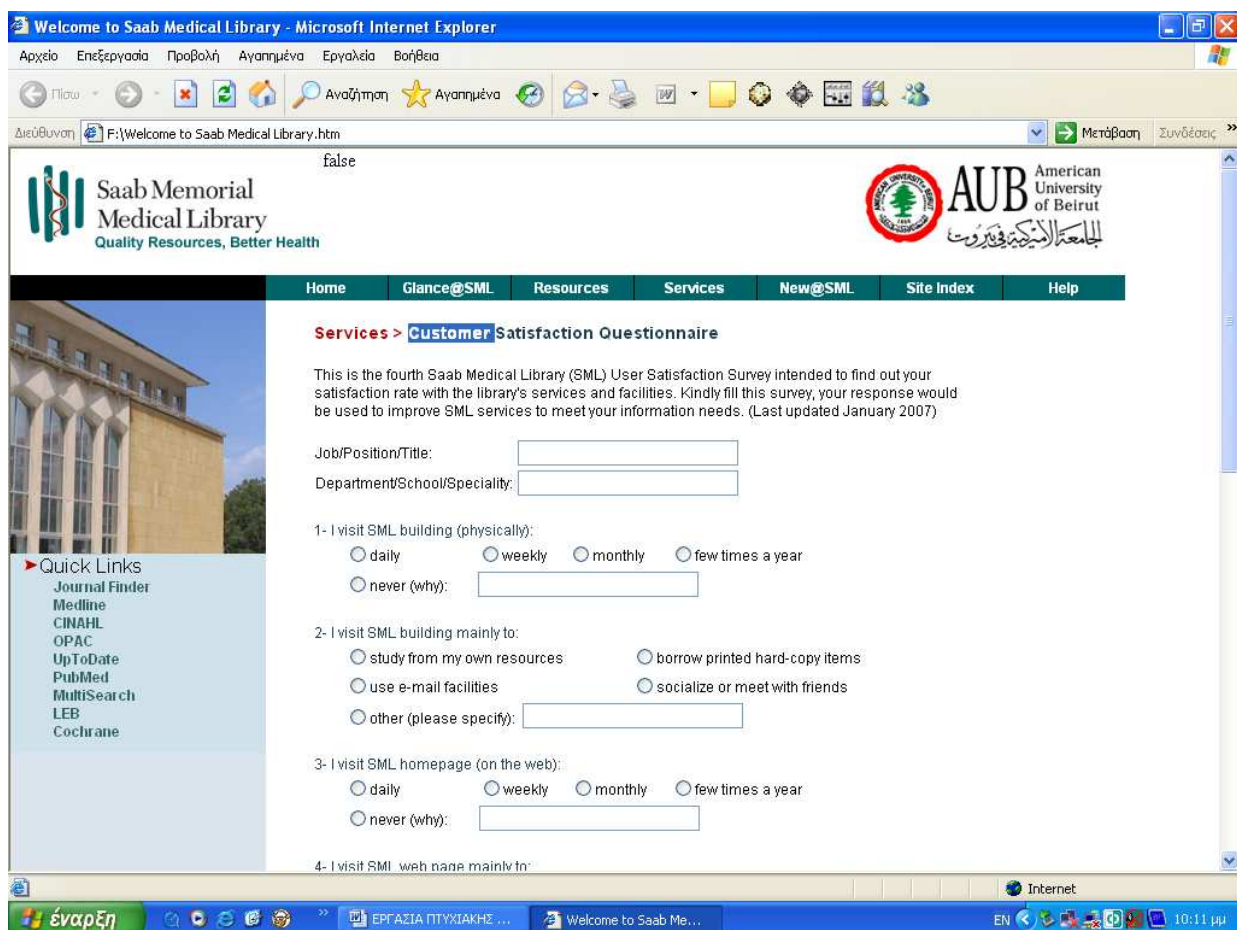
«Ο ρόλος των Βιοϊατρικών Βιβλιοθηκών στο πλαίσιο μιας συνεργατικής δράσης»

Ευαγγελία Λάππα, Phd, MScEcon
Δ/ντρια Ιατρικής Βιβλιοθήκης Νοσοκομείου «ΚΑΤ», Επιστημ. Συν. ΤΕΙ Αθήνας

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΑΠΠΑ ΗΜΕΡΙΔΑ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ
29.05.08

Εικόνα 1.4 Έρευνα για τις Ελληνικές Βιοϊατρικές Βιβλιοθήκες

- Οι τεχνολογικές εξελίξεις βελτιώνουν ουσιαστικά το τρόπο παροχής υπηρεσιών των Βιβλιοθηκών με σκοπό την παροχή στους επαγγελματίες υγείας τεκμηριωμένη πληροφορία (Evidence Based Medicine Information), με την έννοια της άμεσης επιστημονικής πληροφόρησης, στο κατάλληλο χρόνο και τόπο.
- Κυρίως, μέσω των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών των βιβλιοθηκών, παρέχεται υποστήριξη στην ευρύτερη συμμετοχή ερευνητικής και κλινικής δραστηριότητας
- Οι βιβλιοθηκονόμοι οικοδομούν την ικανότητα προώθησης της πληροφοριακής παιδείας, περιλαμβανομένων των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, στους φοιτητές βιοϊατρικών επιστημών για την αποτελεσματική χρήση των πηγών πληροφόρησης
- Ως αποτέλεσμα, αυτών των εξελίξεων οι βιβλιοθήκες μετατρέπονται πλέον από χώρους περιορισμένης χρήσης της γνώσης σε ζωτικούς χώρους ανοικτής πρόσβασης, οι δε παρεχόμενες βιβλιοθηκονομικές υπηρεσίες στο χρήστη παρέχονται όλο και περισσότερο σε ψηφιακή μορφή.

Εικόνα 1.5 Ερωτηματολόγιο Saab Memorial Medical Library

Εκτός από έρευνες υπάρχουν και ερωτηματολόγια. Ένα από αυτά είναι και το ερωτηματολόγιο που εντοπίζουμε στο Νοσοκομείο Memorial της Αμερικής "Memorial". Οι χρήστες αξιολογούν τις προσφερόμενες υπηρεσίες αλλά προτείνουν και λύσεις για την εξέλιξη της Βιβλιοθήκης. Η υπηρεσία αυτή, η αξιολόγηση της Βιβλιοθήκης, θα έπρεπε να υπάρχει και στις Ελληνικές Βιβλιοθήκες (Saab Memorial Medical Library, 2007).

Μέσα από τις παραπάνω έρευνες γίνεται κατανοητό ότι οι ιατρικές βιβλιοθήκες αλλά και ο κλάδος των ιατρικών βιβλιοθηκονόμων απαιτούν βελτιώσεις και αλλαγές.

Σε πρώτο στάδιο χρειάζεται συνεχής ενημέρωση για τις εξελίξεις και τις συνεργασίες που πραγματοποιούνται στον κλάδο των ιατρικών βιβλιοθηκονόμων. Επίσης συχνές συναντήσεις αλλά και συνέδρια θεωρούνται αναγκαίες με στόχο την έγκυρη ενημέρωση τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Τέλος ο υβριδικός χαρακτήρας των ιατρικών βιβλιοθηκών καταστά σαφές την σταδιακή υιοθέτηση νέων τεχνολογιών.

1.8 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται κάποιοι οργανισμοί διεθνώς οι οποίοι ασχολούνται με την βελτίωση των Ιατρικών Βιβλιοθηκών. Οι οργανισμοί αυτοί διεκδικούν δικαιώματα, διοργανώνουν συνέδρια, συστηματοποιούν την ιατρική πληροφορία και επιδιώκουν την διαρκή επιμόρφωση των Ιατρικών Βιβλιοθηκονόμων.

Παγκοσμίως

- [IFLA. Health and Biosciences Libraries Section](#)

Στην Ευρώπη

- [ELISAD European Association of Libraries and Information Specialists on Alcohol and Other Drugs <http://www.elisad.eu/content/view/24/42/>](#)
- [EAHIL](#)
- [Germany](#)
[AGMB Arbeitsgemeinschaft fuer medizinisches Bibliothekswesen <http://www.agmb.de/>](#)
- [United Kingdom](#)
 - [Animal Health Information Specialists \(AHIS\)](#)
 - [Association of Information Officers in the Pharmaceutical Industry](#)
 - [The Association of ICT Professionals in Health and Social Care](#)
- [Italy](#)
 - [GIDIF-RBM \(Gruppo Italiano Documentalisti dell'Industria Farmaceutica e degli Istituti di Ricerca Biomedica\) <http://www.gidif-rbm.it/>](#)
 - [Italian BDS \(Health Librarians and Documentalists\): the Associations of Librarians and Documentalists of the National Health Service <http://biblio.area.cs.cnr.it/bibliotecario/bibliossn/>](#)
- [Canada](#)
[Canadian Health Libraries Association <http://www.chla-absc.ca/>](#)
- [Africa](#)
[Association for Health Information and Libraries in Africa <http://www.ahila.org/>](#)
- [USA](#)
 - [American Medical Informatics Association](#)
 - [Medical Library Association](#)

(Hardin Library for the Health Sciences, 2007)

Στην Ελλάδα

- **Γενικό Νοσοκομείο Ασκληπιείο Βούλας**
www.asklepieio.gr
- **Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου Βενιζέλιο-Πανάκειο**
www.venizeleio.gr

Η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Βενιζέλειου Νοσοκομείου Ηρακλείου, περιλαμβάνει 62 τίτλους ξενόγλωσσων περιοδικών, από το 2002 μέχρι και σήμερα. Τα περιοδικά αυτά είναι όλα διαθέσιμα σε έντυπη μορφή και μερικά από αυτά και σε ηλεκτρονική.. Η Βιβλιοθήκη δεν είναι δανειστική και λειτουργεί από τις 8:30-14:30 καθημερινά.

- **Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης Ιπποκράτειο**
www.ippokratio.gr
- **Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης Παπαγεωργίου**
www.papageorgiou-hospital.gr

Η Βιβλιοθήκη του Νοσοκομείου απασχολεί 3 βιβλιοθηκονόμους και λειτουργεί τα εργάσιμες ημέρες από τις 7:30-17:00.Κύριος σκοπός είναι η εξυπηρέτηση της κοινότητας του Νοσοκομείου που την αποτελούν καθώς και των εξωτερικών χρηστών που απευθύνονται σε αυτήν προκειμένου να ωφεληθούν από τις υπηρεσίες της. Η Βιβλιοθήκη είναι ανοιχτή πρόσβασης, δηλ. οι χρήστες μπορούν να αναζητήσουν μόνοι τους το υλικό που τους ενδιαφέρει ή να απευθυνθούν στους βιβλιοθηκονόμους για βοήθεια. Το Γ.Ν.Θ.Π ξεκίνησε να λειτουργεί 1999. Το 2000 εντάχθηκε στο πρόγραμμα εφημεριών της πόλης ενώ το 2004 εγκαταστάθηκαν πανεπιστημιακές κλινικές και ανακηρύχθηκε "Ολυμπιακό Νοσοκομείο".

- **Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο Αθηνών Σισμανόγλειο**
www.sismanoglio.gr

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί απ' το 1984 και διαθέτει 35 θέσεις ανάγνωσης καθώς και internet room με πέντε τερματικά. Χρήστες της είναι το ιατρικό και επιστημονικό δυναμικό, όλων των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων, τεχνολογικών ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων, φαρμακευτικών εταιρειών και σπουδαστών. Σκοπός είναι να βοηθήσει τους ανωτέρω χρήστες στην αναζήτηση

των επιθυμητών πληροφοριών, όπως βιβλιογραφικές εγγραφές, επιστημονικές αναφορές και άρθρα από on-line περιοδικά.

- **Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης Παπανικολάου**
www.gpapanikolaou.gr

Η Βιβλιοθήκη του Νοσοκομείου διαθέτει μια βιβλιοθηκονόμο ενώ δεν είναι δανειστική. Χρήστες είναι το Επιστημονικό Προσωπικό και είναι μέλος του Εθνικού Δικτύου Βιβλιοθηκών με δυνατότητα αναζήτησης και ανάκτησης ανάπτυπων εργασιών, με χρέωση του ενδιαφερομένου. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1917-1918 προς το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στη σημερινή θέση του Νοσοκομείου στην Εξοχή Ασβεστοχωρίου, όταν κατασκευάστηκαν από το Βρετανικό Στρατό ορισμένα παραπήγματα για την επιτόπια νοσηλεία τραυματιών. Με το πέρασμα των ετών προστίθενται συνεχώς νέα κτίρια ώστε να δημιουργηθεί το σημερινό συγκρότημα κλινικών.

- **Γενικό Νοσοκομείο Ν.Ιωνίας Κωνσταντινούπολης**
www.agiaolga.gr

Στην Ιώνια του 1923 ένα σχολείο μετατρέπεται σε Νοσοκομείο για να καλύψει τις ανάγκες των προσφύγων από τη Μικρασία που ζουν στη περιοχή. Τα χρόνια περνούν, οι ανάγκες μεγαλώνουν και οι συνθήκες παροχής φροντίδας υγείας ολοένα και δυσκολεύουν. Ωσπου μια σπουδαία γυναίκα, η κυρία Αλίκη Περρωτή-Κωνσταντοπούλου δέχεται την πρόταση του γιατρού του νοσοκομείου κου Δημητρίου Ζαμπούρα, να ανεγείρει πολυώροφο Νοσοκομειακό κτίριο, δωρεά στο κράτος στη μνήμη του πατέρα της. Το 1980 ξεκινάει και η ανέγερση του νέου κτιρίου η οποία ολοκληρώνεται το 1989. Στο χρονικό διάστημα 1989-1990 μεταφέρονται στο καινούριο νοσοκομείο σταδιακά όλες οι υπηρεσίες, στελεχώνεται και αρχίζει να λειτουργεί. Η Ιατρική Βιβλιοθήκη λειτουργεί από το 1988 από όπου και αρχίζει η συλλογή των περιοδικών της. Κάθε χρόνο ορίζεται Επιτροπή Βιβλιοθήκης, η οποία μαζί με την βιβλιοθηκονόμο που απασχολείται στην Βιβλιοθήκη, έχουν την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία, την εξέλιξη της και την ανανέωση της συλλογής των περιοδικών.

- **Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης Ο Άγιος Δημήτριος**
www.oagiosdimitrios.gr

Η Ιατρική Βιβλιοθήκη λειτουργεί από το 1991. διαθέτει μια πλούσια συλλογή διεθνών και ελληνικών βιβλίων, περιοδικών και ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, τα οποία καλύπτουν θέματα των βιοϊατρικών επιστημών με ιδιαίτερη έμφαση στην ιατρική και νοσηλευτική επιστήμη, με σκοπό να προωθεί τους στόχους του Νοσοκομείου.

- **Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων Γ.Χατζηκόστα**

www.gni-hatzikosta.gr

Γύρω στα τέλη του 1970 αποφασίστηκε η μεταφορά από τα παλαιά κτίρια του Νοσοκομείου, στις σημερινές εγκαταστάσεις του Νοσοκομείου, όπου και υπάρχουν τα ιατρικά τμήματα με γιατρούς αμιγώς του ΕΣΥ, ενώ ο ιατρικός εξοπλισμός μεταφέρθηκε στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο.

- **Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Ο Ευαγγελισμός**

www.evangelismos-hosp.gr

Η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Ευαγγελισμού ιδρύθηκε το 1930 και αναδιοργανώθηκε σύμφωνα με διεθνείς κανόνες το 1965. Σήμερα στεγάζεται στο ισόγειο του παλαιού κτιρίου του Νοσοκομείου. Σκοπός της Βιβλιοθήκης είναι η υποστήριξη και προώθηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και επαγγελματικών αναγκών πληροφόρησης των γιατρών και επαγγελματιών υγείας του νοσοκομείου καθώς και της ευρύτερης ιατρικής κοινότητας. Σήμερα, η Βιβλιοθήκη είναι αυτοματοποιημένη και οργανωμένη και διαθέτει πλούσια συλλογή διεθνών και ελληνικών ιατρικών βιβλίων, περιοδικών και λοιπών εντύπων και ηλεκτρικών πηγών πληροφόρησης τα οποία καλύπτουν θέματα των βιοϊατρικών επιστημών με ιδιαίτερη έμφαση στην Ιατρική Επιστήμη. Από το 1999 η Βιβλιοθήκη χρησιμοποιεί το ειδικό λογισμικό Advance/ Geac για την αυτοματοποίηση των λειτουργιών της και παρέχει στους χρήστες τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες δίδοντας τους δυνατότητα πρόσβασης στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης, ηλεκτρονικά περιοδικά και Βάσεις Δεδομένων.

- **Γενικό Νοσοκομείο Αττικής ΚΑΤ**

www.kat-hosp.gr

Η λειτουργία της βιβλιοθήκης ξεκίνησε από το 1980, με απώτερο σκοπό την παροχή άμεσης τεκμηριωμένης και αξιόπιστης ιατρικής πληροφόρησης στους αναγνώστες της γιατρούς (γιατρούς, νοσηλευτές, καθηγητές, ερευνητές, φοιτητές, κλπ.), ιδιαίτερα να προωθεί και να προάγει τους εκπαιδευτικούς, ερευνητικούς και κλινικούς σκοπούς του νοσοκομείου.

- **Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Λαϊκό**

www.laiko.gr

Η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Λαϊκού Νοσοκομείου λειτουργεί από το 1980 και στεγάζεται στον τέταρτο όροφο. Παρέχει πληροφορίες από το έντυπο και on-line υλικό της, στο ειδικευμένο και ειδικευόμενο προσωπικό της Ιατρικής και

Νοσηλευτικής Υπηρεσίας, καθώς και για το Επιστημονικό Μη Ιατρικό Προσωπικό. Το υλικό της αποτελείται κυρίως από το περιοδικά, τα πιο σημαντικά των ειδικοτήτων που παρέχει το νοσοκομείο. Κατά διαστήματα η συλλογή βιβλίων εμπλουτίζεται με τις νεότερες εκδόσεις των κλασικών textbooks. Η βιβλιοθήκη δεν είναι δανειστική.

- **Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών Γ. Γεννηματάς**
www.gennimatas-thess.gr

- **Θριάσιο Γενικό Νοσοκομείο Ελευσίνας**
www.thriassio-hosp.gr

- **Νοσοκομείο Παιδών Η Αγία Σοφία**
www.paidon-agiasofia.gr

Το νοσοκομείο Παιδών ιδρύθηκε το 1896 και τέθηκε σε λειτουργία το 1901. Είναι το μεγαλύτερο παιδιατρικό νοσοκομείο της χώρας και ένα από τα μεγαλύτερα παιδιατρικά νοσοκομεία της Ευρώπης. Δέχεται παιδιά ηλικίας μέχρι 14 χρόνων και σε ειδικές περιπτώσεις παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας.

- **Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο**
www.onasseio.gr

Η Ιατρική βιβλιοθήκη του νοσοκομείου εξυπηρετεί το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό καθώς και τους νοσηλευτές όλης της χώρας μέσω του διαδικτύου, του ΕΚΤ από το δίκτυο Ερμής και την αποστολή σε πλήρες κείμενο των εργασιών από ιατρικά περιοδικά τα οποία υπάρχουν στη Βιβλιοθήκη του Ωνάσειου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου . Ο κατάλογος των ιατρικών περιοδικών ανανεώνεται ετησίως έτσι ώστε οι ιατροί και νοσηλευτές να ενημερώνονται και από τα τρέχοντα διεθνή ιατρικά περιοδικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :
ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Χ.Ε.ΠΑ.

2.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Οι βιβλιοθήκες, όπως είναι γενικότερα γνωστό, δεν είναι δημιούργημα της σημερινής εποχής. Η αρχή της βιβλιοθήκης όπως είναι και της γραφής ξεκινά με την ιστορία του ανθρώπου.

Μια από τις αιτίες που άρχισε ο άνθρωπος να γράφει ήταν για να διατηρήσει την ανθρώπινη σκέψη και επικοινωνία πέρα από τον ήχο της φωνής και πέρα από τη μνήμη του ανθρώπου. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο είναι απόλυτα πιστευτό ότι πολύ σύντομα αφού άρχισε ο άνθρωπος να γράφει, άρχισε να μαζεύει τα γραπτά του για να τα διατηρήσει.

Έτσι και οι Ιατρικές βιβλιοθήκες αναφέρονται από τα πολύ παλιά χρόνια και η αρχαία Ελλάδα που τόσα έδωσε στην ανθρωπότητα και σε αυτό το σημείο δεν έμεινε πίσω. Στην Επίδαυρο υπήρξε το μεγαλύτερο κέντρο λατρείας του Ασκληπιού με μια ιατρική σχολή που λειτούργησε περίπου από το 500 π. Χ ως το 10 μ.Χ. Εκεί υπήρξε και μια βιβλιοθήκη αφιερωμένη στο Απόλλωνα τον Μαλεάτα και στον Ασκληπιό. Λέει η επιγραφή : <<Μαλεάτα και Ασκληπιό Σωτήρι την βιβλιοθήκην και πάντα τα εν αυτή ανέκαθεν...>> I.G. IV, G, 456 Saec. 11p.

Άλλες ιατρικές σχολές κοντά στους τόπους λατρείας και γιατρειάς υπήρχαν στην Κω, στην Κνίδα, στη Ρόδο, στην Αλεξάνδρεια και πιστεύεται ότι όλες είχαν βιβλιοθήκες . Ως προς την Κω σώζονται διάφορες επιγραφές. Ενδιαφέρουσα είναι η πληροφορία που μας μεταδίδει ο Βυζαντινός γραμματικός Τζέτζης : << Εν Κω βιβλιοφύλαξ δε δειχθείς ο Ιπποκράτης. Τα παλαιά των ιατρών ενέπρησε βιβλία και το βιβλιοφυλάκιον>> (Tzetzes, 1963: 963-65).

Αφού έκαψε ο Ιπποκράτης τα παλιά βιβλία των ιατρών έβαλε τις βάσεις για τη νέα κλινική ιατρική.

Η περίφημη βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, η μεγαλύτερη και πλουσιότερη όλου του αρχαίου κόσμου, η οποία συγκέντρωνε τον πλούτο της γνώσης εκείνης της εποχής, είχε μια πλούσια συλλογή ιατρικών βιβλίων.

Ο Καλλίμαχος ο Κυρηναίος, ο ποιητής ο οποίος υπήρξε ο βιβλιοθηκάριος της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας και που έφτιαξε τους πίνακες ταξινόμησης των βιβλίων, μέσα στις δέκα κύριες κατηγορίες συμπεριέλαβε και την Ιατρική.

Μέσα στο πέρασμα των αιώνων που ακολουθούν οι βιβλιοθήκες συνεχίζουν την πορεία τους και τις συναντάμε σε όλα τα στάδια της ιστορίας του πολιτισμού.

Σημαντικές υπήρξαν οι βιβλιοθήκες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και του Βυζαντίου. Ωστόσο δεν είναι γνωστό αν υπήρξαν και στο Βυζάντιο ιατρικές βιβλιοθήκες, αλλά ίσως μπορούμε να υποθέσουμε την ύπαρξή τους εφόσον είναι ευρέως γνωστό ότι υπήρξαν Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες για την χρήση διδασκόντων και διδασκομένων.

Για ένα μεγάλο διάστημα οι βιβλιοθήκες ανθούν κυρίως στα Μοναστήρια, όπου οι καλόγεροι φυλάσσουν, αντιγράφουν και αναπαράγουν χειρόγραφα και έτσι διασώζουν πολλά από τα μεγάλα έργα της αρχαιότητας.

Το 1500 το Πανεπιστήμιο είχε καθιερωθεί πια ως θεσμός στην Ευρώπη. Πολλά από αυτά τα Πανεπιστήμια είχαν και θεολογική κατεύθυνση αλλά υπήρχαν και άλλα Πανεπιστήμια στα οποία διδάσκονταν νομικά και ιατρική. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Βιβλιοθήκη της Ιατρικής Σχολής του Παρισιού (Bibliothèque de la Faculté de Médecine de Paris) ιδρύθηκε το 1535. Η βιβλιοθήκη αυτή καθιέρωσε να δένει με αλυσίδες τα βιβλία πάνω στα τραπέζια για να μην υπάρχει το ενδεχόμενο κλοπής. Το σύστημα αυτό, ωστόσο, αν και στις μέρες μας ακούγεται εντελώς ανορθόδοξο, κράτησε σχεδόν τριακόσια χρόνια.

Πολλοί είναι οι γιατροί που ασχολήθηκαν εκείνα τα χρόνια με το βιβλίο και τις βιβλιοθήκες. Το 1545 ο Γερμανός ιατρός και σοφός Conrad Gesner έγραψε την πρώτη επιστημονική βιβλιογραφία, που ονόμασε <<Bibliotheca Universalis>>. Το

1759 άνοιξε η βιβλιοθήκη του Βρετανικού Μουσείου και αναφέρεται ότι οι τρεις πρώτοι διευθυντές της ήταν γιατροί.

Το 17^ο και 18^ο αιώνα, εποχή διαφωτισμού, οι άνθρωποι εγκαταλείπουν το παρελθόν σαν πηγή έμπνευσης, κηρύσσουν την αυτονομία της σκέψης και στρέφονται προς την ορθολογική εξήγηση σε όλα τα πεδία της γνώσης. Αυτή η αλλαγή της σκέψης έστρεψε τον άνθρωπο προς την επιστημονική έρευνα και αρχίζει κάποια διεθνής επιστημονική συνεργασία.

Ιδρύονται πολλές επιστημονικές εταιρείες ενώ και οι βιβλιοθήκες πήραν νέα ώθηση. Η εποχή του διαφωτισμού επηρέασε και τους Έλληνες της διασποράς που συνδύασαν την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό με την πνευματική αναγέννηση του Έθνους. Πίστεψαν ότι μαζί με τον αγών εναντίον του κατακτητή θα έπρεπε παράλληλα να γίνει και ένας άλλος αγώνας για την εκπαίδευση των Ελλήνων.

Πολλά ήταν τα βιβλία που τυπώθηκαν με τα χρήματα των εμπορών που βρίσκονταν εκτός Ελλάδος και πολλές οι βιβλιοθήκες που δημιουργήθηκαν στην χώρα μας. Ανάμεσα στα βιβλία που σταλήκαν στην Ελλάδα πολλά ήταν και ιατρικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι Μηλιές , εκεί όπου οι ιδρυτές της βιβλιοθήκης φρόντισαν να την οργανώσουν και με μια καλή συλλογή ιατρικών βιβλίων που έφτασαν στην πατρίδα μας για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Το 19^ο και αρχές του 20^{ου} αιώνα μπαίνουν οι βάσεις της σημερινής βιβλιοθηκονομίας. Η Ιατρική βιβλιοθήκη υπάρχει παντού στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης. Εντυπωσιακά από αρχιτεκτονική άποψη είναι τα κτίρια στα οποία στεγάζονται και εντυπωσιακές οι συλλογές τους.

Πριν από 150 χρόνια περίπου ιδρύθηκε και η National Library of Medicine (NLM) στην Bethesda, η μεγαλύτερη βιβλιοθήκη του κόσμου, η οποία μέχρι και σήμερα διαθέτει τη μεγαλύτερη συλλογή ιατρικών περιοδικών και βιβλίων.

Και φθάνουμε στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και θα ήταν αρκετά ενδιαφέρον να ρίξουμε μια ματιά στις τότε Ιατρικές βιβλιοθήκες και στην λειτουργία τους.

Ήδη μετά το 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο η Ιατρική βιβλιοθήκη αποτελεί καθιερωμένος θεσμός στα προηγμένα κράτη της Ευρώπης και της Αμερικής. Υπάρχει στα νοσοκομεία και φυσικά είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στα πανεπιστήμια. Δεν αποτελεί διακοσμητικό στοιχείο, θεωρείται απαραίτητη για την σωστή εκπαίδευση και ενημέρωση του ιατρού αλλά και βασικό εργαλείο για την προαγωγή της επιστημονικής έρευνας. Στην Αμερική η σημαντικότητα της αποδεικνύεται από το γεγονός ότι πριν από την έγκριση για την ίδρυση και λειτουργία ενός πανεπιστημίου, μεταξύ άλλων, θα έπρεπε να εξεταστεί και η βιβλιοθήκη της, η συλλογή της, η οργάνωση της και οι υπηρεσίες που αυτή προσφέρει. Η Ιατρική Βιβλιοθήκη βρίσκεται κοντά στο χώρο της δουλειάς, εύκολα προσιτή σε όλους. Οι ώρες λειτουργίας είναι πολλές. Ωστόσο δεν περιορίζονται στις εργάσιμες ώρες αλλά συνήθως παραμένει ανοιχτή και μέχρι αργά το βράδυ.

Η συλλογή των βιβλίων και των περιοδικών είναι καλή, μελετημένη ως προς τις ανάγκες των χρηστών αλλά και συνεχώς ενημερωμένη. Τα βιβλία είναι ταξινομημένα κατά θέμα. Ο κατάλογος είναι αποδελτιωμένος, ενώ η πρόσβαση σε αυτόν και στα ράφια είναι ελεύθερη και μπορεί ο χρήστης μόνος του να ψάξει για το θέμα που τον ενδιαφέρει. Η βιβλιοθήκη είναι δανειστική.

Εκείνη την εποχή ξεκινούν οι πρώτες προσπάθειες για συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών μιας χώρας με τους συλλογικούς καταλόγους των βιβλίων και των περιοδικών.

Στην Ελλάδα, η οποία μόλις βγαίνει από τον πόλεμο και την κατοχή είναι φτωχός ο απολογισμός. Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών υπήρχε το ιατρικό σπουδαστήριο με μια μικρή συλλογή βιβλίων και περιοδικών, μάλλον για χρήση

των διδασκόντων. Υπήρχαν λίγες βιβλιοθήκες στα κυριότερα νοσοκομεία όπως είναι ο Ευαγγελισμός, ο Άγιος Σάββας, το Ινστιτούτο Παστέρ, κ.α.

Αυτό το χρονικό διάστημα κάποιον άνεμο προόδου και εκσυγχρονισμού φέρνουν δυο ξένες βιβλιοθήκες που άρχισαν να λειτουργούν στην Αθήνα. Πρώτα η βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Υπηρεσία Πληροφοριών που μέσα στα πολλά άλλα βιβλία που διέθετε για να γνωρίσουν οι Έλληνες την Αμερικανική κουλτούρα, έφερε και μια καλή συλλογή καινούριων ιατρικών βιβλίων. Μετά από λίγο η βιβλιοθήκη του Βρετανικού Συμβουλίου δημιούργησε ιατρικό τμήμα που εξυπηρετούσε τους ιατρούς της Αθήνας, για αρκετό χρονικό διάστημα. Και οι δυο βιβλιοθήκες ήταν δανειστικές (Φέσσα, 1989: 362-365).

Στη συμβολή της ανάπτυξης των Ιατρικών βιβλιοθηκών βοήθησε και η έκρηξη της πληροφόρησης αλλά και η εξέλιξη της τεχνολογίας.

Η έκρηξη της πληροφόρησης δημιούργησε τρομερές δυσκολίες στην παρακολούθηση όλου αυτού του επιστημονικού υλικού που δημοσιευόταν στα βίολογικά περιοδικά και χάρη μόνον στον Η/Υ μπόρεσε να οργανωθεί η βίολογική πληροφόρηση σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στη δεκαετία του '60 εμφανίζονται τα πρώτα ευρετήρια άρθρων και περιλήψεων άρθρων, φτιαγμένα με τα νέα συστήματα μηχανογράφησης. Συστήματα που έδωσαν τη δυνατότητα για τη δημιουργία ηλεκτρονικών αρχείων. Το Excerpta Medica (που πρωτοκυκλοφόρησε το 1946) από το 1968 παράγεται με Η/Υ και όλες οι πληροφορίες αποθηκεύονται στην τράπεζα πληροφοριών. Το 1964 εκδίδεται και το Ευρετήριο Βιβλιογραφικών Παραπομπών (Science Citation Index), ένα σημαντικό βιβλιογραφικό εργαλείο, το οποίο δεν θα ήταν δυνατόν να υπάρξει χωρίς Η/Υ. Το 1964 επίσης, η National Library of Medicine δημοσίευσε το πρώτο Index Medicus που είχε ετοιμαστεί από τη βάση δεδομένων Medlars. Για την εκτύπωση δημιουργήθηκε ένα σύστημα φωτοσύνθεσης με ηλεκτρονικό υπολογιστή. Όταν το 1971 η NLM αποφάσισε τη βάση δεδομένων της για την απευθείας βιβλιογραφική έρευνα, δημιουργήθηκε το

Medline (Medlars on line Line ή αναλυτικότερα Medical Retrieval System on Line). Συγχρόνως, γίνεται αντιληπτό ότι δεν είναι δυνατόν καμιά βιβλιοθήκη μόνη της αλλά ούτε και οι βιβλιοθήκες μιας χώρας να ανταπεξέλθουν στο κόστος και στη προσπάθεια συγκέντρωσης, αποθήκευσης και ανάκτησης όλης της δημοσιευόμενης πληροφόρησης. Και ξεκινά η προσπάθεια για τη συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών που οδήγησε στη δημιουργία των δικτύων, στη συλλογική χρήση των πηγών και μέσων πληροφόρησης. Οι βιβλιοθήκες συνδέονται μεταξύ τους on line , το υλικό τους, ο τρόπος καταγραφής είναι ο ίδιος, καθιερώνεται κοινά πρότυπα για να μπορούν οι βιβλιοθήκες να μιλούν την ίδια γλώσσα και να μην υπάρχουν προβλήματα στη συνεννόηση. Όλα κινούνται τώρα με ταχύτερους ρυθμούς.

Και στη χώρα μας, όμως, σημαντική είναι και η εξέλιξη της ιατρικής βιβλιοθηκονομίας. Επιγραμματικά :

A) το 1958 αρχίζει να λειτουργεί το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών η μεγαλύτερη βιβλιοθήκη με ιατρικά περιοδικά.

B) το 1959 ξεκινά η βιβλιοθήκη του Κέντρου Πυρηνικών Ερευνών <<Δημόκριτος>> με αξιόλογη ιατρική συλλογή.

Γ) γίνεται προσπάθεια για την οργάνωση των νοσοκομειακών βιβλιοθηκών, όπως π. χ η βιβλιοθήκη του Σμπαρούνη που δεν λειτουργεί πια, ο Ευαγγελισμός με σημαντική συλλογή και άρτια οργάνωση, το Γενικό Κρατικό, το Ινστιτούτο Παστέρ.

Δ) σε όλα τα καινούρια Πανεπιστήμια της χώρας ιδρύονται βιβλιοθήκες.

Ε) το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που διαθέτει άρτιο κτίριο, αποκτά μεγάλη συλλογή.

Στ) στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, κτίζεται η Παπουλάκειος βιβλιοθήκη, που λειτουργεί σαν αναγνωστήριο. Οι κλινικές αποκτούν μικρές βιβλιοθήκες, αποφασίζεται η δημιουργία κεντρικής ιατρικής βιβλιοθήκης.

Ζ) το 1966 ο ιατρός Ν. Τζαμουράνης εκδίδει τον πρώτο συλλογικό κατάλογο <<Βΐοιατρικά περιοδικά στις Βιβλιοθήκες της Αθήνας>>.

Η) το 1979 η Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών ιδρύει την ομάδα Ιατροτέκ που ήδη έχει πραγματοποιήσει ως σήμερα:

- 1) μετάφραση της ιατρικής ορολογίας
- 2) ενημέρωση για τις δημοσιεύσεις στα Ελληνικά Ιατρικά περιοδικά με πρότυπο το current contents.
- 3) βάση δεδομένων της Ελληνικής ιατροβιβλιογραφίας.

Θ) το 1979 ο εφοπλιστής Αντώνης Λαιμός δωρίζει 1 εκ. δολάρια για τη δημιουργία <<Εθνικής Ιατρικής Βιβλιοθήκης και Κέντρο Τεκμηρίωσης>>.

Ι) το 1980 με πρωτοβουλία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών η Ελλάδα συνδέθηκε με Η/Υ με τη βάση δεδομένων Dimdi.

Κ) το 1987 κυκλοφορεί κατάλογος περιοδικών στις επιστημονικές βιβλιοθήκες της Αθήνας εκδόσεως ΕΚΤ(Φέσσα, 1989: 362-365).

2.2 Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ ΣΗΜΕΡΑ

Α) Ιστορικά στοιχεία του Νοσοκομείου

Η ιστορία του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «ΑΧΕΠΑ» είναι στενά συνδεδεμένη με αυτή της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η ίδρυση της Ιατρικής Σχολής **πραγματοποιήθηκε το 1942**. Την ίδια εποχή η Ελληνοαμερικανική Κοινότητα προσπαθεί να βοηθήσει την τραυματισμένη από τον πόλεμο και τον εμφύλιο πατρίδα. Μέρος αυτής της βοήθειας φαίνεται στα πρακτικά των συνελεύσεων της αδελφότητας ΑΧΕΠΑΝΣ και έχει σχέση με την παροχή υπηρεσιών υγείας.

Οι ΑΧΕΠΑΝΣ στο Συνέδριο τους στην Ουάσιγκτον το 1945, σε συνεργασία με την Ελληνική Οργάνωση Αρωγής αποφασίζουν να ιδρύσουν νοσοκομειακές μονάδες 300-400 κλινών σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και φυσικά και στη Θεσσαλονίκη. Υποστηρικτής της ιδέας ενός Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στη Θεσσαλονίκη, εμφανίζεται ο Καθηγητής Σαμαράς του Πανεπιστημίου, ο οποίος είναι και μέλος της Οργάνωσης. Έτσι δόθηκε η αφορμή για το ξεκίνημα της ιστορίας του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ.

Η ίδρυση του νοσοκομείου πραγματοποιήθηκε το 1951, αλλά η ουσιαστική του λειτουργία ξεκίνησε το 1953.

B) Ιστορικά στοιχεία της Βιβλιοθήκης

Η Ιατρική βιβλιοθήκη του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ δημιουργήθηκε το 1988 με σκοπό την εξυπηρέτηση του προσωπικού του νοσοκομείου, των φοιτητών του ιατρικού τμήματος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) καθώς και των σχολών υγείας που εκπαιδεύονται στο νοσοκομείο.

Η Βιβλιοθήκη ανήκει στο Τμήμα Πληροφορικής και Οργάνωσης και στεγάζεται σε δύο αίθουσες που βρίσκονται στο ισόγειο του νοσοκομείου επί της Αγίου Δημητρίου. Στην πρώτη αίθουσα βρίσκονται τα βιβλία και το βιβλιοστάσιο όπου αποθηκεύονται όλα τα περιοδικά που έχουν δημοσιευτεί πριν από το 1998. Επίσης διαθέτει χώρο για αναγνωστήριο (Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, 2008).

Γ) Οργάνωση

Η βιβλιοθήκη του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ για την ταξινόμηση των βιβλίων χρησιμοποιεί το Σύστημα Ταξινόμησης της National Library of Medicinal Classification (NLM) 5th ed. και το σύστημα καταλογογράφησης AACR2.

Χρησιμοποιεί επίσης το Σύστημα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης-ΑΒΕΚΤ 4.00 για την καταλογογράφηση των βιβλίων. Το πρόγραμμα αυτό δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να αναζητά το βιβλίο σύμφωνα με το θέμα, τον εκδότη, τον τίτλο, το συλλογικό όργανο, τον εκδοτικό οίκο, τον αριθμό ISBN και με τη σειρά.

Τα περιοδικά είναι ταξινομημένα κατά αλφαβητική σειρά και τηρούνται ιδιαίτεροι κατάλογοι για τα ελληνικά και ξένα περιοδικά (Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, 2008).

Δ) Υπηρεσίες

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης είναι η πρόσβαση στο Internet, η πρόσβαση σε βιβλιοθήκες που υποστηρίζουν το πρωτόκολλο ζ 39.50 για αναζήτηση βιβλίων από τον on line κατάλογο τους, η on line πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων, διαδανεισμός, παραγγελίες άρθρων από επιστημονικά περιοδικά. Επίσης, προσφέρει μέσα από τη χρήση Η/Υ τα προγράμματα του OFFICE: επεξεργασία κειμένου (microsoft word), λογιστικά φύλλα (Microsoft excel), διαχείριση βάσεων δεδομένων (Microsoft access), δημιουργία παρουσίασης κειμένου (PowerPoint). Επιπλέον προσφέρονται εκτυπώσεις για μέγεθος χαρτιού Α4, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), τρέχουσα πληροφόρηση μέσω ειδικών ενημερωτικών φυλλαδίων της βιβλιοθήκης, δυνατότητα λήψης φωτοτυπιών άρθρων περιοδικών της βιβλιοθήκης (πληροφοριακό υλικό που δεν δανείζεται), καθώς και ένα περιορισμένο αριθμό σελίδων βιβλίων και περιοδικών της από το φωτοτυπικό μηχάνημα της βιβλιοθήκης (Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, 2008).

2.3 ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Βασικές αρχές που αποτέλεσαν και εξακολουθούν να αποτελούν τον κύριο άξονα λειτουργίας της Ιατρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, είναι οι εξής:

- Την εξασφάλιση «Πληροφορικής Παιδείας» (Information Literacy). Η Ιατρική βιβλιοθήκη δρα πλέον ως ενδιάμεσος φορέας πληροφόρησης (Information Intermediary), εξασφαλίζοντας στους ερευνητές τις αναγκαίες υπηρεσίες πληροφόρησης και την αναγκαία βιβλιογραφική υποστήριξη.
- Την αντιμετώπιση του προβλήματος του «Πληροφοριακού Αναλφαβητισμού» με την προτροπή της Ιατρικής βιβλιοθήκης σε «κέντρο μαθησιακών πόρων», μέσα από μια μαθητοκεντρική προσέγγιση που θα βοηθήσει τους χρήστες της βιβλιοθήκης να αναπτύξουν αυτόνομα των πληροφοριακών δεξιοτήτων τους, δηλαδή προσδιορισμό των πληροφοριακών αναγκών τους, διαμόρφωση στρατηγικής αναζήτησης, τεχνικές αναζήτησης, αξιολόγηση και διαχείριση των ανακτημένων πληροφοριών.
- Την εξασφάλιση της «Ιατρικής βιβλιοθήκης» (Information Medicale), όρος που δημιουργήθηκε στη Γαλλία ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1960. Στα χρόνια που μεσολάβησαν μεταξύ της μοντέρνας υπολογιστικής τεχνολογίας και θεωρίας, η ιατρική πληροφορική απέκτησε ένα σύνθετο περιεχόμενο. Μπορούμε να ορίσουμε την Ιατρική Πληροφορική σαν το βιοιατρικό κλάδο που μελετά εφαρμογές της πληροφορικής και συναφών επιστημών στην ιατρική με σκοπό την βελτιστοποίηση των διαδικασιών:
 - Ιατρικής ανακάλυψης
 - Μετάδοση και διδασκαλίας της ιατρικής γνώσης
 - Καταγραφή, αποθήκευση, ανάκληση και μετάδοση των ιατρικών δεδομένων και λήψης ιατρικών αποφάσεων, άσκησης ιατρικών παρεμβάσεων, και οργάνωσης των υπηρεσιών υγείας.

Η ιατρική πληροφορική έχει κατά συνέπεια περιεχόμενο **βασικής έρευνας, κλινικής ιατρικής και οργάνωση υπηρεσιών υγείας**. Τα τελευταία χρόνια έχει ξεφύγει από τα στενά πλαίσια του σχεδιασμού και εφαρμογής πληροφορικών συστημάτων και αποτελεί μια ολοκληρωμένη, αναλυτική και ορθολογική μέθοδο προσέγγισης της ιατρικής έρευνας και πράξης. Με αποτέλεσμα η ιατρική βιβλιοθήκη να συμβάλει και αυτή με την εφαρμογή ηλεκτρονικών μεθόδων και τεχνολογιών στην βελτίωση της παροχής ιατρικών υπηρεσιών (Σεμερτζίδου, 2006).

Η Ιατρική βιβλιοθήκη για τη σωστή λειτουργία της δημιούργησε τμήματα τα οποία το καθένα έχει τη δική του αρμοδιότητα.

I. Το δανειστικό τμήμα: το υλικό της βιβλιοθήκης δανείζεται στους εξωτερικούς χρήστες για μια ημέρα όσο αναφορά τα ιατρικά βιβλία μετά την παράδοση της αστυνομικής τους ταυτότητας οι χρήστες της βιβλιοθήκης έχουν την δυνατότητα για δανεισμό βιβλιακού υλικού όχι όμως και πληροφοριακό υλικό το οποίο περιλαμβάνει ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά , λεξικά reference books βιβλιογραφίες και άλλα. Το υλικό μας και για το προσωπικό και τους εξωτερικούς χρήστες μπορεί να χρησιμοποιηθεί μέσα στη βιβλιοθήκη και ανάλογα με την φυσική του κατάσταση να φωτοτυπηθεί στο μηχάνημα που υπάρχει μέσα σε αυτή.

ΕΙΚΟΝΑ 2.1 Δανειστικό Τμήμα

ΕΙΚΟΝΑ 2.2 Τμήμα ξενόγλωσσων περιοδικών

ΕΙΚΟΝΑ 2.3 Τμήμα ελληνικών περιοδικών

ΕΙΚΟΝΑ 2.4 Τμήμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

II. Το πληροφοριακό τμήμα: περιέχει μια αρκετά ικανοποιητική συλλογή από περιοδικά , εγκυκλοπαίδειες λεξικά αλλά και ενημερωτικά φυλλάδια που αφορούν το χώρο της ιατρικής. Επίσης, παρέχεται στους χρήστες , πρόσβαση στο διαδίκτυο και σε ιατρικά περιοδικά , στα οποία η ιατρική βιβλιοθήκη είναι συνδρομητής μέσα από τους Η/Υ που είναι διαθέσιμοι στο χώρο της βιβλιοθήκης.

ΕΙΚΟΝΑ 2.5 Τμήμα επεξεργασίας υλικού

ΙΙΙ. Το τμήμα επεξεργασίας υλικού : η επεξεργασία του υλικού γίνεται με διεθνή βιβλιοθηκονομικά πρότυπα καταλογογράφησης και ταξινόμησης. (AACR2- DEWEY Decimal classification), επιπλέον η επεξεργασία των ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών γίνεται με ηλεκτρονικές φόρμες και καταχωρείται στο πρόγραμμα procite το οποίο καμία άλλη ιατρική βιβλιοθήκη στην Ελλάδα δεν έχει στην διάθεση της.

ΕΙΚΟΝΑ 2.6 Τμήμα Διατριβών

ΕΙΚΟΝΑ 2.7 Τμήμα Ιατρικού Βιβλιακού Υλικού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο της Μεθοδολογίας, περιγράφεται αναλυτικά η μέθοδος η οποία χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των δεδομένων, η δειγματοληψία, η παρουσίαση του ερωτηματολογίου, η προκαταρκτική έρευνα και η διεξαγωγή της έρευνας. Κατά συνέπεια, παρουσιάζεται όλη η διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων.

3.2 Βασικές αρχές

Για τη μεθοδολογία μας έρευνας έχουν διαμορφωθεί ορισμένες αρχές που καθορίζουν τη πορεία της έρευνας μας. Αυτές είναι:

1. Η ανάλυση των δεδομένων καθορίζεται εκ των προτέρων από τον προβληματισμό της έρευνας. Πρέπει να προσαρμόσουμε τη μεθοδολογία έρευνας που θα ακολουθήσουμε, σε αυτό ου ψάχνουμε. Οι ερωτήσεις που θέτουμε είναι:
 - ◆ Ποιο είναι το βασικό ερώτημα της έρευνας μας
 - ◆ Ποιες είναι οι πληροφορίες που πρέπει να έχουμε στο τέλος της έρευνας μας.
2. Συχνά η διατύπωση του προβληματισμού και η ανάλυση των δεδομένων διαμορφώνονται κατά τη διάρκεια της έρευνας. Ωστόσο είναι απαραίτητο να διατυπωθούν από την αρχή.
3. Είναι απαραίτητο να διευκρινίσουμε διεξοδικά τις ερευνητικές υποθέσεις γιατί αυτές είναι που καθορίζουν, όχι μόνο τα ερευνητικά εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουμε, αλλά και την ανάλυση που θα πραγματοποιήσουμε.
4. Όλα τα ερευνητικά εργαλεία έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Η χρήση ενός ερευνητικού εργαλείου δεν αποκλείει τη χρήση ενός δεύτερου ερευνητικού εργαλείου ή ενός τρίτου. Αυτό σημαίνει ότι ο ερευνητής μπορεί να διασταυρώσει τα ερευνητικά εργαλεία , εάν αυτό είναι απαραίτητο για την προώθηση της έρευνας.
5. Η μεθοδολογία της συλλογής δεδομένων συνδέεται με :
 - ◆ Το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας
 - ◆ Τον προβληματισμό
 - ◆ Τις ερευνητικές υποθέσεις

6. Υπάρχουν 3 ειδών πηγές πληροφοριών για τη διεξαγωγή της έρευνας:

- ◆ Ο λόγος (συνέντευξη, ερωτηματολόγιο)
- ◆ Τα γεγονότα (παρατήρηση)
- ◆ Τα <<ίχνη>> (γραπτά, στατιστικές)

3.3 Μέθοδοι συλλογής υλικού

Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται και αναλύονται περιληπτικά οι μέθοδοι συλλογής υλικού. Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματά τους. Η μέθοδος που επιλέχθηκε για να βασιστεί η παρούσα έρευνα είναι εκείνη του ερωτηματολογίου, καθώς διευκολύνει περισσότερο την διεξαγωγή της έρευνας. Έτσι, οι τρεις βασικές μέθοδοι συλλογής υλικού είναι οι ακόλουθες:

- Συνέντευξη
- Παρατήρηση
- Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη : είναι η διαδικασία , η οποία αφορά περιορισμένο ή ειδικό πληθυσμό έρευνας. Επιτρέπει στον ερευνητή να προσαρμοστεί ευκολότερα γλωσσικό επίπεδο και στη συμπεριφορά του ερωτηθέντος. Στοχεύει στη διατύπωση προσωπικών, μη κατηγορηματικών και εμπειριστατωμένων απαντήσεων. Επιπλέον, δεν αναγκάζει τον ερωτηθέντα να εμπλακεί σε πεδία που δεν γνωρίζει ή εν επιθυμεί να αναπτύξει. Επομένως, προσαρμόζεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του ερωτηθέντος. Από την πλευρά του, ο ερευνητής οφείλει να είναι ευγενικός, συμπαθητικός, καθησυχαστικός για να δώσει στον ερωτηθέντα μια θετική εντύπωση από την πρώτη στιγμή, έτσι ώστε να κερδίσει την εμπιστοσύνη του, να του κινήσει το ενδιαφέρον και να τον παροτρύνει να δώσει τις απαντήσεις που χρειάζεται.

Είδη συνεντεύξεων

Κατευθυνόμενες ή δομημένες συνεντεύξεις

Πραγματοποιούνται μέσω ενός πλαισίου ερωτημάτων, το οποίο περιέχει ανοιχτές τυποποιημένες ερωτήσεις, που ακολουθούν μία σειρά. Οι ερωτήσεις συντάσσονται εκ των προτέρων και η σειρά που ακολουθείται δεν αλλάζει ποτέ.

Ημι-κατευθυνόμενη συνέντευξη

Αποτελείται από ένα σχέδιο συνέντευξης το οποίο περιέχει μία αρχική εκφώνηση/οδηγία και μία λίστα θεμάτων που θα πρέπει να συζητηθούν. Δεν υπάρχει ακριβής σειρά με την οποία πρέπει να τεθούν τα θέματα.

Ελεύθερη συνέντευξη

Το μόνο πρόβλημα που παρουσιάζουν οι ελεύθερες συνεντεύξεις είναι η διατύπωση της αρχικής εκφώνησης που εισάγει το θέμα της συνέντευξης στον ερωτηθέντα. Στη συνέχεια ο ερευνητής είναι ελεύθερος να την κατευθύνει και να την προσανατολίσει σύμφωνα με τα ζητούμενα που έχει προκαθορίσει. Ένα τέτοιο είδος συνέντευξης απαιτεί ο ερευνητής να ακούει προσεκτικά και με κατανόηση τον ερωτηθέντα. (Ανδρουλάκης, Κακάρη και Μουσούρη, 1998).

Παρατήρηση: Μέσω της διαδικασίας αυτής ο ερευνητής είναι παρών σε μια κατάσταση, την ερμηνεύει χωρίς ωστόσο να την τροποποιεί. Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιείται είτε μέσω « διαδραστικών » (συνέντευξη) είτε μέσω «μη διαδραστικών» διαδικασιών (παρατήρηση γεγονότων, πράξεων ή λόγου των ερευνούμενων προσώπων). Η παρατήρηση αφορά και παρουσιάζει πράξεις σε αντίθεση με το ερωτηματολόγιο ή τη συνέντευξη που έχουν στόχο να προκαλέσουν παραγωγή λόγου και να φέρουν στην επιφάνεια γνώμες για κάποιες πράξεις. Από την πλευρά του ο παρατηρητής έχει τα εξής καθήκοντα:

- α) να βρίσκεται μεταξύ των προσώπων που μελετά και να προσαρμόζεται στις περιστάσεις
- β) να παρατηρεί τη διεξαγωγή των γεγονότων και την κάθε περίπτωση
- γ) να ηχογραφεί ή να βιντεοσκοπεί παίρνοντας συγχρόνως σημειώσεις
- δ) να ερμηνεύει αυτά που παρακολουθεί

Η παρατήρηση έχει σαν κύριο στόχο την έρευνα εμπειριστατωμένων ερωτημάτων, ενώ ερευνά τις συμπεριφορές, τις πράξεις και τις κινήσεις των ερωτηθέντων. Τέλος αφορά ειδικό και περιορισμένο πληθυσμό.

Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε και τα μειονεκτήματα της συγκεκριμένης διαδικασίας, αφού χρειάζεται πολύς χρόνος για την απομαγνητοφώνηση και για την αποδελτίωσή της. Επίσης, η παρουσία του παρατηρητή μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στη συλλογή των δεδομένων λόγω της πιθανής αλλαγής στη συμπεριφορά των ανθρώπων.

Είδη παρατήρησης

Η άμεση παρατήρηση

Ο παρατηρητής είναι ο μάρτυρας των ατομικών και συλλογικών συμπεριφορών χωρίς να τροποποιεί τη συνήθη διεξαγωγή των περιστάσεων επικοινωνίας.

Η συμμετοχική παρατήρηση

Ο παρατηρητής συμμετέχει στην κατάσταση που εξετάζει μαζί με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες

Η έμμεση ή προκαλούμενη ή πειραματική παρατήρηση

Ο παρατηρητής μελετάει, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, ατομικές ή συλλογικές συμπεριφορές αλλά αυτή τη φορά μέσα από περιστάσεις που ο ίδιος δημιούργησε (Ανδρουλάκης, Κακάρη και Μουσούρη, 1998).

Ερωτηματολόγιο: είναι μια από τις πλέον γνωστές και ευρέως διαδεδομένες μεθόδους συλλογής υλικού για τις βιβλιοθήκες. Θα μπορούσαμε να ορίσουμε ένα ερωτηματολόγιο ως ένα έντυπο που περιέχει μια σειρά δομημένων ερωτήσεων, οι οποίες παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη σειρά και στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει γραπτά. Συνεπώς για την συμπλήρωσή του απαιτείται η συνεργασία του ερωτώμενου, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντήσει με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Το ερωτηματολόγιο θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο, εύκολο στην συμπλήρωσή του, χωρίς να αφήνει καθόλου αμφιβολίες για το περιεχόμενό του. Τα βασικότερα πλεονεκτήματα των ερωτηματολογίων είναι αρκετά. Αρχικά στοιχίζουν πολύ φθηνότερα από τις συνεντεύξεις, ενώ μπορούν να σταλούν σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Οι ερωτώμενοι μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα. Επιπλέον, οι τρόποι ανάλυσης του υλικού είναι τυποποιημένοι και τέλος, ο ερευνητής δεν μπορεί να επηρεάσει τα αποτελέσματα. Ωστόσο, υπάρχουν και τα μειονεκτήματα των ερωτηματολογίων. Είναι πιθανόν να υπάρχει χαμηλό ποσοστό ανταπόκρισης. Με τον τρόπο αυτό τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να μην θεωρηθούν έγκυρα καθώς οι απόψεις κάποιων ανθρώπων να απουσιάζουν. Ακόμα, ο ερευνητής δεν είναι σε θέση να αποσαφηνίσει τις ανοιχτές ερωτήσεις. Τέλος, το ερωτηματολόγιο υποχρεώνει τον ερωτηθέντα να απαντήσει με έναν συγκεκριμένο τρόπο. (Ζαφειρίου, 2003).

3.4 Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί ένα τυποποιημένο σχέδιο για τη συλλογή και την καταγραφή εξειδικευμένης και συναφούς με ένα θέμα πληροφόρησης με σχετική ακρίβεια και πληρότητα. Με άλλα λόγια καθοδηγεί τη διαδικασία συλλογής των πληροφοριών και προωθεί την καταγραφή τους με συστηματικό τρόπο.

Η κατάρτιση του ερωτηματολογίου, λόγω των παραπάνω ιδιοτήτων που έχει, αποτελεί την πλέον κρίσιμη και λεπτή εργασία, καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία μιας στατιστικής έρευνας.

Επισημαίνεται ότι λάθη ή παραλήψεις στο ερωτηματολόγιο δεν είναι δυνατόν να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν μετά την οριστική κατάρτιση, εκτύπωση και τη διανομή του στους ερευνητές για τη διενέργεια της έρευνας, όπως είναι δυνατόν να γίνει με άλλες εργασίες όπως για παράδειγμα με τις οδηγίες ελέγχου των ερωτηματολογίων ή τα μηχανογραφικά προγράμματα τα οποία είναι δυνατόν να διορθωθούν μετά την κατάρτισή τους, έστω με κάποιο κόστος και χρόνο.

3.4.1 Δημιουργία ερωτηματολογίου

Ένα επιτυχημένο ερωτηματολόγιο πρέπει να έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά :

- Πληρότητα
- Σαφήνεια
- Συνοχή
- Κατάλληλη δομή
- Να περιλαμβάνει ερωτήματα ελέγχου
- Να είναι κατά το δυνατόν σύντομο
- Να έχει τελειότητα παρουσίασης από τεχνικής πλευράς
- Να περιλαμβάνει βασικές οδηγίες συμπλήρωσης και εννοιολογικές επεξηγήσεις
- Να επιδέχεται κωδικογράφησης και μηχανογραφικής επεξεργασίας

Η **πληρότητα** αναφέρεται ακριβώς στην ανάγκη κάλυψης όλων των πτυχών του ερευνώμενου χαρακτηριστικού, για το οποίο έχει ήδη γίνει αρκετός λόγος.

Η **σαφήνεια** δεν αναφέρεται μόνο στο περιεχόμενο των πληροφοριών αλλά και στο άτομο το οποίο πρέπει να δώσει τις απαντήσεις.

Η **συνοχή** αναφέρεται στην ανάγκη οργανικής σύνδεσης των επιμέρους ερωτημάτων μεταξύ τους. Συγγενή ερωτήματα πρέπει να εμφανίζονται στο

ερωτηματολόγιο ομαδοποιημένα και να ερωτώνται μαζί, προκειμένου η σκέψη και η μνήμη του ερωτώμενου να κατευθύνεται ευκολότερα στις σωστές απαντήσεις.

Η κατάλληλη δομή του ερωτηματολογίου, δηλαδή η σειρά με την οποία θα τεθούν οι ομάδες ερωτήσεων, είναι επίσης μεγάλης σημασίας στην αύξηση του βαθμού ανταπόκρισης του κοινού. Είναι αυτονόητο, αλλά δεν εφαρμόζεται πάντοτε, ότι προσωπικές ή γενικότερα ερωτήσεις που δεν απαντά εύκολα το κοινό δεν τίθενται στην αρχή ενός ερωτηματολογίου.

Γενικά ένα ερωτηματολόγιο θα πρέπει στην αρχή να περιλαμβάνει το φορέα της έρευνας, τον τίτλο αυτής, από τον οποίο προσδιορίζεται και ο σκοπός της, η ονομασία του εντύπου, ο πληθυσμός στον οποίο απευθύνεται, η γεωγραφική ταυτότητα του ερωτώμενου και η ρητή διαβεβαίωση ότι τα ατομικά στοιχεία που θα δοθούν θα τηρηθούν εμπιστευτικά (Javeau, 2000).

3.4.2 Τύποι ερωτήσεων

Υπάρχουν δύο τύποι ερωτήσεων/απαντήσεων. Οι κλειστές ερωτήσεις, στις οποίες δίνονται εκ των προτέρων και οι δυνατές απαντήσεις μεταξύ των οποίων καλείται να επιλέξει ο ερωτώμενος και οι ανοικτές ερωτήσεις, στις οποίες δεν δίνονται οι απαντήσεις.

Στις κλειστές ερωτήσεις είναι πιθανόν να κατευθυνθεί ο ερωτώμενος προς μια ερώτηση ή είναι δυνατόν επίσης να μη βρει καμία από τις απαντήσεις απολύτως ικανοποιητική.

Από την άλλη όμως πλευρά, με τη μέθοδο αυτή τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ερώτηση είναι έτοιμα και δεν απαιτούν περαιτέρω επεξεργασία δηλαδή ομαδοποίηση των απαντήσεων και κωδικογράφηση αυτών (με όλες τις δυσκολίες που συνεπάγονται οι χρονοβόρες αυτές εργασίες), πράγμα που συμβαίνει στις ανοικτές ερωτήσεις.

Οι κλειστές ερωτήσεις προϋποθέτουν ότι οι πιθανές απαντήσεις έχουν μελετηθεί εκ των προτέρων, έτσι ώστε να καλύπτουν πλήρως το θέμα που διαπραγματεύεται το ερώτημα. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι στην αντίστοιχη ανοικτή δε πρέπει να έχουν προσδιοριστεί εκ των προτέρων οι πιθανές απαντήσεις, σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να ομαδοποιηθεί κάθε μία απάντηση που θα δώσει ο ερωτώμενος. Οι απαντήσεις δεν υπάρχουν στη περίπτωση αυτή στο ερωτηματολόγιο αλλά θα πρέπει εκ των προτέρων να έχουν προσδιοριστεί.

Παράδειγμα κλειστών ερωτήσεων:

- ✓ **Διχοτομικές ερωτήσεις :**

Οι ερωτήσεις αυτές επιτρέπουν στον ερωτώμενο να επιλέξει μόνο μια από τις δυο απαντήσεις που δίνονται. Είναι πολύ ξεκάθαρες και γι' αυτό ακριβώς η επεξεργασία είναι πολύ πιο εύκολη.

Παράδειγμα:

12. Καλύπτει η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Α.Χ.Ε.Π.Α. τις πληροφοριακές σας ανάγκες;

- Ναι Όχι

✓ **Ερωτήσεις Βαθμολόγησης:**

Στις ερωτήσεις αυτές ο ερωτώμενος μπορεί να απαντήσει σε μια από τις υπάρχουσες κατηγορίες.

Παράδειγμα:

4. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη;

- Καθημερινά
Μια φορά την εβδομάδα
Μια φορά το μήνα
Καθόλου

✓ **Ερωτήσεις κατάταξης :**

Ο ερωτώμενος καλείται να επιλέξει τις απαντήσεις σε σειρά προτεραιότητας ανάλογα με το ποια απάντηση θεωρεί πιο σημαντική.

Παράδειγμα:

11. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες που παρέχει η βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε; (παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ .Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό)

- Αναγνωστήριο
Δανεισμός βιβλίου/ων
Εκτυπώσεις
Περιοδικά
Βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων στο internet

- On-line αναζητήσεις
- Αναζήτηση & εκτύπωση άρθρων Ιατρικών βάσεων (PubMed)
- Οπτικοακουστικό Υλικό
- Αναζήτηση Υλικού μέσω OPAC

✓ Ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας :

Ο ερωτώμενος ζητάει να βαθμολογήσει με μια συγκεκριμένη κλίμακα μια κατηγορία ερωτήσεων.

Παράδειγμα:

13. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του Νοσοκομείου μέσω WEB;

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Καθημερινά	Εβδομαδιαίως	Μηνιαίως	Σπάνια	Ποτέ
WEB σελίδα της Ιατρικής Βιβλιοθήκης					
On-line πρόσβαση στους καταλόγους για υλικό της Βιβλιοθήκης αλλά και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ιατρικές Βιβλιοθήκες					
On-line πρόσβαση σε βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων (MEDLINE)					

On-line πρόσβαση στα περιεχόμενα, τα abstracts, και τα full-text αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η Ιατρική Βιβλιοθήκη					
---	--	--	--	--	--

✓ Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής :

Στις ερωτήσεις αυτές ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει περισσότερες από μια απαντήσεις.

Παράδειγμα:

6. Αναφέρετε σε ποια συλλογή η Ιατρική Βιβλιοθήκη χρειάζεται αναβάθμιση: (μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες της μιας συλλογής).

- Συλλογή Ιατρικών Βιβλίων
- Συλλογή Περιοδικών
- Συλλογή Ηλεκτρονικών Περιοδικών

Στις ανοικτές ερωτήσεις έχουμε βέβαια τη δυνατότητα να τροποποιήσουμε τις ομαδοποιήσεις των απαντήσεών μας, αν από την έρευνα προκύψει ότι κάποια παράμετρος του θέματος μας έχει διαφύγει.

Παράδειγμα ανοιχτών ερωτήσεων:

21. Παρακαλούμε διατυπώστε προτάσεις ή/και σκέψεις που αφορούν τη βελτίωση της Ιατρικής Βιβλιοθήκης.

.....

.....

.....

Οι τελευταίες όμως παρέχουν τη δυνατότητα συλλογής περισσότερης πληροφορίας και προσεγγίζουν περισσότερο στις απόψεις του κοινού. Καταλαμβάνουν δε λιγότερο χώρο στο ερωτηματολόγιο.

Μια επιπλέον απαραίτητη προϋπόθεση στις κλειστές ερωτήσεις είναι η πληρότητα των απαντήσεων. Πρέπει δηλαδή να παρέχονται εξαντλητικά όλες οι δυνατές απαντήσεις, πλήρως μάλιστα διακεκριμένες μεταξύ τους, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις.

Μια ικανοποιητική και συχνά χρησιμοποιούμενη λύση του παραπάνω προβλήματος είναι, μετά την εξάντληση των πλέον συχνών των απαντήσεων ή αυτών που μας ενδιαφέρουν, να θέτουμε την απάντηση «Άλλη Περίπτωση»(Ρόντος και Παπάνης, 2007).

3.4.3 Σειρά των ερωτήσεων

Η σειρά των ερωτήσεων επηρεάζει τόσο την απάντηση του ερωτηματολογίου εν γένει όσο και το είδος των απαντήσεων σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Σε γενικές γραμμές οι πρώτες ερωτήσεις ενός ερωτηματολογίου είναι εύκολες στην απάντησή τους και ανώδυνες με σκοπό να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του ερωτώμενου και να συνεχίσει την απάντησή του ερωτηματολογίου.

Σαν εύκολες ερωτήσεις μπορούμε να θεωρήσουμε αυτές που αναφέρονται στα βασικά στοιχεία (ηλικία, φύλο, ιδιότητα, κλπ.), όμως όσο περισσότερες είναι αυτές τόσο πιο άσχετο παρουσιάζεται ένα ερωτηματολόγιο. Επομένως, είναι πιθανόν ο ερωτώμενος να διερωτηθεί ποια είναι η χρησιμότητα όλων αυτών των προσωπικών ερωτήσεων. Ένας άλλος πιθανός κίνδυνος είναι να ευαισθητοποιηθεί στις επιμέρους κατηγορίες οι οποίες ενδιαφέρουν την έρευνα (συγκρίσεις και αναλύσεις κατά ηλικία, φύλο, καταγωγή, κλπ.) και να επηρεαστούν οι απαντήσεις του.

Σε γενικές γραμμές πρέπει να προηγούνται οι γενικές ερωτήσεις και να ακολουθούνται οι ειδικές ερωτήσεις και οι ανοιχτές ερωτήσεις να προηγούνται των κλειστών ερωτήσεων. Αν είναι πιθανόν να υπάρχει επηρεασμός μεταξύ δύο ερωτήσεων τότε προηγείται αυτή η οποία διατρέχει τον μικρότερο κίνδυνο να επηρεαστεί.

3.4.4 Διατύπωση των ερωτήσεων

Κατά τον Javeau (2000, 138) οι ερωτήσεις οφείλουν:

- Να ακολουθούν τους κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού
- Να είναι διατυπωμένες με σαφήνεια και με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι κατανοητές από όλους.
- Να μην περιέχουν τεχνικούς όρους, ιδιωματισμούς, λέξεις σπάνιες και δύσκολες. Υπήρξαν και κάποιοι τεχνικοί όροι που θεωρήθηκαν απαραίτητοι να προστεθούν στο ερωτηματολόγιο και τη διατύπωση της ερώτησης.
- Από πλευράς περιεχομένου οι ερωτήσεις αποφασίστηκε να είναι όσο το δυνατό πιο απλές και περιεκτικές.

3.4.5 Υλική και τυπογραφική παρουσίαση

Σύμφωνα με τις βασικές αρχές του Javeau (2000) ένα ερωτηματολόγιο οφείλει να περιέχει ως προς τη διάταξη και την εμφάνισή του τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

1. Εύκολο στην χρήση του (δηλ, όσον αφορά το σχήμα, το βάρος, τον τρόπο διασύνδεσης των φύλλων κλπ)
2. εύκολο στην ανάγνωση. Ευανάγνωστοι γραφικοί χαρακτήρες, αραιά γραμμένο ερωτηματολόγιο, οι ερωτήσεις διαχωρίζονται καλά μεταξύ τους και να αριθμούνται με απλό τρόπο.
3. εύκολο στη συμπλήρωση. Στις κλειστές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν τα τετραγωνάκια στα οποία οι ερωτώμενοι συμπληρώνουν τις επιλογές τους, ενώ για τις ανοιχτές ερωτήσεις έχει προβλεφθεί ικανοποιητικός αριθμός γραμμών, ανάλογος με την υπολογιζόμενη έκταση των πιθανών απαντήσεων
4. αισθητικά όμορφο. Να ελκύει και να προκαλεί το ενδιαφέρον του ερωτώμενου με την χρήση εικόνων κα σχημάτων τα οποία τραβούν την προσοχή του και συγχρόνως προσθέτουν μια ευχάριστη νότα στο ερωτηματολόγιο
5. ένας μικρός πρόλογος με εννοιολογικές επεξηγήσεις και ευχαριστίες ολοκληρώνει την αρτιότητα της εμφάνισης του ερωτηματολογίου.

3.4.6 Το μέγεθος του ερωτηματολογίου

Ένα μεγάλο ερωτηματολόγιο είναι εξ αρχής αποθαρρυντικό. Το μέγεθος του ερωτηματολογίου γίνεται εκ πρώτης όψεως αντιληπτό από τον όγκο των σελίδων του και από των αριθμό των ερωτήσεων που το αποτελούν. Μπορούμε να μειώσουμε το μέγεθος σε σελίδες με την κατάλληλη διαμόρφωση, επιλογή τυπογραφικών στοιχείων, κλπ. Χωρίζοντας το ερωτηματολόγιο σε επιμέρους ενότητες με ξεχωριστή αρίθμηση των ερωτήσεων σε κάθε ερώτηση.

Τα τεχνάσματα αυτά επηρεάζουν την πρώτη εντύπωση και όχι το πραγματικό μέγεθος του ερωτηματολογίου και τον χρόνο που χρειάζεται να συμπληρωθεί. Αυτό το οποίο ζητάμε από τους αποδέκτες του ερωτηματολογίου είναι χρόνος και κόπος τα οποία δεν πρέπει να σπαταλήσουμε. Πολύ μεγάλα ερωτηματολόγια γίνονται βαρετά ακόμα και αν έχουν εύκολες ερωτήσεις. Οι ανοιχτές ερωτήσεις θέλουν πολύ περισσότερο χρόνο να απαιτηθούν. Ακόμα και αν κερδίσουμε τις πρώτες εντυπώσεις, είναι δυνατόν εξ αιτίας της κούρασης να απαιτηθούν κάποιες ερωτήσεις βιαστικά και περίπου στην τύχη ή να μην απαντηθούν καθόλου.

Σε γενικές γραμμές αποφεύγουμε να ζητάμε στοιχεία τα οποία μπορούμε να συγκεντρώσουμε από άλλες πηγές. Αποφεύγουμε να δίνουμε επιπλέον δουλειά σε αυτό που πρόκειται να απαντήσει κάνοντας υπολογισμούς και ταξινομήσεις. Π.χ. δεν ζητάμε να διαβάσει ένα περίπλοκο πίνακα για να ταξινομήσει το επάγγελμά του αλλά κατευθείαν το επάγγελμα του το οποίο θα ταξινομήσουμε εμείς.

3.5 Μέθοδοι δειγματοληψίας

Η επιλογή της κατάλληλης μεθόδου δειγματοληψίας είναι μια κρίσιμη απόφαση για τη μεγιστοποίηση της ακρίβειας αυτής ή την ελαχιστοποίηση του κόστους.

Στη σύγχρονη πρακτική έχει καθιερωθεί η εφαρμογή της τυχαίας δειγματοληψίας που καλείται και δειγματοληψία πιθανότητας.

Στη τυχαία δειγματοληψία κάθε μονάδα του πληθυσμού πρέπει να έχει την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί στο δείγμα.

Η ιδιότητα αυτή προσδίδει δύο σημαντικά πλεονεκτήματα στη μέθοδο:

α) Να δίνει περισσότερο αντικειμενικά (μη μεροληπτικά αποτελέσματα)

β) Να δίνει τη δυνατότητα, όπως είδαμε, μέτρησης του δειγματοληπτικού σφάλματος.

Στα μειονεκτήματα της μεθόδου περιλαμβάνεται η ανάγκη για ενημερωμένους καταλόγους–πλαίσια που η κατάρτισή τους είναι δαπανηρή και γενικότερα το αυξημένο κόστος το οποίο απαιτούν έναντι των άλλων μεθόδων.

Η τυχαία δειγματοληψία εμφανίζεται στη πράξη κυρίως με τις ακόλουθες παραλλαγές:

- Απλή τυχαία ή απεριόριστη δειγματοληψία
- Συστηματική δειγματοληψία
- Δειγματοληψία κατά στρώματα
- Επιφανειακή δειγματοληψία
- Δειγματοληψία καθ' ομάδες

3.5.1 Δειγματοληψία κατά στρώματα

Η κατά στρώματα δειγματοληψία χρησιμοποιείται όταν ο πληθυσμός είναι ανομοιογενής (έχει μεγάλη διακύμανση), ως προς την εξεταζόμενη ιδιότητα ή χαρακτηριστικό αυτού.

Αν επιλέξουμε δείγμα με τις προηγούμενες μεθόδους, απαιτείται μεγάλος σχετικά αριθμός μονάδων αυτού για να πετύχουμε ικανοποιητική αντιπροσωπευτικότητα του πληθυσμού, όπως ήδη έχει τονιστεί στην ενότητα αυτή.

Στην περίπτωση αυτή, αν διακρίνουμε τον όλο πληθυσμό κατά ομοιογενή στρώματα και επιμερίσουμε σ' αυτά το δείγμα, τότε με μικρότερο, από την απλή τυχαία δειγματοληψία, αριθμό μονάδων επιτυγχάνουμε ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Ο επιμερισμός του δείγματος γίνεται με κριτήρια τις διαφορές στη τιμή των διακυμάνσεων των επιμέρους στρωμάτων ως και τις διαφορές στο κόστος επιλογής των μονάδων σε κάθε στρώμα.

Στο σημείο αυτό θα δώσουμε ένα παράδειγμα αναλογικού επιμερισμού του δείγματος, μέθοδος που χρησιμοποιείται όταν οι διακυμάνσεις των διαφόρων στρωμάτων (ομάδων) δεν διαφέρουν σημαντικά και το κόστος επιλογής των μονάδων δεν διαφέρει, επίσης, από στρώμα σε στρώμα.

Η κατά στρώματα δειγματοληψία παρέχει τη δυνατότητα λήψης πληροφοριών και για κάθε στρώμα, είναι όμως περισσότερο δαπανηρή από τις προηγούμενες διότι απαιτεί ξεχωριστά πλαίσια για κάθε ένα απ' αυτά»(Ρόντος και Παπάνης, 2007).

Στη συγκεκριμένη έρευνα το **δείγμα** αποτελείται από χρήστες της ιατρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημιακού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ και η στρωματοποίηση του πληθυσμού έγινε σύμφωνα με το **φύλο** και την **ιδιότητα**.

Το σύνολο των ερωτηθέντων ανέρχεται στους 200 καθώς είναι ο ιδανικός αριθμός δείγματος σε μια μικρή βιβλιοθήκη όπου ο αριθμός των χρηστών δεν είναι πολύ μεγάλος.

Σύμφωνα με το φύλο των ερωτηθέντων κατανέμεται ο πληθυσμός αυτός ως εξής: **οι άνδρες** αποτελούν το 52% των χρηστών ενώ **οι γυναίκες** με ελάχιστη διαφορά ακολουθούν με 48%.

Σύμφωνα με το επάγγελμα των ερωτηθέντων κατανέμεται ο πληθυσμός αυτός ως εξής:

Πίνακας 3.1 Ιδιότητα των ερωτώμενων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid =Γιατρός	68	34,0	34,0	34,0
=Νοσηλεύτρια	38	19,0	19,0	53,0
Διοικητικό προσωπικό	24	12,0	12,0	65,0
= Τεχνικό προσωπικό	23	11,5	11,5	76,5
=Φοιτητής	41	20,5	20,5	97,0
=Άλλο	6	3,0	3,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Έτσι **ο πληθυσμός** της συγκεκριμένης αποτελείται από όλους τους χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του ΑΧΕΠΑ, **το μέγεθος του δείγματος** περιλαμβάνει 200 χρήστες, **η έκταση** του αφορά μόνο τους χρήστες της Βιβλιοθήκης και **ο χρόνος** που τοποθετείται κατά τους μήνες Μάιος- Νοέμβριος 2008.

3.6 Μέθοδος συμπλήρωσης ερωτηματολογίου

Η επιλογή της μεθόδου, με την οποία θα συλλεγούν πρωτογενώς τα δεδομένα της έρευνας, θα γίνει αφού συνεκτιμηθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε μιας όπως αυτά παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Βασική πάντως παράμετρος, όπως και σε όλες τις μεθοδολογικές επιλογές της έρευνας, είναι το είδος και οι επιμέρους στόχοι αυτής, όπως και το κόστος, το διαθέσιμο προσωπικό και ο χρόνος.

Οι βασικές μέθοδοι διενέργειας των ερευνών, δειγματοληπτικών ή απογραφικών, που εφαρμόζονται διεθνώς, είναι οι ακόλουθες:

I. Προσωπική συνέντευξη

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, τα στατιστικά δεδομένα συλλέγονται από ερευνητή, ο οποίος συμπληρώνει ειδικό ερωτηματολόγιο κατά τη διάρκεια συνέντευξης που παίρνει από κατάλληλο πρόσωπο των ερευνωμένων μονάδων.

Η προσωπική επικοινωνία του ερευνητή με τον ερευνώμενο, δίνει τη δυνατότητα συλλογής του μεγαλύτερου όγκου στοιχείων. Επίσης, με τη μέθοδο αυτή είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί μεγαλύτερος σχετικά αριθμός τεχνικών συνέντευξης, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες της έρευνας.

Στα μειονεκτήματα της μεθόδου περιλαμβάνονται το υψηλό κόστος και ο μεγάλος χρόνος που απαιτείται για τη συλλογή των δεδομένων. Επίσης, δίνει τη δυνατότητα για περισσότερα λάθη καθώς είναι η πλέον σύνθετος στην εκτέλεσή της και βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις ικανότητες και στο ενδιαφέρον του ερευνητή.

Τα προβλήματα των ερευνητών μεγαλώνουν όταν η έρευνα αναφέρεται σε επαγγελματικά ή επιστημονικά θέματα που απαιτεί ειδικές γνώσεις και τη χρησιμοποίηση ειδικής ορολογίας κατά τη συνέντευξη, όπως για παράδειγμα, όταν ο ερευνητής παίρνει συνέντευξη από ιατρούς για ιατρικά θέματα. Μια λύση στο πρόβλημα, όπου φυσικά είναι εφικτό, είναι η χρησιμοποίηση ως ερευνητών, φοιτητών του επιστημονικού κλάδου ή του επαγγελματικού τομέα που ερευνάται.

Τα μειονεκτήματα της μεθόδου με προσωπική συνέντευξη και κυρίως η ανάγκη για μείωση του κόστους, οδηγεί σε παρεμφερείς τεχνικές όπως αυτή στην οποία ο ερευνητής συναντά τους ερευνώμενους κατά ομάδες.

Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει έναν ελεύθερο διάλογο μάλλον (που παρομοιάζεται, ως προς το χαρακτηριστικό αυτό, με τη συνέντευξη που παίρνει ο ψυχίατρος από τον ασθενή ή από συγγενικό του πρόσωπο), παρά απαντήσεις σε δομημένο ερωτηματολόγιο.

Επίσης, ομαδικές συνεντεύξεις της μορφής αυτής χρησιμοποιούνται σε ένα αρχικό στάδιο του σχεδιασμού μιας έρευνας προκειμένου να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για τη δομή και το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου που θα καταρτιστεί.

II. Τηλεφωνική συνέντευξη

Στην τηλεφωνική έρευνα, που τα τελευταία 20 χρόνια έχει αναδειχθεί σε δημοφιλή, ιδιαίτερα στις έρευνες αγοράς και διερεύνησης της κοινής γνώμης, η επαφή μεταξύ του ερευνητή και του ερευνώμενου είναι φωνητική.

Η μέθοδος έγινε δημοφιλής λόγω της μικρής προσπάθειας που απαιτεί για την εύρεση των ερευνωμένων, η ευκολία νέας επαφής και σε οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, η τάση του πληθυσμού να μιλά στο τηλέφωνο ευκολότερα από το να ανοίγει την πόρτα του σε ένα ξένο και βεβαίως το χαμηλότερο κόστος που απαιτείται σε σχέση με τις άλλες μεθόδους.

Η μέθοδος πάντως απαιτεί κατάλληλα προετοιμασμένους ερευνητές γιατί τα πάντα εξαρτώνται από τη φιλικότητα της φωνής και την εντύπωση που δίνει η ομιλία του και είναι εύκολο στον ερευνώμενο να διακόψει τη συνομιλία ή να μη δώσει ιδιαίτερη σημασία σ' αυτή.

Μεγάλες δυνατότητες στις τηλεφωνικές έρευνες έδωσαν οι τεχνολογικές εξελίξεις στην πληροφορική και στις τηλεπικοινωνίες. Με τη νέα τεχνολογία είναι δυνατή η κλήση όλων των εν ενεργεία τηλεφωνικών αριθμών ανεξάρτητα από το αν έχουν συμπεριληφθεί στους τηλεφωνικούς καταλόγους.

Με τη διαδικασία μάλιστα που αναφέρεται ως Random-digit dialing επιλέγονται οι αριθμοί οι οποίοι θα κληθούν, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη καταγραφής ή αρίθμησης αυτών πριν την επιλογή του δείγματος, σύμφωνα με τις παραδοσιακές μεθόδους δειγματοληψίας.

Με μια άλλη επίσης τεχνική, που καλείται Computer-assisted telephone interviewing (CATI), πέραν της επιλογής του δείγματος, το σύστημα παρέχει τη δυνατότητα εισαγωγής των απαντήσεων (που εμφανίζονται κωδικοποιημένες σε οθόνη) απευθείας στον υπολογιστή, αποφεύγοντας έτσι τις διαδικασίες εγγραφής, διόρθωσης, κωδικογράφησης των ερωτηματολογίων και εισαγωγής των απαντήσεων στον υπολογιστή.

III. Αποστελλόμενο ταχυδρομικά ή με e-mail ερωτηματολόγιο

Στις ταχυδρομικές έρευνες τα ερωτηματολόγια στέλνονται ταχυδρομικά ή με e-mail στους ερευνώμενους, οι οποίοι αφού τα συμπληρώσουν τα επιστρέφουν

και πάλι ταχυδρομικώς ή με e-mail. Για αυτούς που δεν απαντούν στο προβλεπόμενο διάστημα, προβλέπεται σειρά υπομνήσεων και πιθανώς νέα αποστολή του υλικού της έρευνας.

Η μέθοδος με το ταχυδρομείο ή με e-mail, που χρησιμοποιείται προ πολλού στις ΗΠΑ, θεωρείται γενικά λιγότερο δαπανηρή και επιτρέπει την άμεση και απλή επικοινωνία του σχεδιαστή της έρευνας με το κοινό, αλλά απαιτεί υψηλό μορφωτικό επίπεδο και «στατιστική συνείδηση» του πληθυσμού, άριστα οργανωμένες ταχυδρομικές υπηρεσίες ως και άλλες προϋποθέσεις όπως:

1. Εξασφάλιση πλήρως ενημερωμένων καταλόγων–πλαισίων, δεδομένου ότι λόγω απουσίας του απογραφέα δεν είναι εύκολη η αντικατάσταση των μη ανταποκρινόμενων.
2. Στενή εποπτεία των υπεύθυνων της έρευνας στο προσωπικό που ετοιμάζει το προς αποστολή υλικό, προς αποφυγή αποστολής ελλιπούς υλικού (π.χ. ερωτηματολογίων, επιστολής, οδηγιών, απαντητικού φακέλου, κλπ.).
3. Κατάρτιση ερωτηματολογίων με πλήρη δυνατότητα μεταφοράς των μηνυμάτων που πρέπει να λάβει ο ερευνώμενος για να δώσει ορθές και πλήρης απαντήσεις, δεδομένου και πάλι ότι δεν υπάρχει δυνατότητα διορθωτικής παρέμβασης του ερευνητή.

Γενικώς, στις ταχυδρομικές έρευνες παρατηρείται μειωμένος δείκτης ανταπόκρισης του κοινού, καθώς και προβλήματα πληρότητας των ερωτηματολογίων, για τους προαναφερθέντες λόγους. (Ρόντος και Παπάνης, 2007)

Η μέθοδος συμπλήρωσης που επιλέχθηκε για την παρούσα έρευνα είναι η προσωπική συνέντευξη. Οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε η μέθοδος αυτή είναι οι ακόλουθοι:

1. ο ερωτώμενος θα μπορεί να κατανοήσει πιο εύκολα τις ερωτήσεις με την βοήθεια του ερευνητή.
2. δεν ήταν εύκολο να βρεθούν τα προσωπικά στοιχεία των χρηστών
3. είναι η λιγότερο χρονοβόρα μέθοδος, γεγονός που βοηθάει ιδιαίτερα για την όσο το δυνατόν πιο σύντομη ολοκλήρωση της έρευνάς μας.

3.7 Παρουσίαση ερωτηματολογίου

Κατά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου λήφθηκαν σοβαρά υπόψιν οι βασικές αρχές ενός ερωτηματολογίου, ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο σαφή τα ζητούμενα στοιχεία και πιο αξιόπιστα τα αποτελέσματα για την ολοκλήρωση μιας σωστής και επιστημονικής μελέτης.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλαμβάνει τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές ερωτήσεις, ενώ χρησιμοποιήθηκαν οι δυο τύποι ερωτήσεων, ανοιχτού και κλειστού τύπου.

Οι θεματικές ενότητες πάνω στις οποίες βασίστηκε το ερωτηματολόγιο ήταν οι εξής:

- 1.προσωπικά στοιχεία του χρήστη
- 2.χρήση συλλογών-καταγραφή προτιμήσεων των χρηστών
- 3.χρήση και αξιολόγηση των υπηρεσιών
- 4.αξιολόγηση του προσωπικού
- 5.ικανοποίηση και βελτιώσεις

Η **πρώτη ενότητα** περιέχει τρεις ερωτήσεις σχετικές με προσωπικά στοιχεία των χρηστών (φύλλο και ιδιότητα).

Η **δεύτερη ενότητα** περιέχει τέσσερις ερωτήσεις οι οποίες αφορούν την χρήση των συλλογών κα καταγράφουν τις προτιμήσεις των χρηστών.

Η **τρίτη ενότητα** αφορά την χρήση και την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών περιέχοντας έξι ερωτήσεις οι οποίες στοχεύουν στο κατά πόσο γνωρίζουν οι χρήστες όλες τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Η **τέταρτη ενότητα** περιέχει τρεις ερωτήσεις που αφορούν το προσωπικό της βιβλιοθήκης αλλά και την εξυπηρέτηση των χρηστών

Τέλος, στην **πέμπτη ενότητα** περιέχονται πέντε ερωτήσεις που αφορούν την καταγραφή των προτιμήσεων των χρηστών αλλά και τον τρόπο που επιθυμούν να ενημερώνονται για τυχόν δραστηριότητες της βιβλιοθήκης. Επίσης, υπάρχει και μια ερώτηση που αφορά τις βελτιώσεις για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

3.8 Πιλοτικό ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο πριν σταλεί στην τελική του μορφή θα πρέπει να ελεγχθεί πιλοτικά, προκειμένου να αναγνωρίσουμε πιθανά προβλήματα στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Ο ερευνητής, λοιπόν, προχωρά σε μια αναδιαμόρφωση του πρώτου ερωτηματολογίου, το οποίο αποτελεί μια πρωτόλεια ανάλυση που θα μας διασφαλίσει ότι οι ερωτήσεις μπορούν να απαιτηθούν σωστά από τους ερωτηθέντες. (Ζαφειρίου, 2003).

Κατά τον προέλεγχο του ερωτηματολογίου ο ερευνητής θα πρέπει να προσέξει τα ακόλουθα:

- ❖ Το συνολικό χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου
- ❖ Την καθαρότητα των διευκρινήσεων
- ❖ Ασαφείς και δύσκολες ερωτήσεις
- ❖ Ερωτήσεις κατά τις οποίες οι ερωτώμενο ένιωσαν άβολα
- ❖ Σημαντικές παραλήψεις σχετικά με το θέμα
- ❖ Την γενική δόμηση του ερωτηματολογίου
- ❖ Επιπρόσθετα σχόλια που οι ερωτώμενοι θα ήθελαν να προσθέσουν (Bell, 1999).

Στην συγκεκριμένη έρευνα, η δοκιμή έγινε σε 30 χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης και μετά απαντούσαν και στις παρακάτω ερωτήσεις:

- ❖ Πόση ώρα χρειαστήκατε περίπου για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου
- ❖ Ήταν σαφείς οι οδηγίες
- ❖ Υπήρξαν ερωτήσεις ασαφείς ή αόριστες
- ❖ Αν ναι τότε ποιες ήταν αυτές και γιατί
- ❖ Είχατε αντίρρηση στο να απαντήσετε κάποιες από τις ερωτήσεις
- ❖ Ήταν η εμφάνιση του ερωτηματολογίου ευχάριστη (Bell, 1997, 134).

Τέλος, μετά από μια μικρή συζήτηση με τους χρήστες διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος που χρειάζονται για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (περίπου 8-10'), και έγιναν κάποιες απαραίτητες αλλαγές ώστε να γίνουν όλες οι ερωτήσεις εύκολες και κατανοητές. (βλ. Παράρτημα II-Πιλοτικό Ερωτηματολόγιο).

Αναδιαμορφώνοντας λοιπόν, το ερωτηματολόγιο έγιναν οι εξής **αλλαγές**:

- ✓ Στην **πρώτη ερώτηση** που αφορά τα προσωπικά στοιχεία των χρηστών, διαχωρίσαμε το φύλλο από τις ηλικίες και διαμορφώσαμε ξανά την κλίμακα των ηλικιών. Έτσι είναι πιο ξεκάθαρο για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από τους χρήστες.
- ✓ Την **ενδέκατη ερώτηση** τη διαγράψαμε θεωρώντας ότι μπορούσαμε να εξοικονομήσουμε χώρο στο ερωτηματολόγιο, βάζοντας την συγκεκριμένη ερώτηση για τον OPAC κατάλογο της βιβλιοθήκης ως υποερώτηση στην όγδοη ερώτηση του τελικού ερωτηματολογίου.
- ✓ Προσθέσαμε την **έβδομη ερώτηση** στο τελικό ερωτηματολόγιο που αφορά ποιες θεματικές ενότητες των βιβλίων που υπάρχουν στην βιβλιοθήκη ενδιαφέρουν περισσότερο τους χρήστες.
- ✓ Επίσης, προσθέσαμε την **ενδέκατη ερώτηση** που αφορά την ικανοποίηση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών της βιβλιοθήκης συνολικά.
- ✓ Ακόμη, συμπληρώσαμε στο τελικό ερωτηματολόγιο την **δωδέκατη ερώτηση** που έχει να κάνει με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών, καθώς και τον βαθμό ικανοποίησης τους.
- ✓ Χωρίσαμε το ερωτηματολόγιο σε **πέντε ενότητες** που αφορούν τα προσωπικά στοιχεία του χρήστη, τη χρήση συλλογών και καταγραφή των προτιμήσεων των χρηστών, τη χρήση και αξιολόγηση των υπηρεσιών, την αξιολόγηση του προσωπικού και την ικανοποίηση τους καθώς και βελτιώσεις.
- ✓ Ερωτήσεις **γενικού ενδιαφέροντος** προσθέσαμε τρεις επιπλέον ερωτήσεις. Η **πρώτη** αφορά την ικανοποίηση των χρηστών από τα υλικοτεχνικά μέσα της βιβλιοθήκης, η **δεύτερη** αφορά αν οι χώροι της βιβλιοθήκης επαρκούν και η **τρίτη** ερώτηση αφορά στην ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης.

3.9 Διεξαγωγή της Έρευνας

Έπειτα από τροποποιήσεις και διορθώσεις στην πιλοτική έρευνα (βλ. 3.9 Πιλοτικό ερωτηματολόγιο) ολοκληρώθηκε η σύνταξη του τελικού ερωτηματολογίου με αποτέλεσμα να αρχίσει και η διανομή του στους χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του ΑΧΕΠΑ. Το τελικό ερωτηματολόγιο ξεκινάει και με ένα σύντομο εισαγωγικό σημείωμα, το οποίο εξηγεί τον σκοπό της παρούσας έρευνας.

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διεξήχθη η έρευνα αυτή είναι κατά τους μήνες Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο, με την προσωπική παράδοση των ερωτηματολογίων στους χρήστες της Βιβλιοθήκης μέσα στο χρονικό πλαίσιο καθημερινής λειτουργίας της, από τις 8:00 το πρωί μέχρι τις 14:00 το μεσημέρι. Ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν είναι τα 200, χωρίς να περιορίσουμε την έρευνα σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, αφού ίσως να μην συμπληρωνόταν ικανοποιητικός αριθμός ερωτηματολογίων σε μια περίοδο καλοκαιρινών διακοπών για ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό αλλά και για τους φοιτητές.

Βεβαίως, στην έρευνά μας δεν έλειψαν και τα προβλήματα που οφείλαμε να αντιμετωπίσουμε. Ένα από αυτά υπήρξε η άρνηση αρκετών χρηστών να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο (το οποίο παρατίθεται στο Παράρτημα I-Ερωτηματολόγιο). Εξαιτίας του μεγάλου φόρτου εργασίας των χρηστών, οι επισκέψεις τους στην Βιβλιοθήκη έχουν περισσότερο ενημερωτικό παρά ψυχαγωγικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνει την συγκέντρωση των ερωτηματολογίων. Η πίεση του χρόνου επομένως, ήταν έντονη και άρα την κακή συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, γεγονός που απαιτούσε πολλές φορές την επανασυμπλήρωση των ερωτηματολογίων.

3.10 Ανάλυση Στοιχείων

Μέχρι τώρα έχουν αναλυθεί οι μέθοδο συλλογής υλικού, η επιλογή της μεθόδου που εξυπηρετεί τους σκοπούς και τους στόχους της ερευνητικής αυτής μελέτης (το ερωτηματολόγιο), οι βασικές αρχές που ακολουθήθηκαν για την σύνταξη του ερωτηματολογίου, η μέθοδος δειγματοληψίας που επιλέχθηκε (η δειγματοληψία κατά στρώματα) οι μέθοδοι συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου από τις οποίες ως καταλληλότερη κρίθηκε η προσωπική συνέντευξη, παρουσιάστηκε το οριστικό ερωτηματολόγιο, η πιλοτική έρευνα καθώς αναφερθήκαμε και στην διεξαγωγή της έρευνας όπως προέκυψε από τους μήνες της συλλογής υλικού.

Μετά τη συγκέντρωση των ερωτηματολογίων το επόμενο βήμα ήταν η επεξεργασία των στοιχείων. Για την ανάλυση αυτή βασιστήκαμε στο στατιστικό πρόγραμμα ανάλυσης δεδομένων SPSS (Statistical Package for Social Sciences) έκδ. 15, ένα από τα πιο δημοφιλή πακέτα ανάλυσης και πραγματοποίησης ποσοτικών ερευνών.

Το στατιστικό αυτό πακέτο προσφέρει πολλές δυνατότητες στους ερευνητές μόνο όμως για τις ποσοτικές ερωτήσεις (ερωτήσεις κλειστού τύπου). Αντιθέτως, για τις ποιοτικές (ερωτήσεις ανοιχτού τύπου) ακολουθήθηκε η χειρόγραφη καταγραφή των δεδομένων(με τη σειρά παρουσίασης στο ερωτηματολόγιο).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστούν , με διαγράμματα συχνοτήτων και πλαίσια ποσοστών σύμφωνα με το πρόγραμμα SPSS 15 , τα στοιχεία που επεξεργάστηκαν από την συμπλήρωση των 200 ερωτηματολογίων.

Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε πέντε κατηγορίες :

- Προσωπικά στοιχεία χρηστών
- Χρήση συλλογών της βιβλιοθήκης
- Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Αξιολόγηση προσωπικού
- Καταγραφή προτιμήσεων των χρηστών – βελτιώσεις

4.2 ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΗΣΤΩΝ

Στην ενότητα αυτή αντλούμε ορισμένες εκτιμήσεις σχετικά με τον καταμερισμό των χρηστών ως προς το φύλλο και την ιδιότητα τους.

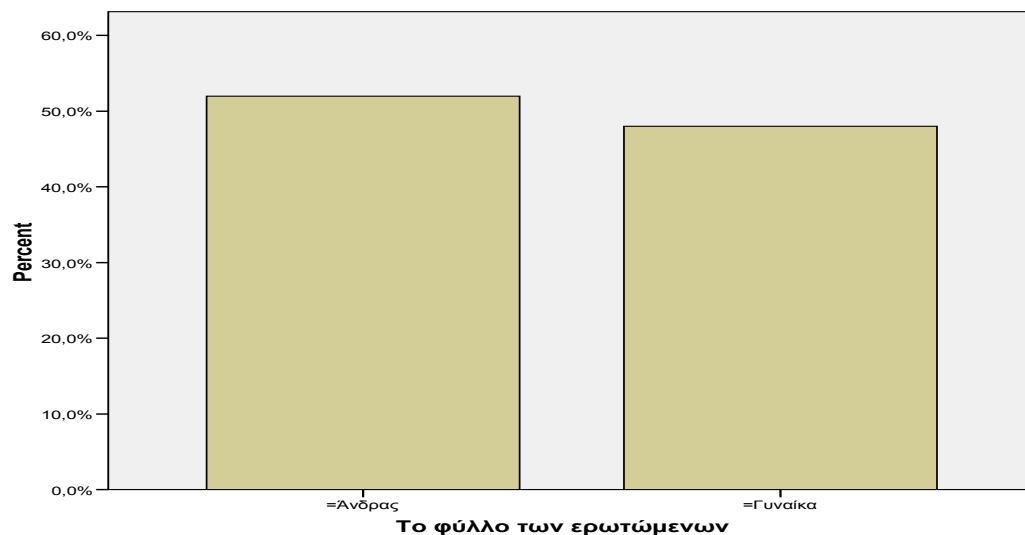
ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Η **πρώτη ερώτηση** αφορά το φύλλο των χρηστών της βιβλιοθήκης όπου ο ακόλουθος πίνακας μας δείχνει το εξής :

Πίνακας 4.1 Το φύλλο των ερωτώμενων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid =Ανδρας	104	52,0	52,0	52,0
=Γυναίκα	96	48,0	48,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.1 Το φύλλο των ερωτώμενων

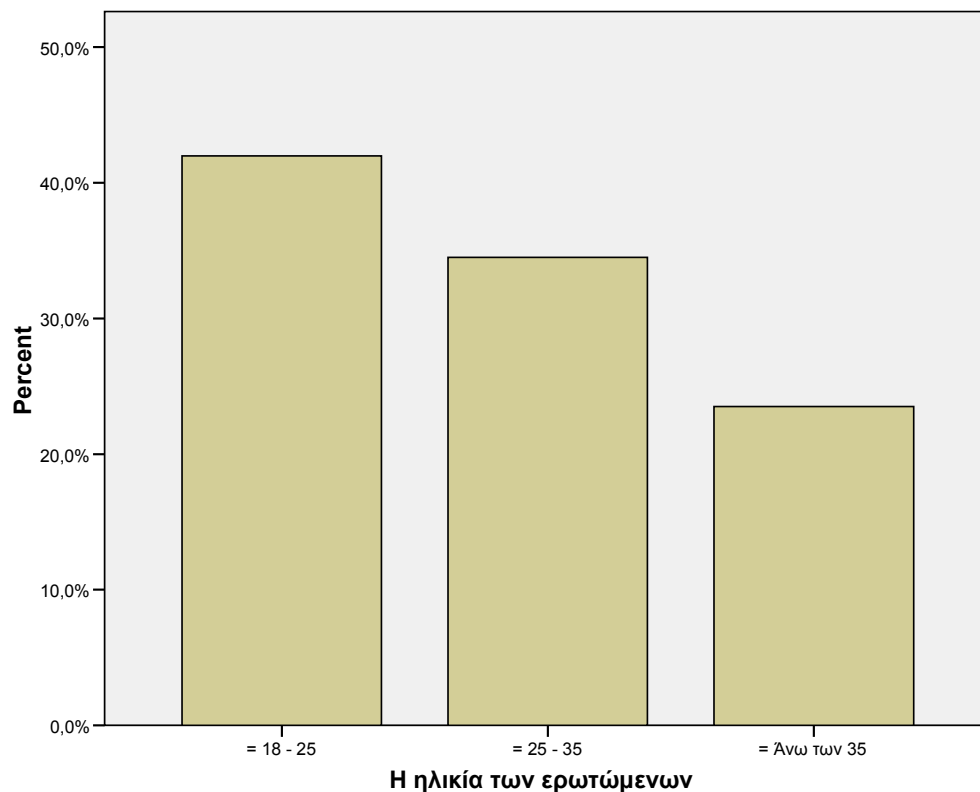
Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι άνδρες αποτελούν το 52% και οι γυναίκες το 48%. Βλέπουμε λοιπόν ότι δεν παρουσιάζεται μεγάλη διαφορά αποκλίσεων και αντιθέσεων ως προς το φύλλο των χρηστών, επομένως είναι ένα ομοιογενές κοινό χωρίς μεγάλες αποκλίσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Στην συνέχεια με βάση την **δεύτερη ερώτηση** για τον προσδιορισμό ηλικίας των χρηστών προκύπτει ότι :

Πίνακας 4.2 Η ηλικία των ερωτώμενων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = 18 - 25	84	42,0	42,0	42,0
= 25 - 35	69	34,5	34,5	76,5
= Άνω των 35	47	23,5	23,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.2 Η ηλικία των ερωτώμενων

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό είναι ηλικίας από 18 έως 25 ετών όπου ανήκουν οι φοιτητές διαφόρων ειδικοτήτων όπου το ποσοστό τους φτάνει το 42% , ακολουθεί η ηλικία από 25 έως 35 ετών που ανήκουν κυρίως οι γιατροί και νοσηλευτές όπου το ποσοστό φτάνει το 34,5% και τέλος άνω των 35 ετών όπου το ποσοστό των 23,5% δεν είναι αδιάφορο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

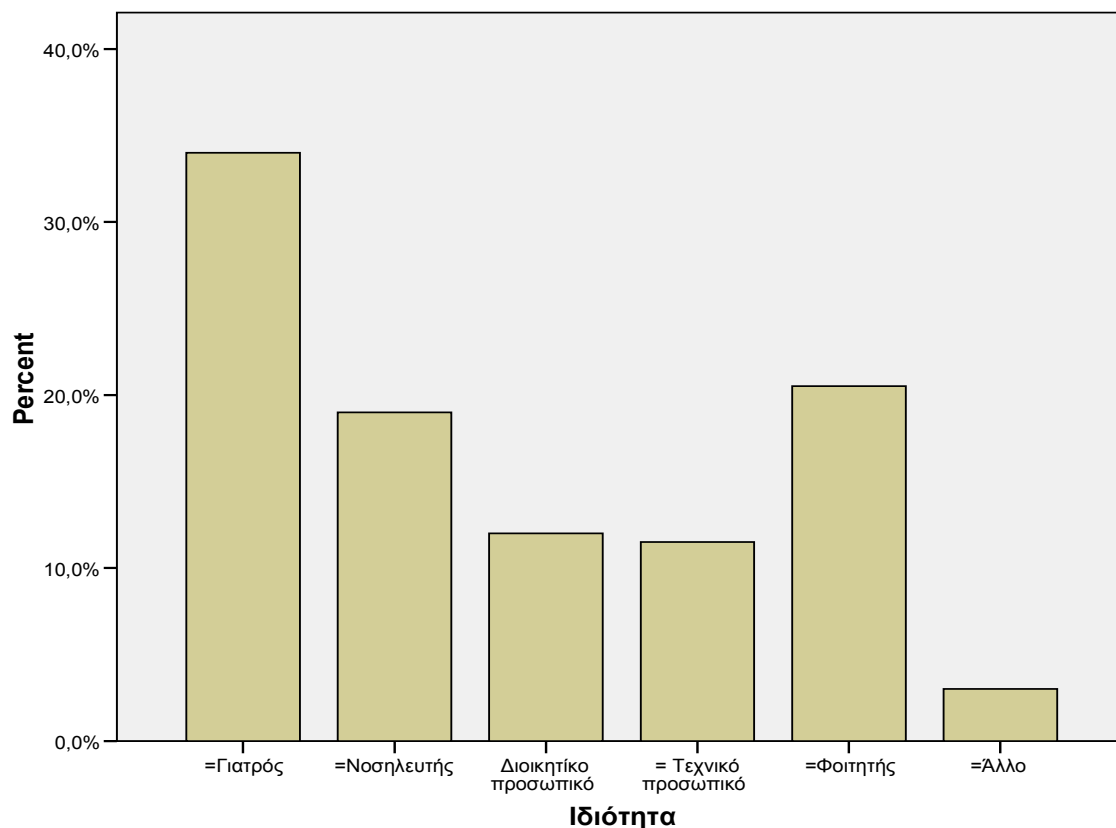
Στην **τρίτη ερώτηση** έχουμε προσδιορισμό της ιδιότητας των χρηστών :

Πίνακας 4.3 Ιδιότητα των ερωτώμενων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid =Γιατρός	68	34,0	34,0	34,0
=Νοσηλευτής	38	19,0	19,0	53,0
Διοικητικό προσωπικό	24	12,0	12,0	65,0
= Τεχνικό προσωπικό	23	11,5	11,5	76,5
=Φοιτητής	41	20,5	20,5	97,0
=Άλλο	6	3,0	3,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Τα αποτελέσματα καταγράφονται με σχετικό διάγραμμα παρακάτω:

Σχήμα 4.3 Ιδιότητα των ερωτώμενων

Οι **γιατροί** αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του κοινού με **34%** ενώ με διαφορά ακολουθούν οι **φοιτητές** με ποσοστό **20,5%** και με πολύ μικρή διαφορά ακολουθούν οι νοσηλευτές όπου το ποσοστό τους είναι 19%. Από την καταγραφή των ειδικοτήτων των γιατρών προκύπτει πως επί το πλείστον φέρουν την ειδικότητα του αγγειοχειρουργού, καρδιολόγου, ωτορινολαρυγγολόγου και του παιδίατρου. Και αυτό προκύπτει, καθώς το υλικό της βιβλιοθήκης παρουσιάζει μεγαλύτερη ποικιλία με τεκμήρια σε αυτές της ειδικότητες. Ακόμη, από την επιπλέον καταγραφή των ακαδημαϊκών ετών που βρίσκονται οι φοιτητές, συμπεραίνουμε πως το μεγαλύτερο μέρος είναι τεταρτοετείς φοιτητές. Καθώς το 4^ο έτος είναι η περίοδος της πρακτικής τους άσκησης και κάνουν χρήση της βιβλιοθήκης και για τις πτυχιακές εργασίες.

4.3 ΣΥΛΛΟΓΗ

Σ' αυτή την ενότητα καταγράφονται οι επιλογές των χρηστών σε σχέση με την συλλογή της βιβλιοθήκης:

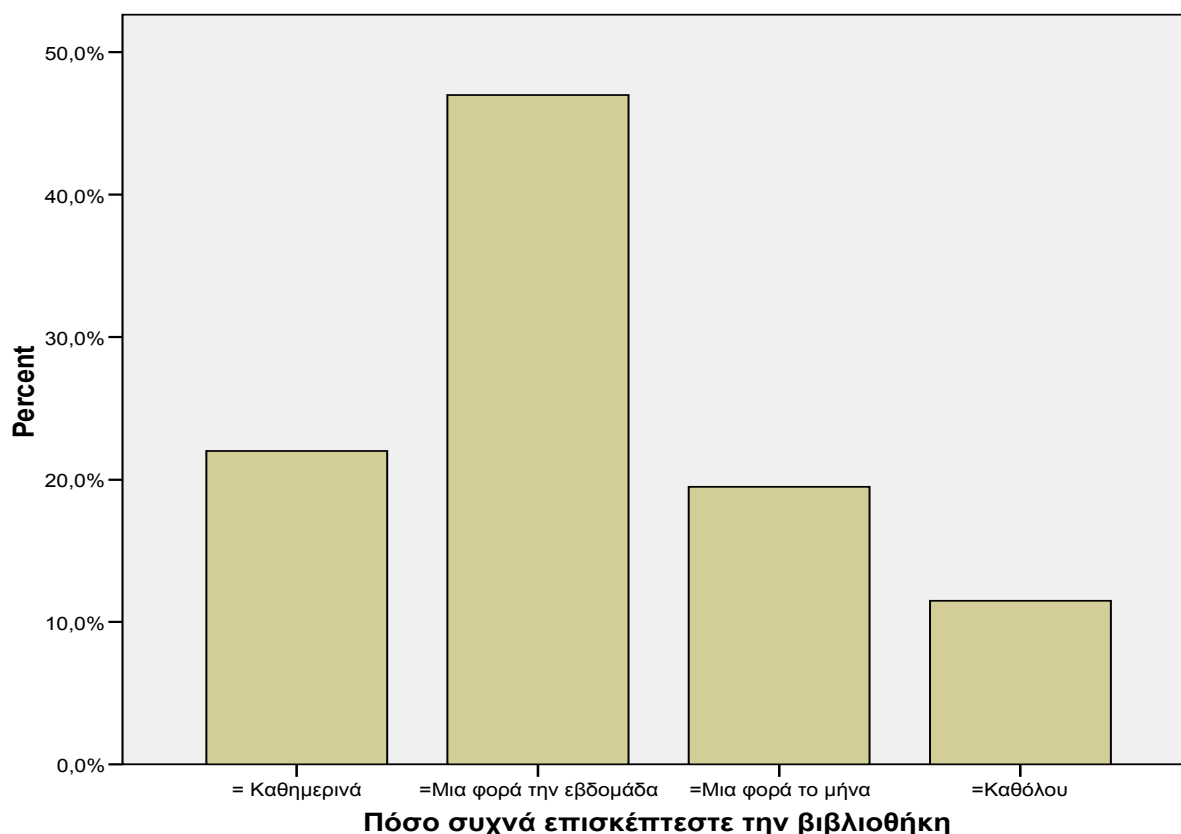
ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη;

Πίνακας 4.4 Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθημερινά	44	22,0	22,0	22,0
=Μια φορά την εβδομάδα	94	47,0	47,0	69,0
=Μια φορά το μήνα	39	19,5	19,5	88,5
=Καθόλου	23	11,5	11,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.4 Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι μεγαλύτερο ποσοστό επισκέπτεται την βιβλιοθήκη **μια φορά την εβδομάδα** με ποσοστό 47% , ακολουθεί με ποσοστό 22% αυτοί που επισκέπτονται την βιβλιοθήκη **καθημερινά** , με 19,5%

επισκέπτονται την βιβλιοθήκη **μια φορά το μήνα** και ένα μικρό ποσοστό των 11,5 δεν επισκέπτεται **καθόλου** την βιβλιοθήκη.

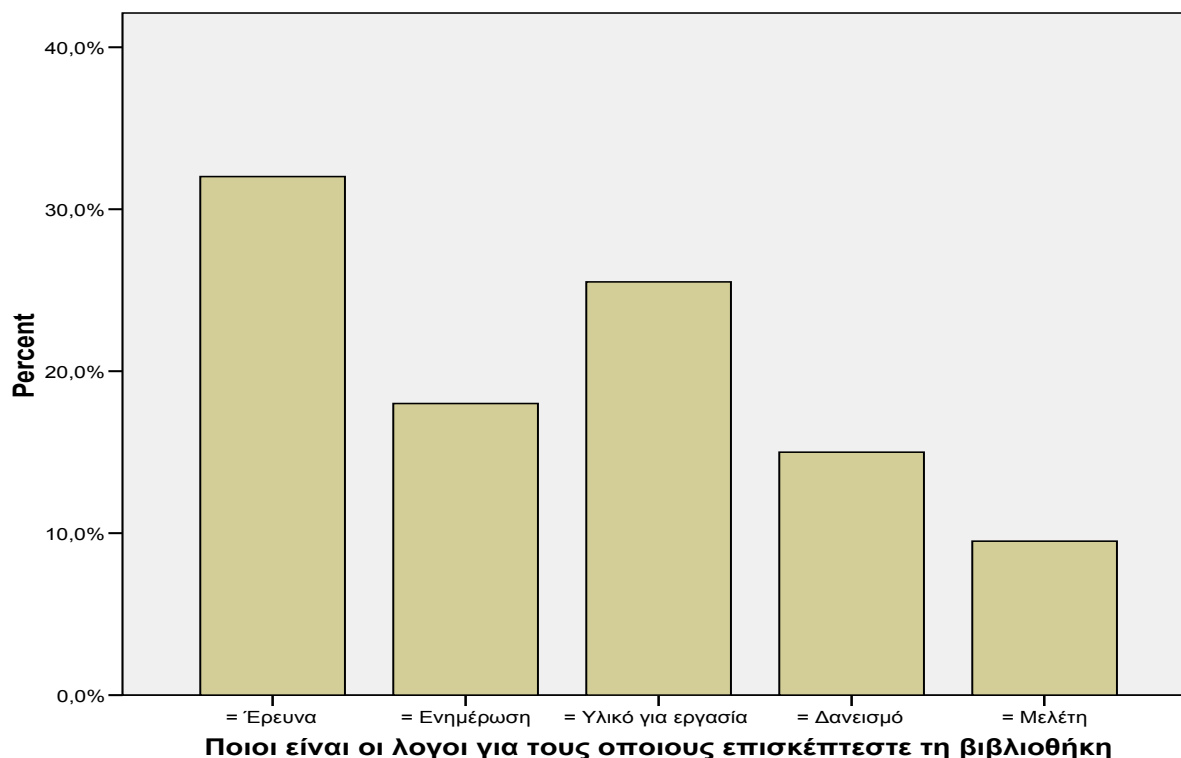
ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Ποιοι είναι οι λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη:

Πίνακας 4.5 Οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Έρευνα	64	32,0	32,0	32,0
= Ενημέρωση	36	18,0	18,0	50,0
= Υλικό για εργασία	51	25,5	25,5	75,5
= Δανεισμό	30	15,0	15,0	90,5
= Μελέτη	19	9,5	9,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.5 Οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη

Στην ερώτηση αυτή βλέπουμε πως το 32% των χρηστών έρχεται στη βιβλιοθήκη για **έρευνα** αφού το μεγαλύτερο ποσοστό το έχουν οι γιατροί. Ακολουθούν με 25,5% οι χρήστες που ενδιαφέρονται για υλικό στις εργασίες, το 18% για **ενημέρωση**, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για μελέτη

επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη μόνο το 9,5% αποτελεί δηλαδή τον τελευταίο λόγο της επίσκεψης τους. Γεγονός που σίγουρα χρειάζεται παρατήρηση.

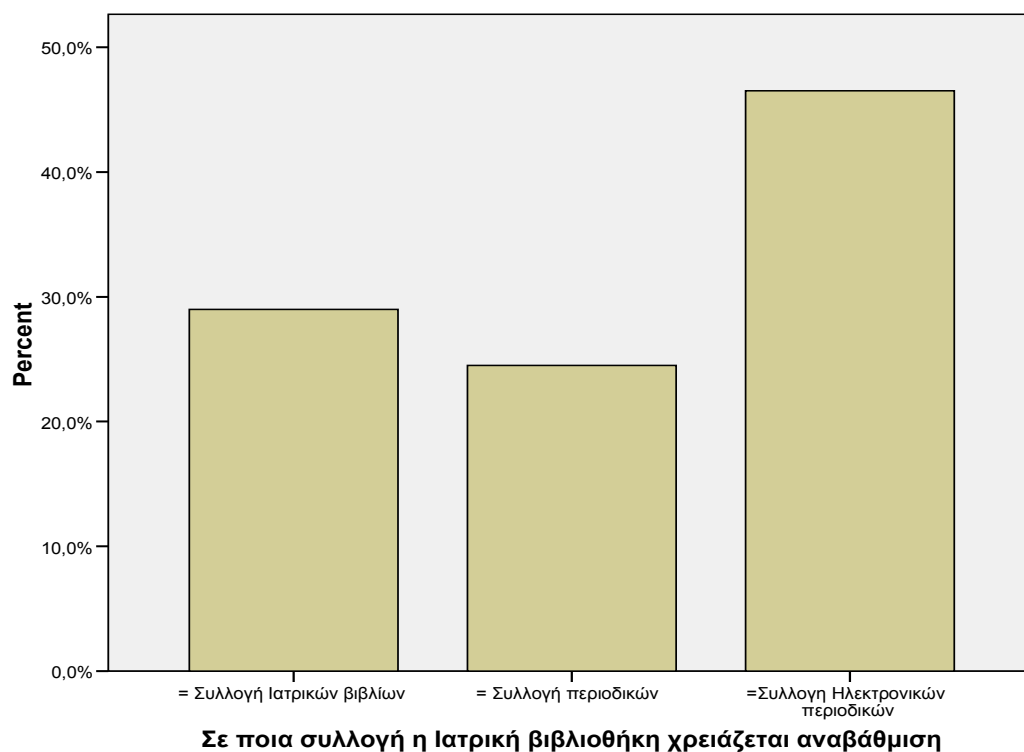
ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Αναφέρετε σε ποια συλλογή η ιατρική βιβλιοθήκη χρειάζεται αναβάθμιση;

Πίνακας 4.6 Αναβάθμιση συλλογών Ιατρικής βιβλιοθήκης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Συλλογή Ιατρικών βιβλίων	58	29,0	29,0	29,0
= Συλλογή περιοδικών	49	24,5	24,5	53,5
= Συλλογή Ηλεκτρονικών περιοδικών	93	46,5	46,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.6 Αναβάθμιση συλλογών Ιατρικής βιβλιοθήκης

Στην ερώτηση αυτή βλέπουμε πως περισσότερη αναβάθμιση χρειάζεται η συλλογή ηλεκτρονικών περιοδικών με ποσοστό 46,5% ,ακολουθεί με ποσοστό 29% η συλλογή ιατρικών βιβλίων και τέλος με ποσοστό 24,5 η συλλογή περιοδικών. Συμπεραίνουμε λοιπόν πως το μεγαλύτερο ποσοστό ζητά αναβάθμιση στην συλλογή ηλεκτρονικών περιοδικών.

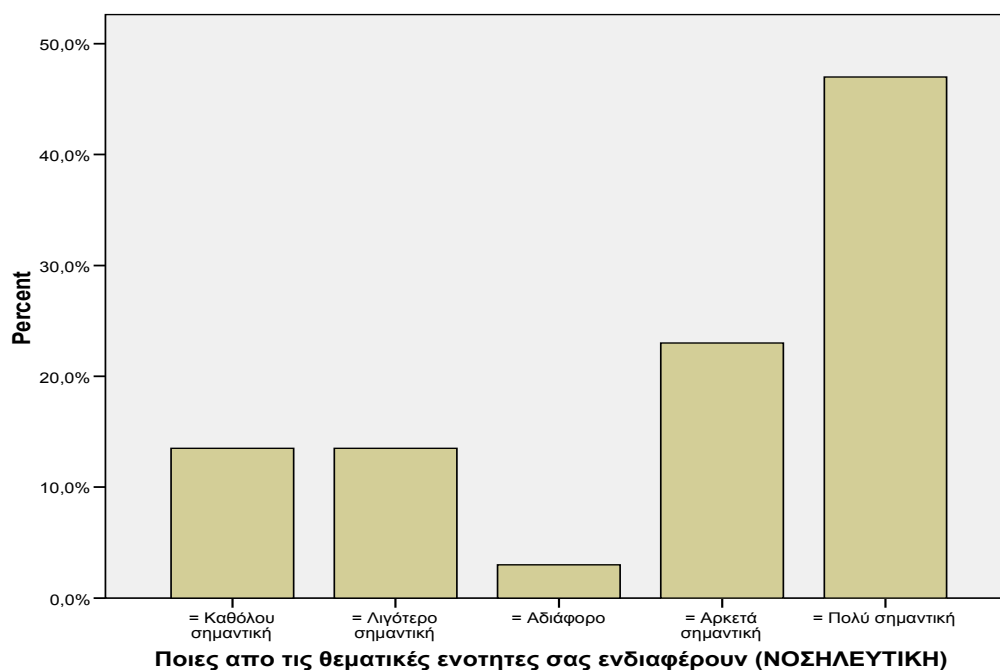
Ερώτηση 7

Ποιες από τις παρακάτω θεματικές ενότητες της συλλογής των βιβλίων που υπάρχουν στην βιβλιοθήκη σας ενδιαφέρουν:

Πίνακας 4.7.α) Νοσηλευτική

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	27	13,5	13,5	13,5
= Λιγότερο σημαντική	27	13,5	13,5	27,0
= Αδιάφορο	6	3,0	3,0	30,0
= Αρκετά σημαντική	46	23,0	23,0	53,0
= Πολύ σημαντική	94	47,0	47,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.7.α) Νοσηλευτική

Πίνακας 4.7.β) Παθολογία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	3	1,5	1,5	1,5
= Λιγότερο σημαντική	25	12,5	12,5	14,0
= Αδιάφορο	14	7,0	7,0	21,0
= Αρκετά σημαντική	76	38,0	38,0	59,0
= Πολύ σημαντική	82	41,0	41,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας 4.7.γ) Χειρουργική

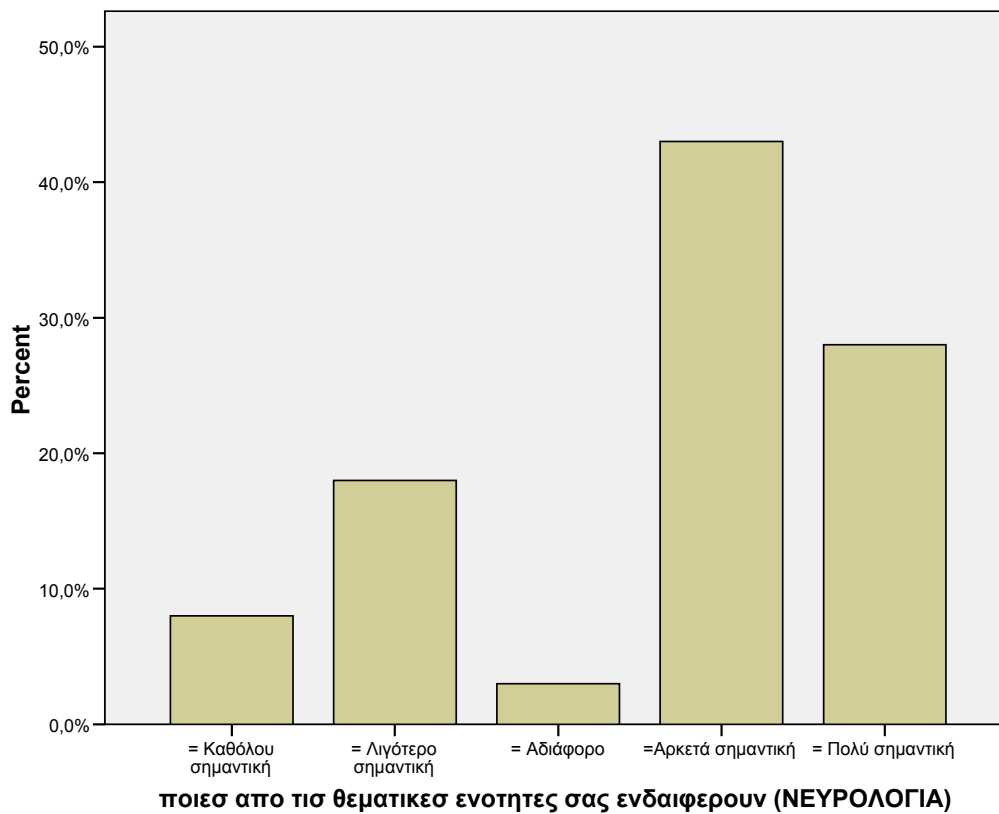
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	12	6,0	6,0	6,0
= Λιγότερο σημαντική	32	16,0	16,0	22,0
= Αδιάφορο	8	4,0	4,0	26,0
= Αρκετά σημαντική	91	45,5	45,5	71,5
= Πολύ σημαντική	57	28,5	28,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Πίνακας 4.7.δ) Νευρολογία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	16	8,0	8,0	8,0

= Λιγότερο σημαντική	36	18,0	18,0	26,0
= Αδιάφορο	6	3,0	3,0	29,0
=Αρκετά σημαντική	86	43,0	43,0	72,0
= Πολύ σημαντική	56	28,0	28,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα4.7.δ)Νευρολογία

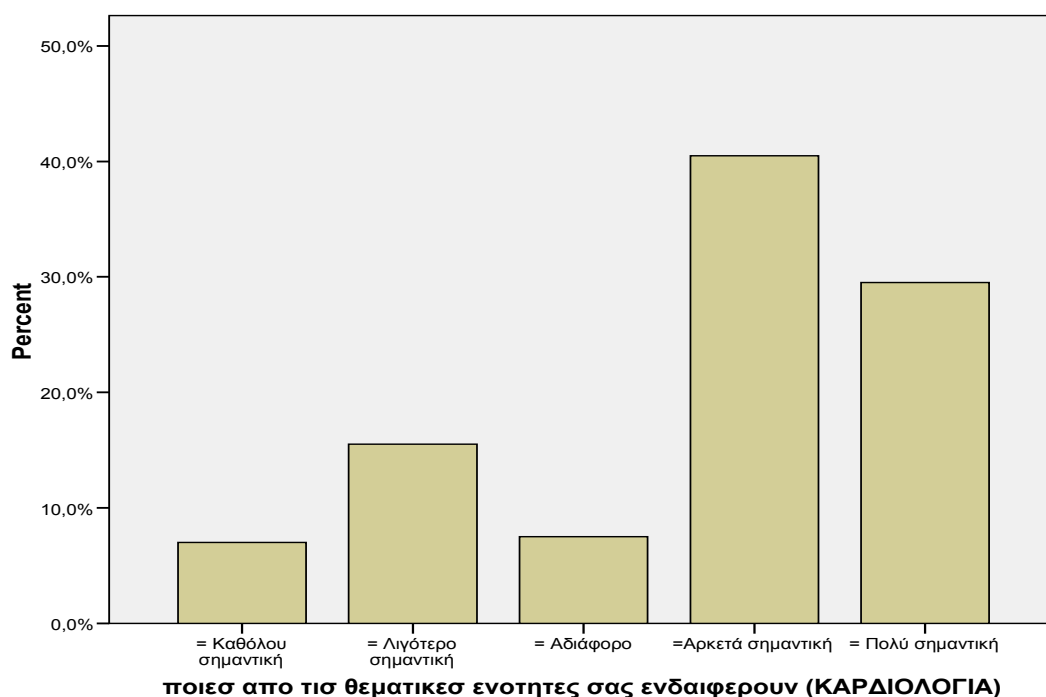

Πίνακας 4.7.ε) Καρδιολογία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	14	7,0	7,0	7,0
= Λιγότερο σημαντική	31	15,5	15,5	22,5
= Αδιάφορο	15	7,5	7,5	30,0
=Αρκετά σημαντική	81	40,5	40,5	70,5
= Πολύ σημαντική	59	29,5	29,5	100,0

Total	200	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Σχήμα 4.7.ε) Καρδιολογία

Στην συγκεκριμένη ερώτηση , βγάλαμε ποσοστά σε κάθε μια από τις θεματικές ενότητες και βλέπουμε λοιπόν ότι για την **Νοσηλευτική** το 47% θεωρεί ότι είναι **πολύ σημαντική** η συλλογή βιβλίων ενώ το ποσοστό 3% το θεωρούν **αδιάφορο**.

Για την **παθολογία** βλέπουμε ότι το 41% τη θεωρεί τη συλλογή πολύ σημαντική και ακολουθεί με ποσοστό 38% αρκετά σημαντική.

Για την **χειρουργική** το 45,5 % τη θεωρεί αρκετά σημαντική ενώ με 4% τη θεωρούν αδιάφορη.

Για την **νευρολογία** το 43% τη θεωρούν την συλλογή βιβλίων αρκετά σημαντική και ακολουθεί με ποσοστό 28% πολύ σημαντική.

Και τέλος για την **καρδιολογία** το 40,5% θεωρούν την συλλογή αρκετά σημαντική ενώ το 7,5% θεωρούν τη συλλογή της αδιάφορη.

4.4 Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών

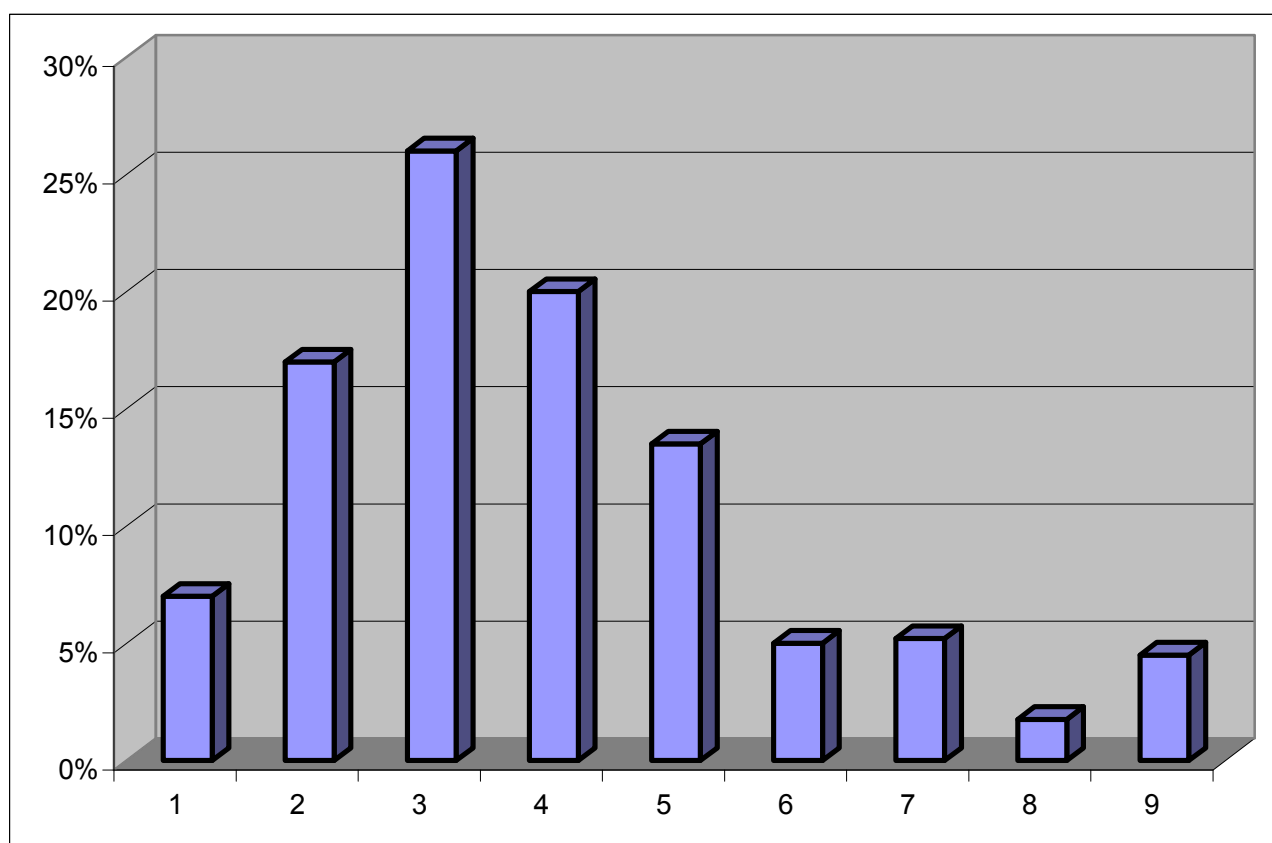
ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες που παρέχει η βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε ; (παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ.. Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό) .

Πίνακας 4.8 Υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι χρήστες

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ
1	ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ	14	7%
2	ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ/ΩΝ	34	17%
3	ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ	52	26%
4	ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	40	20%
5	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ INTERNET	27	14%
6	ON-LINE ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ	10	5%
7	ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ & ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΑΡΘΡΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΒΑΣΕΩΝ (PupMed)	10,5	5,20%
8	ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	3,5	2%
9	ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ ΜΕΣΩ ΟΡΑC	9	4,50%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100%

Σχήμα 4.8 Υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι χρήστες

Τα αποτελέσματα αυτής της ερώτησης φέρνουν σε πρώτη θέση τις **εκτυπώσεις** με ποσοστό 26% ακολουθεί με σχετικά μικρή διαφορά η **χρήση περιοδικών** με ποσοστό 20% ακολουθεί ο **δανεισμός βιβλίων** με ποσοστό 17% και η χρήση βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων μέσω internet με 14%. Εδώ φαίνεται ότι οι χρήστες της βιβλιοθήκης χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη για εκτυπώσεις και έπειτα χρησιμοποιούν περιοδικά και βιβλία της βιβλιοθήκης. Στην συνέχεια συναντάμε τη χρήση του αναγνωστηρίου με ποσοστό 7% και το μικρότερο ποσοστό 2% είναι η χρήση οπτικοακουστικού υλικού. Γιατί η χρήση οπτικοακουστικού υλικού

φαντάζει ανύπαρκτη σε σχέση με το υλικό που θα μπορούσε να διαθέτει μια Ιατρική βιβλιοθήκη. Όπως φαίνεται και στο πίνακα οι αναζητήσεις μέσω οραc , on-line και μέσω των Ιατρικών βάσεων PubMed έχουν πολύ μικρά ποσοστά πράγμα που δείχνει ότι οι χρήστες δυσκολεύονται αρκετά να χρησιμοποιήσουν μόνοι τους αυτές τις υπηρεσίες και καταφεύγουν όπως θα δούμε παρακάτω στη βοήθεια του προσωπικού.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Καλύπτει η Ιατρική βιβλιοθήκη του Α.Χ.Ε.Π.Α τις πληροφοριακές σας ανάγκες;

Πίνακας 4.9 Πληροφοριακές ανάγκες

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = ΝΑΙ	129	64,5	64,5	64,5
= ΟΧΙ	71	35,5	35,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.9 Πληροφοριακές ανάγκες

Στην συγκεκριμένη ερώτηση , βλέπουμε μια **θετική απάντηση** που το ποσοστό της φτάνει 64,5% των χρηστών. Αυτό δείχνει ότι οι χρήστες καλύπτονται από τις πληροφοριακές ανάγκες αλλά υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης 35,5% το οποίο πρέπει να παρατηρηθεί καθώς **δεν μένει ικανοποιημένο** από της παρεχόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

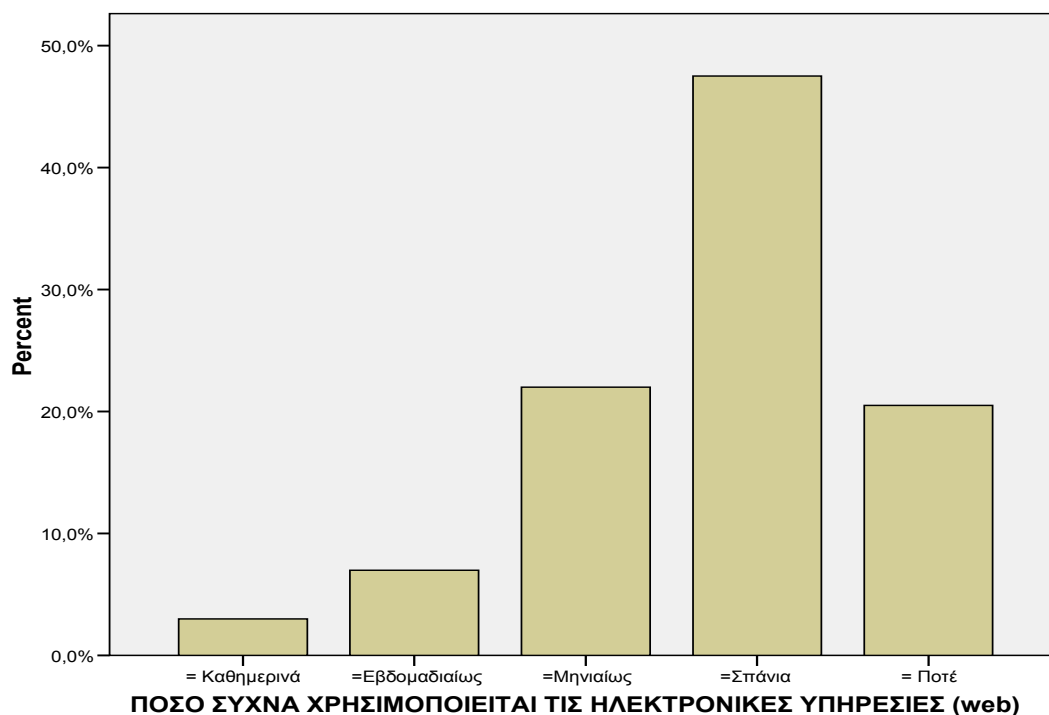
Πόσο συχνά χρησιμοποιείται τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες της ιατρικής βιβλιοθήκης του νοσοκομείου μέσω WEB:

Σε αυτή την ερώτηση μας ενδιαφέρει η συχνότητα με την οποία επισκέπτονται οι χρήστες τις κυριότερε ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Τα αποτελέσματά τους παρουσιάζονται ξεχωριστά για κάθε μια υπηρεσία.

Πίνακας 4.10. α) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (WEB)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθημερινά	6	3,0	3,0	3,0
=Εβδομαδιαίως	14	7,0	7,0	10,0
=Μηνιαίως	44	22,0	22,0	32,0
=Σπάνια	95	47,5	47,5	79,5
= Ποτέ	41	20,5	20,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.10.α) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (web)

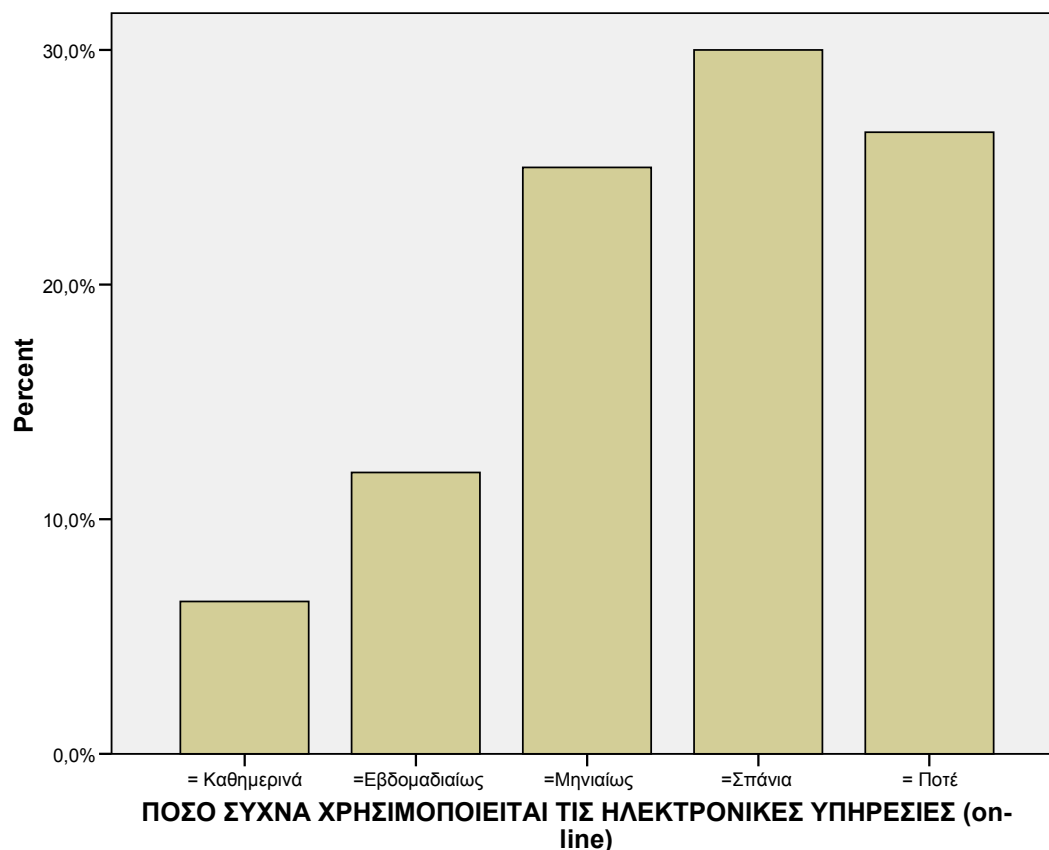

Πρώτα αναλύουμε την Web σελίδα της ιατρικής Βιβλιοθήκης, η οποία δεν εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στους χρήστες καθώς το 47,5 % την επισκέπτεται **σπάνια**. Ένα ποσοστό των 22% την επισκέπτεται **μηνιαίως**, ενώ ένα ποσοστό των 20,5% δεν την έχει επισκεφθεί **ποτέ**. Τα ποσοστά αυτά είναι δικαιολογημένα καθώς η ιστοσελίδα δεν ενημερώνεται συχνά ώστε να εμπεριέχει νέες παραλαβές βιβλίων. Αλλά, το γεγονός της εύκολης ταξινόμησης των τεκμηρίων(δηλ. κατά ειδικότητες) αποτρέπει τους χρήστες από την χρήση της ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης.

Πίνακας 4.10.β) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (on-line)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθημερινά	13	6,5	6,5	6,5
= Εβδομαδιαίως	24	12,0	12,0	18,5
= Μηνιαίως	50	25,0	25,0	43,5
= Σπάνια	60	30,0	30,0	73,5
= Ποτέ	53	26,5	26,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.10.β) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (on-line)

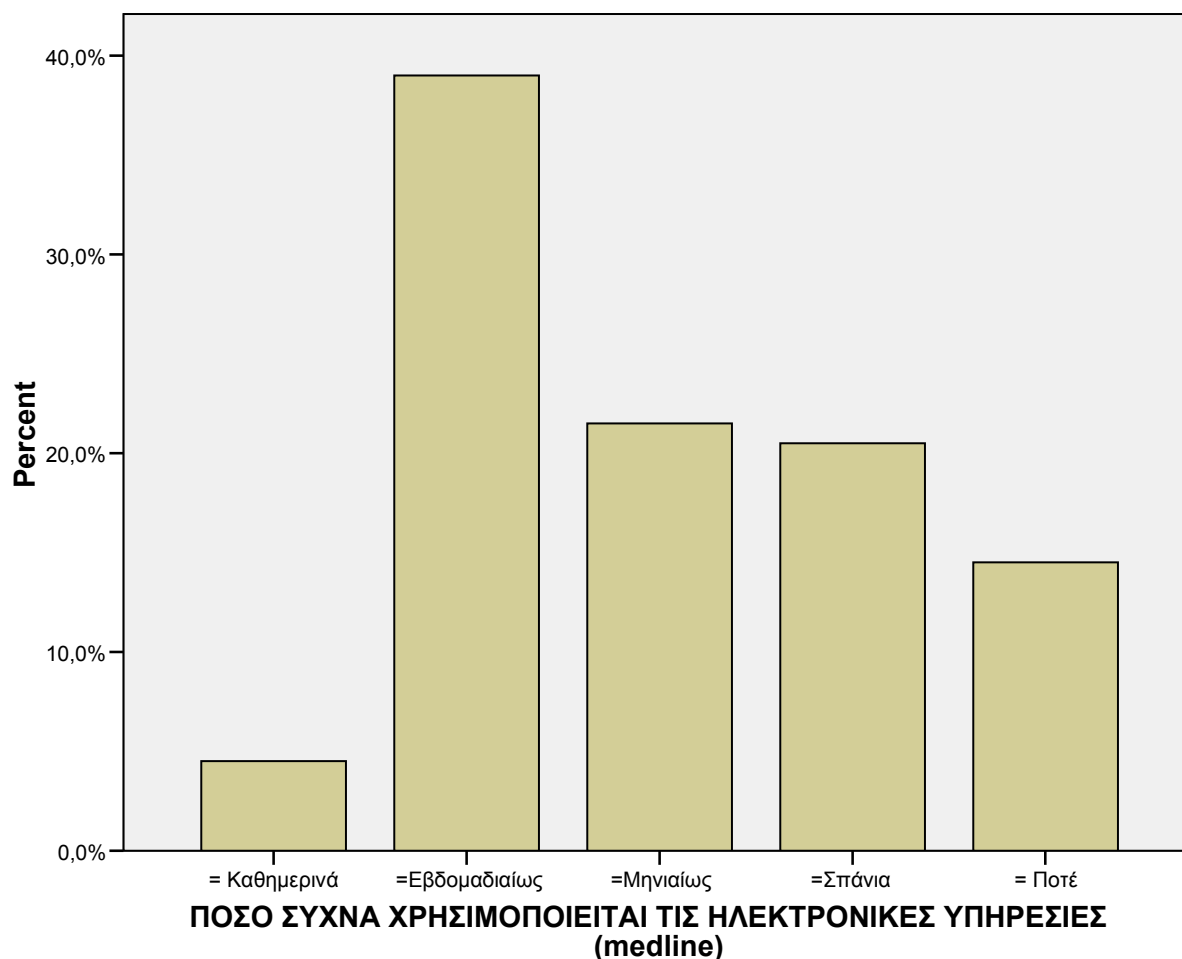

Και σ' αυτήν την ερώτηση οι συνήθειες των χρηστών είναι ίδιες. Το 30% από το ποσοστό των χρηστών την επισκέπτονται **σπάνια**, καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό της τάξεως του 26,5% δεν την έχουν επισκεφθεί ποτέ. Τα αποτελέσματα αυτά πρέπει να προβληματίσουν τους υπεύθυνους των Ιατρικών Βιβλιοθηκών καθώς οι χρήστες αποφεύγουν να ενημερωθούν από αυτές γιατί θεωρούν ότι δεν είναι πλήρως ενημερωμένες ώστε να βασιστούν μόνον σε αυτές για τις ανάγκες τους.

Πίνακας 4.10.γ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (medline)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθημερινά	9	4,5	4,5	4,5
=Εβδομαδιαίως	78	39,0	39,0	43,5
=Μηνιαίως	43	21,5	21,5	65,0
=Σπάνια	41	20,5	20,5	85,5
= Ποτέ	29	14,5	14,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.10.γ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (medline)

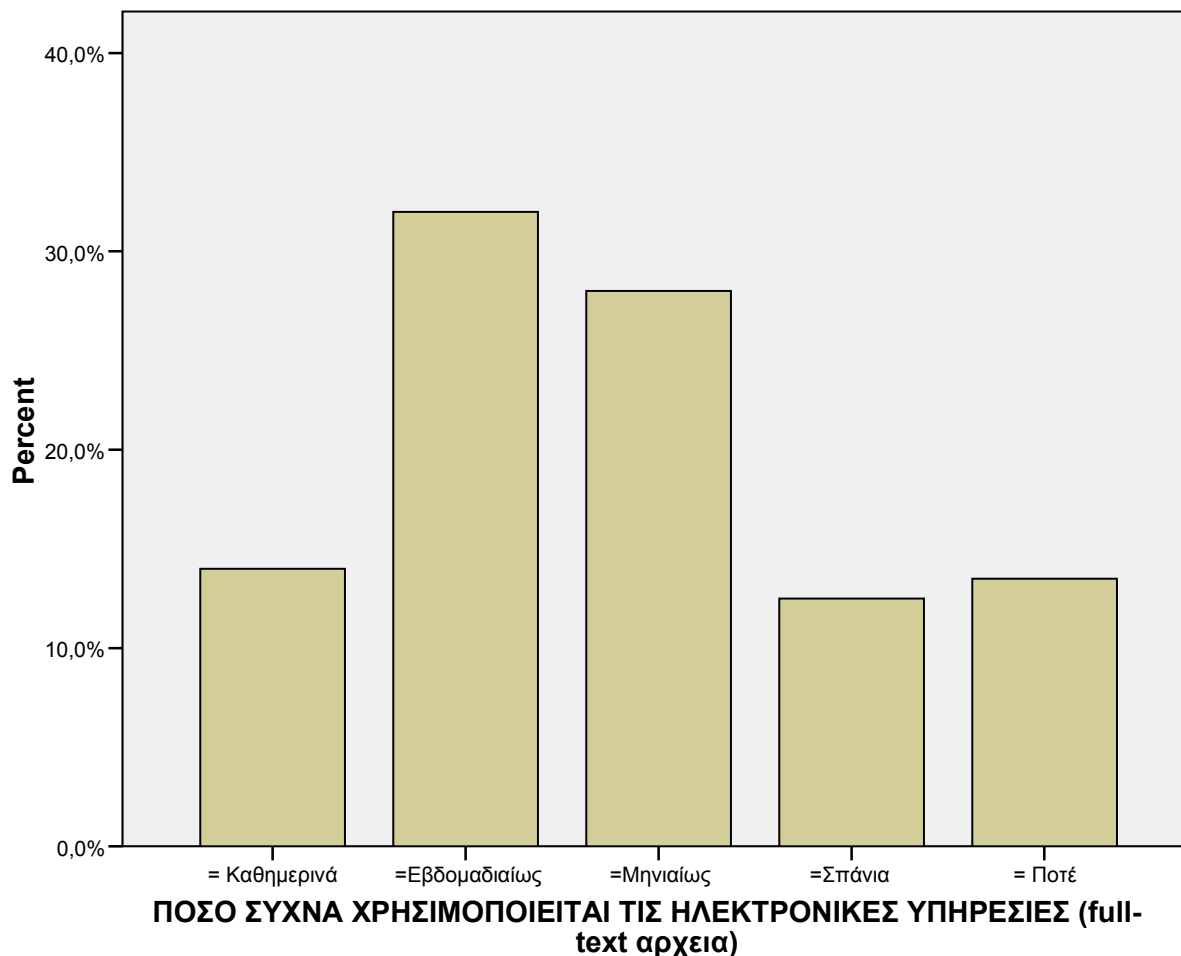
Εδώ βλέπουμε ότι οι προτιμήσεις των χρηστών διαφοροποιούνται. οι χρήστες επισκέπτονται **εβδομαδιαίως** τις βάσεις με ποσοστό 39% ενώ ακολουθεί με ποσοστό 21,5% οι χρήστες που επισκέπτονται τις on-line βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων MEDLINE εξαιτίας του πλουσιότερου και πιο εξειδικευμένου υλικού που περιέχει. On-line πρόσβαση στα περιεχόμενα, τα abstracts, και τα full-text αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η Ιατρική Βιβλιοθήκη.

Πίνακας 4.10.δ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (full-text αρχεία)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθημερινά	28	14,0	14,0	14,0
=Εβδομαδιαίως	64	32,0	32,0	46,0
=Μηνιαίως	56	28,0	28,0	74,0
=Σπάνια	25	12,5	12,5	86,5
= Ποτέ	27	13,5	13,5	100,0

Total	200	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Σχήμα 4.10.δ) Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (full-text αρχεία)

Και σε αυτήν την ερώτηση παρατηρούμε ότι το 32% επισκέπτονται εβδομαδιαίως την υπηρεσία αυτή, γεγονός που αποδεικνύει ότι ενημερώνονται έγκριτα και πιο αποτελεσματικά για τις διαφορές έρευνές τους. Ακολουθεί με ποσοστό 28% των χρηστών που κάνουν χρήση αυτήν την υπηρεσία μηνιαίως.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

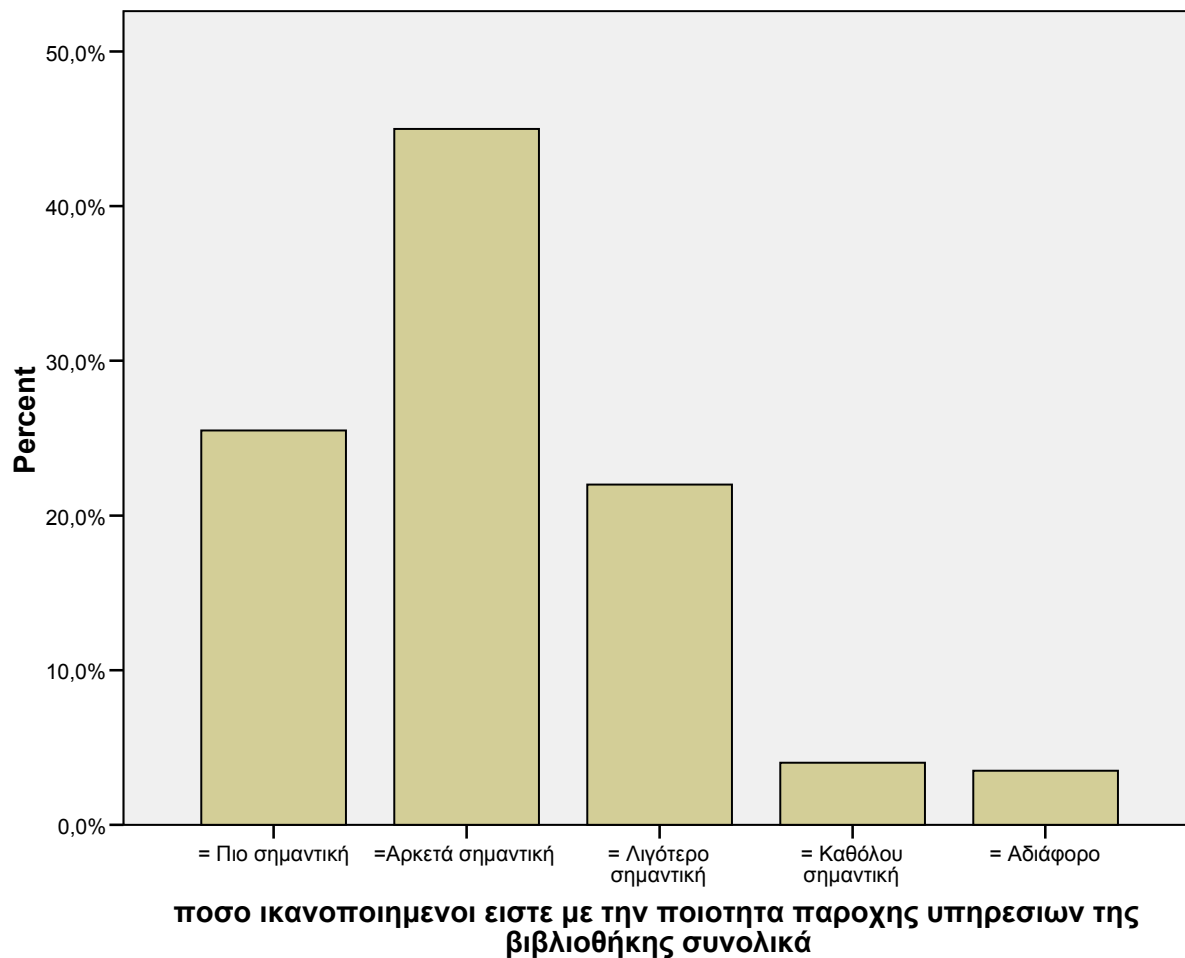
Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής υπηρεσιών της βιβλιοθήκης συνολικά;

Πίνακας 4.11 Βαθμός ικανοποίησης χρηστών συνολικά

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Πιο σημαντική	51	25,5	25,5	25,5
= Αρκετά σημαντική	90	45,0	45,0	70,5
= Λιγότερο σημαντική	44	22,0	22,0	92,5
= Καθόλου σημαντική	8	4,0	4,0	96,5

= Αδιάφορο	7	3,5	3,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.11 Βαθμός ικανοποίησης χρηστών συνολικά

Στην ερώτηση αυτή εντοπίζουμε ότι ένα με γάλο ποσοστό της τάξεως του 45% θεωρούν την ποιότητα παροχής υπηρεσιών της βιβλιοθήκης συνολικά αρκετά σημαντική, ενώ ακολουθεί το ποσοστό του 25,5% το οποίο την θεωρεί την πιο σημαντική.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης;

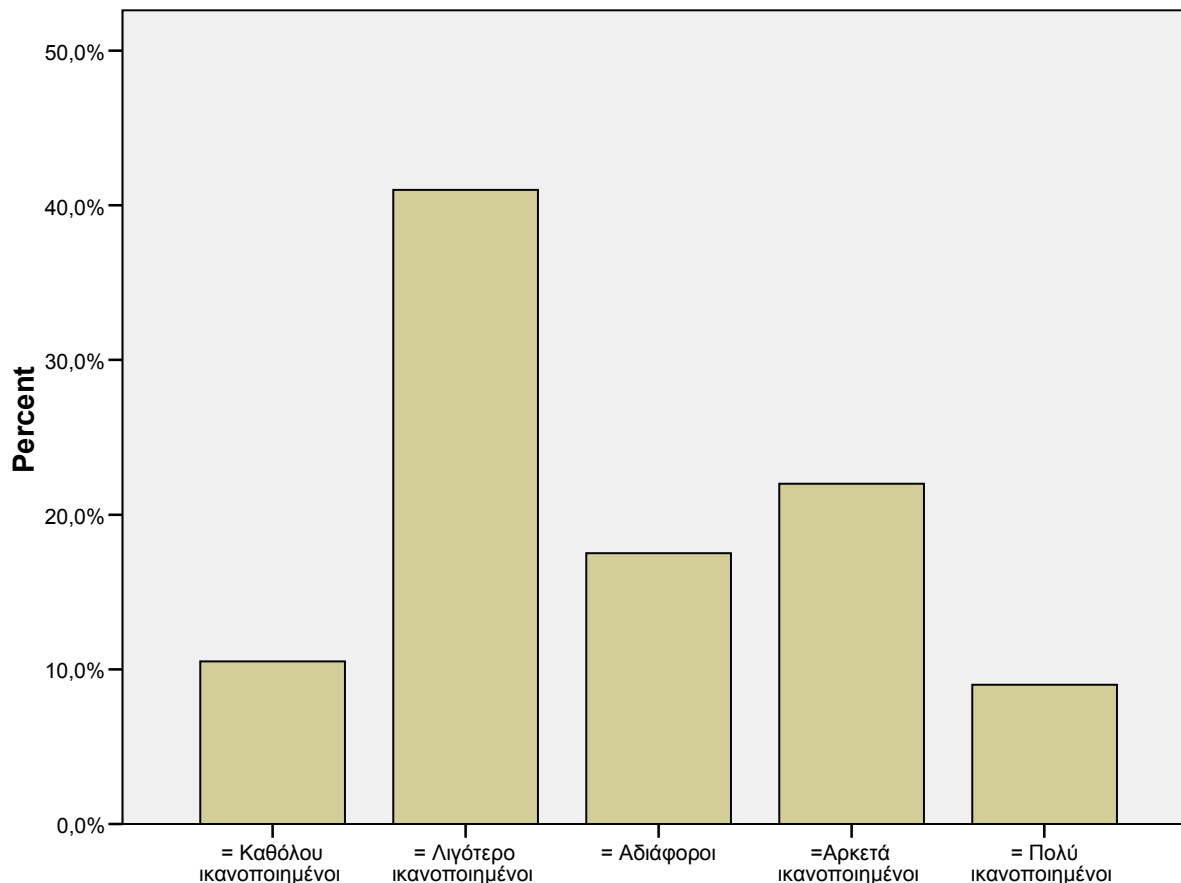
Πίνακας 4.12.α)

Ικανοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (WEB)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου ικανοποιημένοι	21	10,5	10,5	10,5
= Λιγότερο ικανοποιημένοι	82	41,0	41,0	51,5

= Αδιάφοροι	35	17,5	17,5	69,0
=Αρκετά ικανοποιημένοι	44	22,0	22,0	91,0
= Πολύ ικανοποιημένοι	18	9,0	9,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.12.α) Ικανοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (WEB)

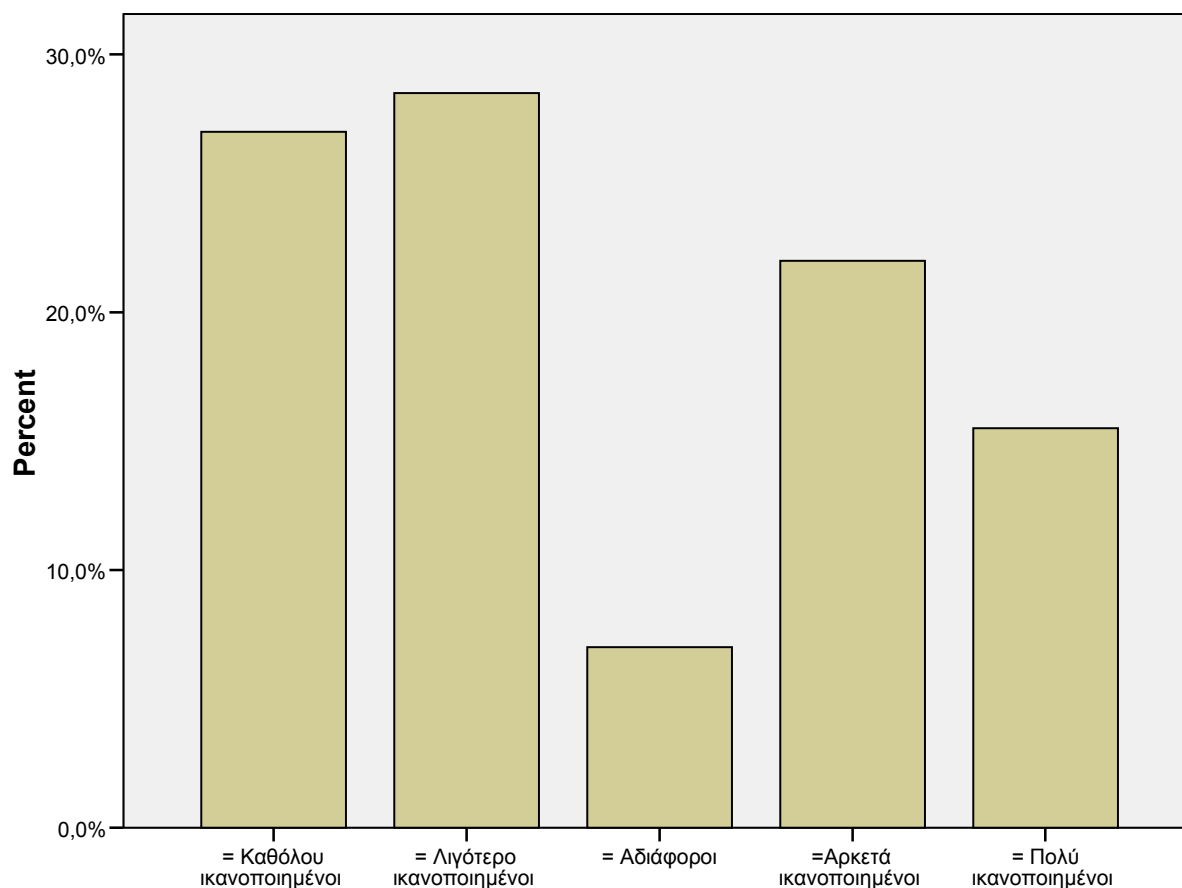
Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (WEB)

Οι χρήστες βαθμολογούν την ικανοποίησή τους ως λιγότερο ικανοποιημένοι με ποσοστό 41%, ενώ ακολουθεί με ποσοστό 22% οι χρήστες που θεωρούν ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι.

4.12.β) On-line πρόσβαση σε καταλόγους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου ικανοποιημένοι	54	27,0	27,0	27,0
= Λιγότερο ικανοποιημένοι	57	28,5	28,5	55,5
= Αδιάφοροι	14	7,0	7,0	62,5
=Αρκετά ικανοποιημένοι	44	22,0	22,0	84,5
= Πολύ ικανοποιημένοι	31	15,5	15,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.12.β) On-line πρόσβαση σε καταλόγους

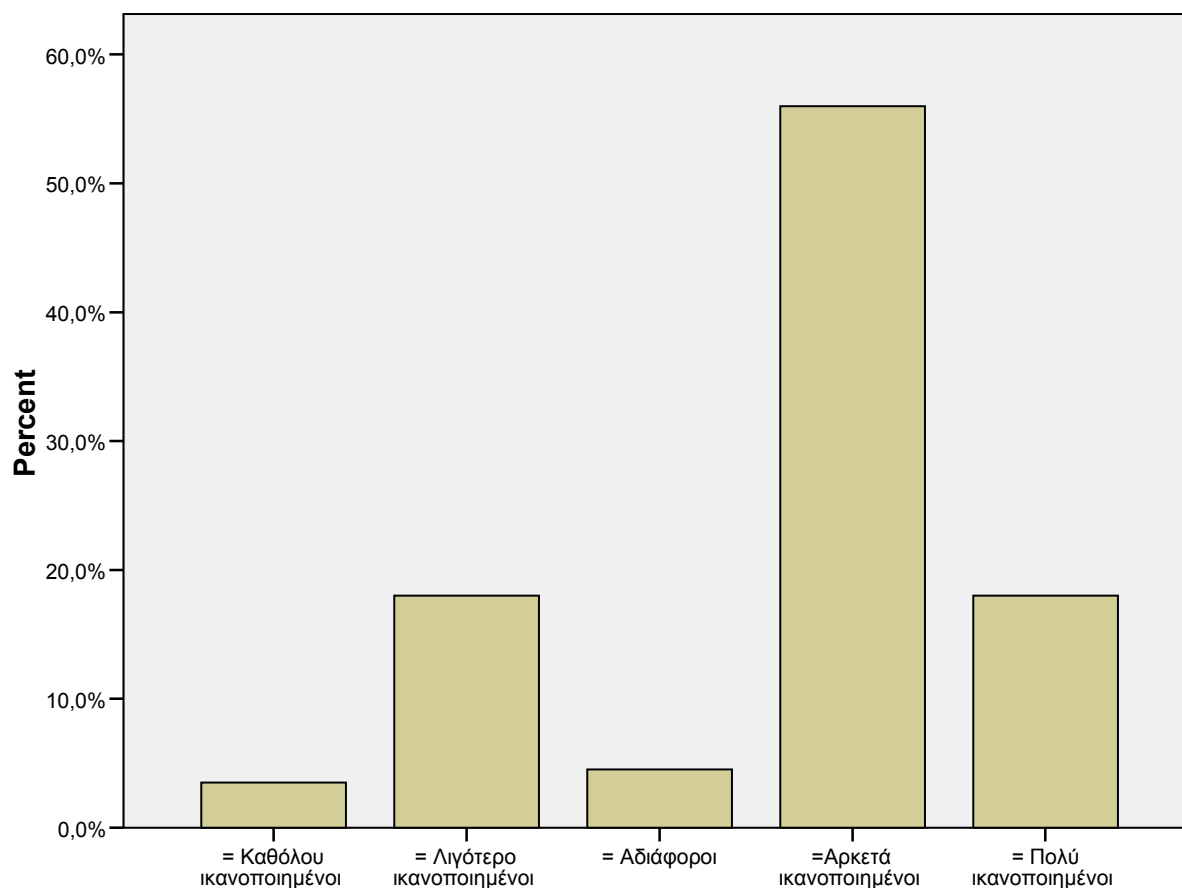
Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (on-line πρόσβαση σε καταλόγους)

Οι χρήστες βαθμολογούν την ικανοποίησή τους ως λιγότερο ικανοποιημένοι με ποσοστό 28,5%, ενώ ακολουθεί με ποσοστό 27% οι χρήστες που θεωρούν ότι είναι καθόλου ικανοποιημένοι.

Πίνακας 4.12.γ) On-line πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου ικανοποιημένοι	7	3,5	3,5	3,5
= Λιγότερο ικανοποιημένοι	36	18,0	18,0	21,5
= Αδιάφοροι	9	4,5	4,5	26,0
=Αρκετά ικανοποιημένοι	112	56,0	56,0	82,0
= Πολύ ικανοποιημένοι	36	18,0	18,0	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.12.γ) On-line πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις

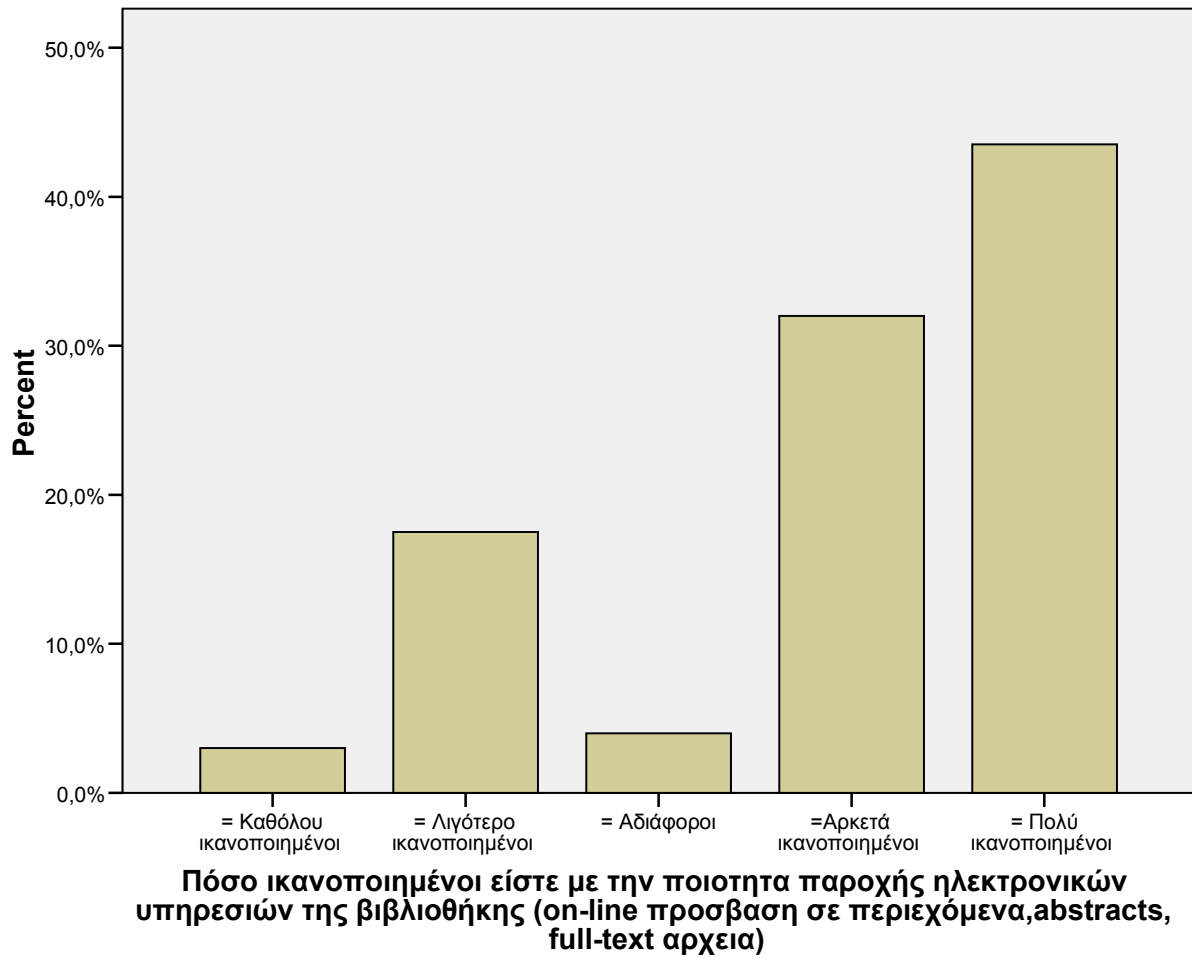
Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης (on-line πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις)

Εδώ οι χρήστες βαθμολογούν με ποσοστό 56% ως αρκετά ικανοποιημένοι και ακολουθούν με ίδιο ποσοστό των 18% αυτοί που είναι πολύ ικανοποιημένοι με αυτούς που είναι λιγότερο ικανοποιημένοι.

Πίνακας 4.12.δ) on-line πρόσβαση σε περιεχόμενα ,abstracts,full-text αρχεία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου ικανοποιημένοι	6	3,0	3,0	3,0
= Λιγότερο ικανοποιημένοι	35	17,5	17,5	20,5
= Αδιάφοροι	8	4,0	4,0	24,5
=Αρκετά ικανοποιημένοι	64	32,0	32,0	56,5
= Πολύ ικανοποιημένοι	87	43,5	43,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.12.δ) On-line πρόσβαση σε περιεχόμενα ,abstracts,full-text αρχεία

Εδώ οι χρήστες είναι πολύ ικανοποιημένοι με ποσοστό που φτάνει το 43,5% , ενώ ακολουθεί με ποσοστό 32% οι χρήστες που είναι αρκετά ικανοποιημένοι, γεγονός που δείχνει ότι και σε αυτή την ερώτηση οι χρήστες είναι ικανοποιημένοι με την on-line πρόσβαση σε περιεχόμενα ,abstracts, full-text αρχεία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

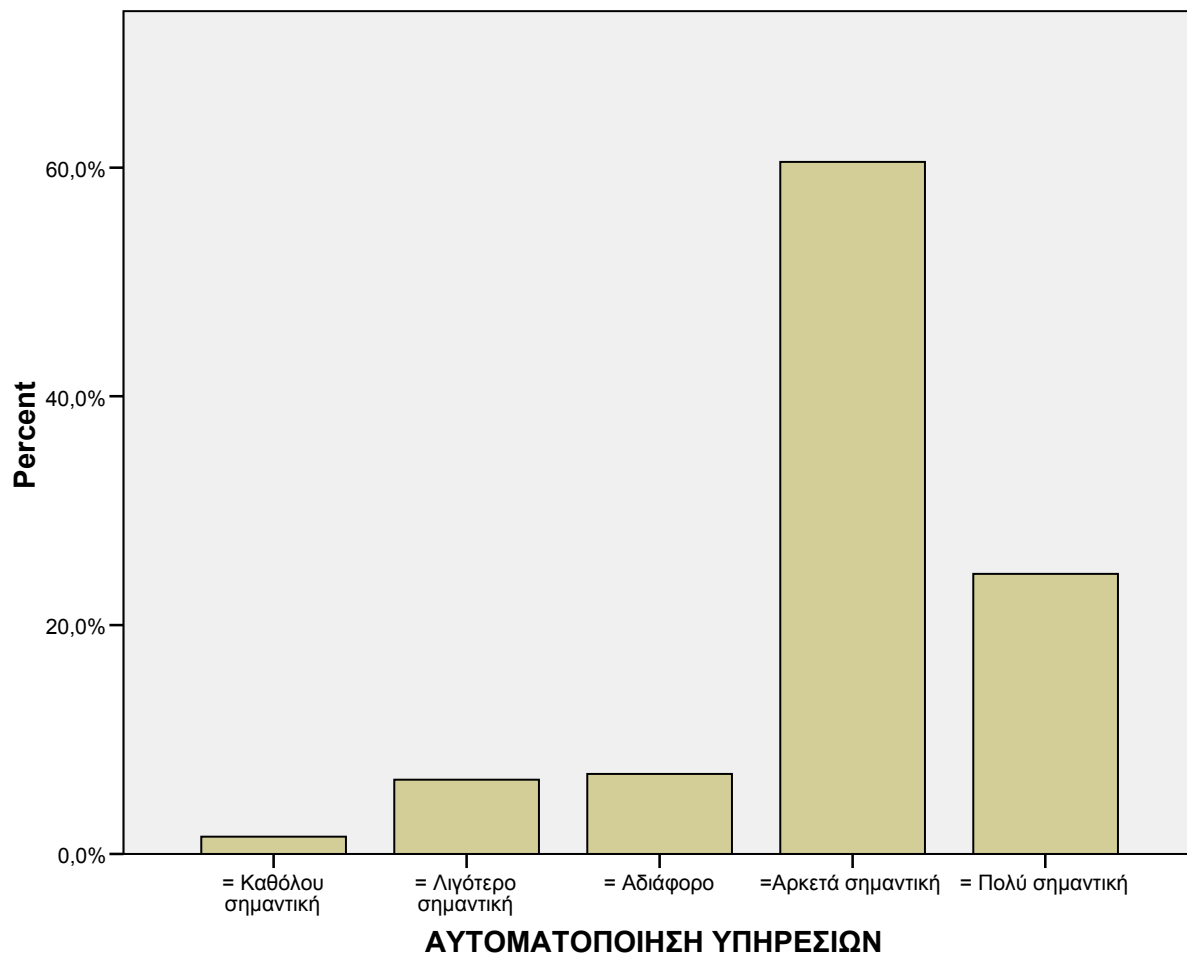
Προς ποια κατεύθυνση νομίζετε ότι πρέπει να δραστηριοποιηθεί στο άμεσο μέλλον η Ιατρική βιβλιοθήκη , ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επιστημονικές ανάγκες σας:

Πίνακας 4.13.α) Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	3	1,5	1,5	1,5
= Λιγότερο σημαντική	13	6,5	6,5	8,0
= Αδιάφορο	14	7,0	7,0	15,0

=Αρκετά σημαντική	121	60,5	60,5	75,5
= Πολύ σημαντική	49	24,5	24,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.13.α) Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών

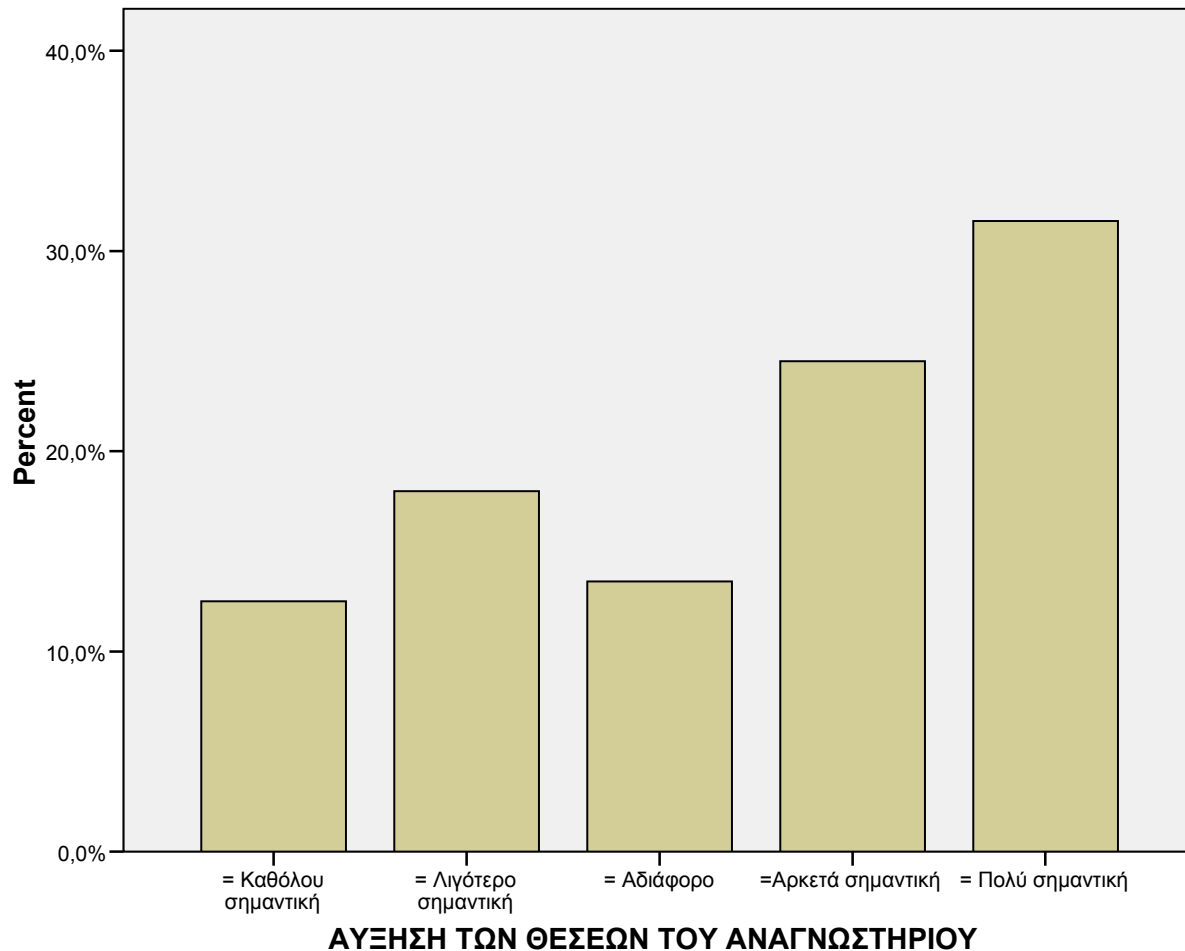
Στην αυτοματοποίηση των υπηρεσιών οι χρήστες απαντούν με ποσοστό 60,5% ότι είναι αρκετά σημαντική. Οποσδήποτε μια υπηρεσία αυτού του είδους αποτελεί απαραίτητο βήμα στην εξέλιξη της ιατρικής βιβλιοθήκης.

Πίνακας 4.13.β) Αύξηση των θέσεων του αναγνωστήριου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	25	12,5	12,5	12,5
= Λιγότερο σημαντική	36	18,0	18,0	30,5
= Αδιάφορο	27	13,5	13,5	44,0
=Αρκετά σημαντική	49	24,5	24,5	68,5
= Πολύ σημαντική	63	31,5	31,5	100,0

Total	200	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Σχήμα 4.13.β) Αύξηση των θέσεων του αναγνωστηρίου

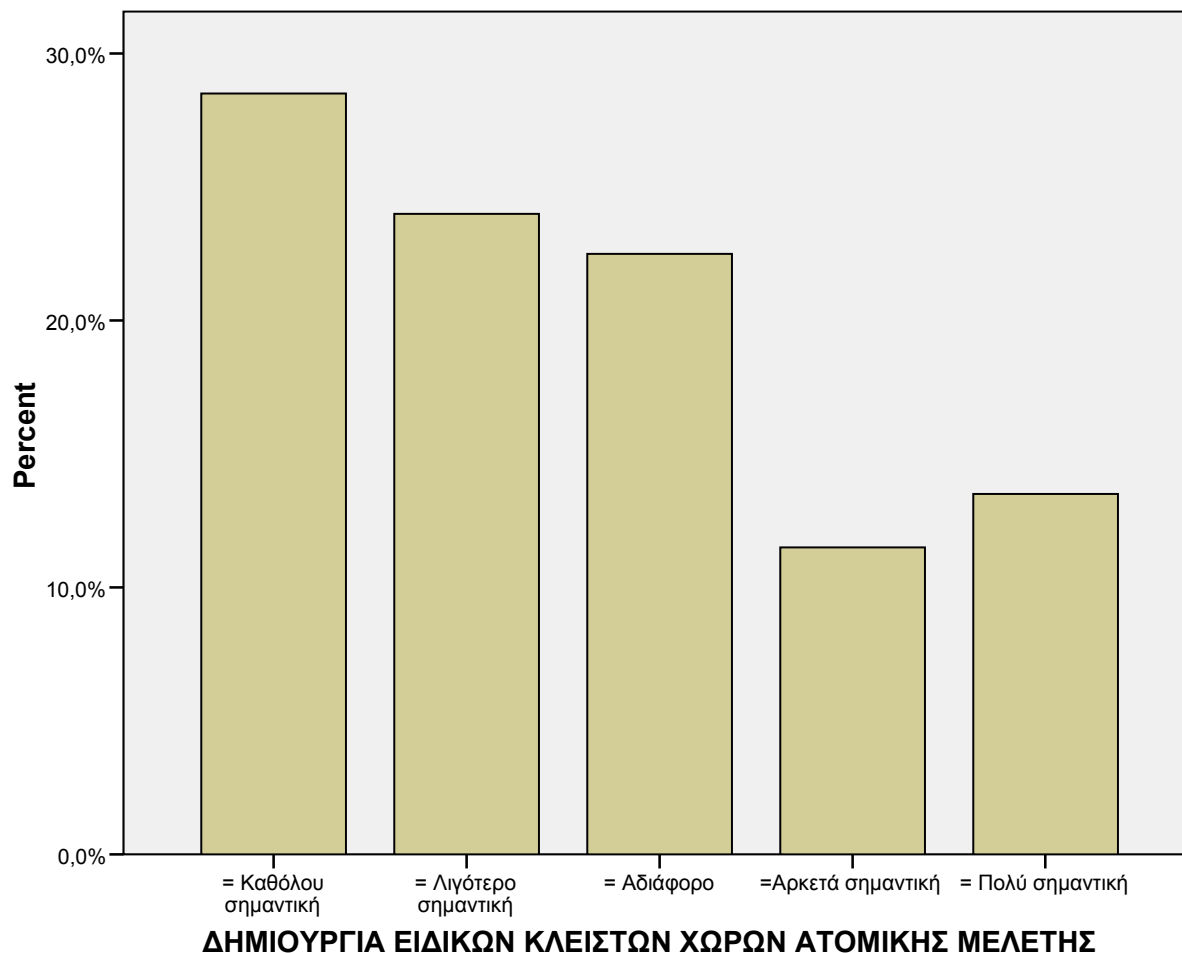
Η υπηρεσία αυτή βαθμολογείται ως πολύ σημαντική με ποσοστό 31,5%. Μια υπηρεσία η οποία απαιτεί την μεγέθυνση της βιβλιοθήκης.

Πίνακας 4.13.γ) Δημιουργία ειδικών κλειστών χώρων ατομικής μελέτης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	57	28,5	28,5	28,5
= Λιγότερο σημαντική	48	24,0	24,0	52,5
= Αδιάφορο	45	22,5	22,5	75,0

=Αρκετά σημαντική	23	11,5	11,5	86,5
= Πολύ σημαντική	27	13,5	13,5	100,0
Total	200	100,0	100,0	

Σχήμα 4.13.γ) Δημιουργία ειδικών κλειστών χώρων ατομικής μελέτης

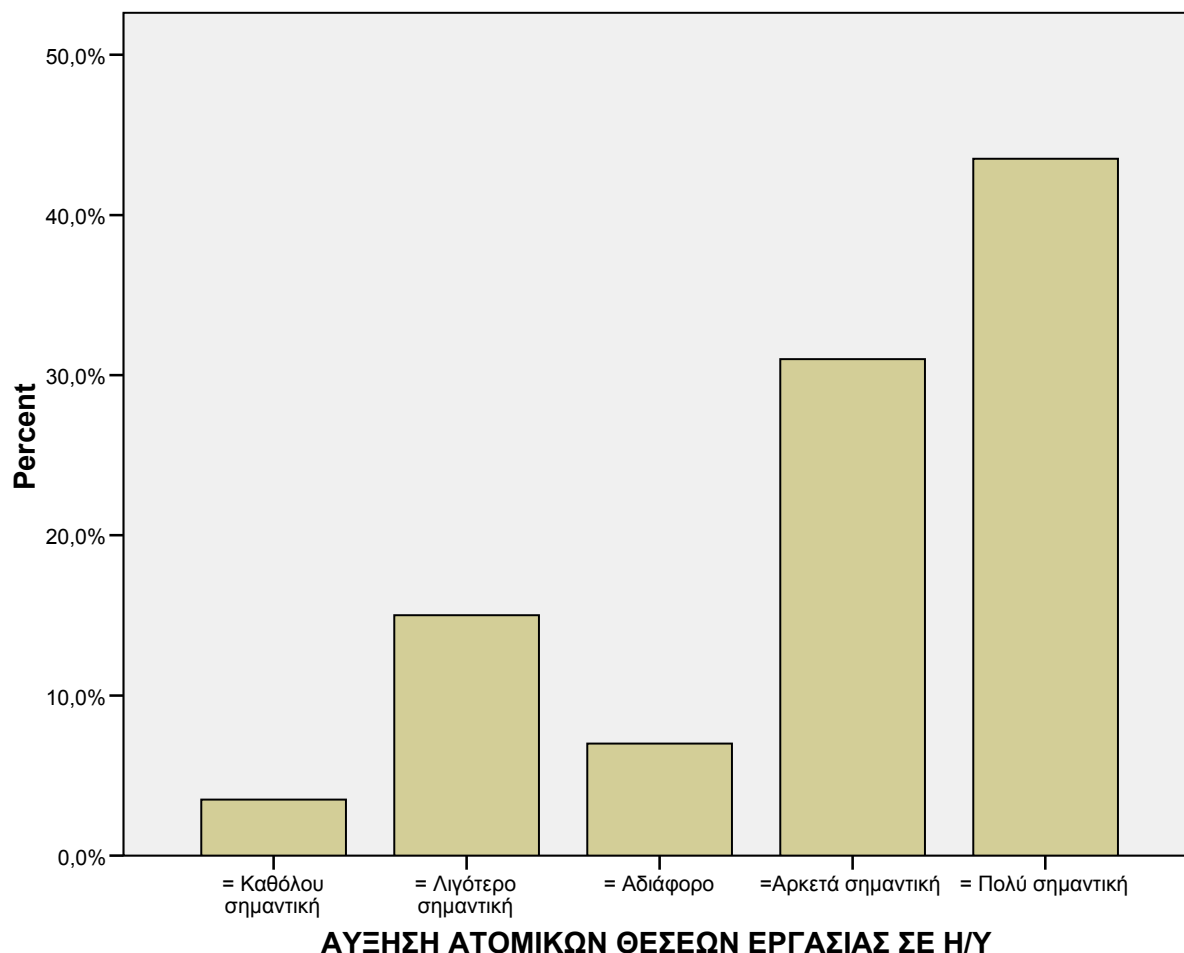
Όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα η δημιουργία ειδικών κλειστών χώρων ατομικής η ομαδικής μελέτης παρουσιάζετε ως καθόλου σημαντική με ποσοστό 28,5%.

Πίνακας 4.13.δ) Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid = Καθόλου σημαντική	7	3,5	3,5	3,5
= Λιγότερο σημαντική	30	15,0	15,0	18,5
= Αδιάφορο	14	7,0	7,0	25,5
=Αρκετά σημαντική	62	31,0	31,0	56,5
= Πολύ σημαντική	87	43,5	43,5	100,0

Total	200	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Σχήμα 4.13.δ) Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας

Στην ερώτηση αυτή προτείνουμε την δημιουργία θέσεων εργασίας σε Η/Υ για επεξεργασία κειμένων, εκτυπώσεις on-line αναζητήσεις δεδομένων η στο internet. Οι χρήστες λοιπόν προτιμούν την δημιουργία θέσεων σε Η/Υ με ποσοστό 43,5% είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να υπάρχουν διαφορετικοί υπολογιστές για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού αλλά και για ελευθερία χρόνου , χωρίς να καθυστερούν άλλους συναδέλφους τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

*Απευθύνεστε στο προσωπικό της βιβλιοθήκης για βοήθεια;
Εάν όχι , για πους λόγους ;*

Πίνακας 4.14 Απευθύνεστε στο προσωπικό

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	167	83,50%
2	ΟΧΙ	33	16,50%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%

Σχήμα 4.14 Απευθύνεστε στο προσωπικό

Το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινού που φτάνει το 83,5% , απευθύνεται στο προσωπικό της βιβλιοθήκης για βοήθεια , ενώ μόλις το 16,5 εξυπηρετείται μόνο του. Αυτό δείχνει την δυσκολία εύρεσης του υλικού που αναζητούν. Ακόμη ίσως να μαρτυρά την άγνοια τους πάνω στην διαχείριση των πληροφοριακών αναγκών. Από την άλλη πλευρά οι χρήστες που απάντησαν ότι δεν ζητούν τη βοήθεια του προσωπικού αναφέρουν ότι το κάνουν γιατί δεν αισθάνονται άνετα απέναντι στο προσωπικό της βιβλιοθήκης με συχνές ερωτήσεις, ίσως και για λόγους ντροπής. Επιπλέον , καταγράφηκαν οι απόψεις των χρηστών που τονίζουν την άγνοια του προσωπικού σε ιατρικά θέματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15

Εξυπηρετηθήκατε;

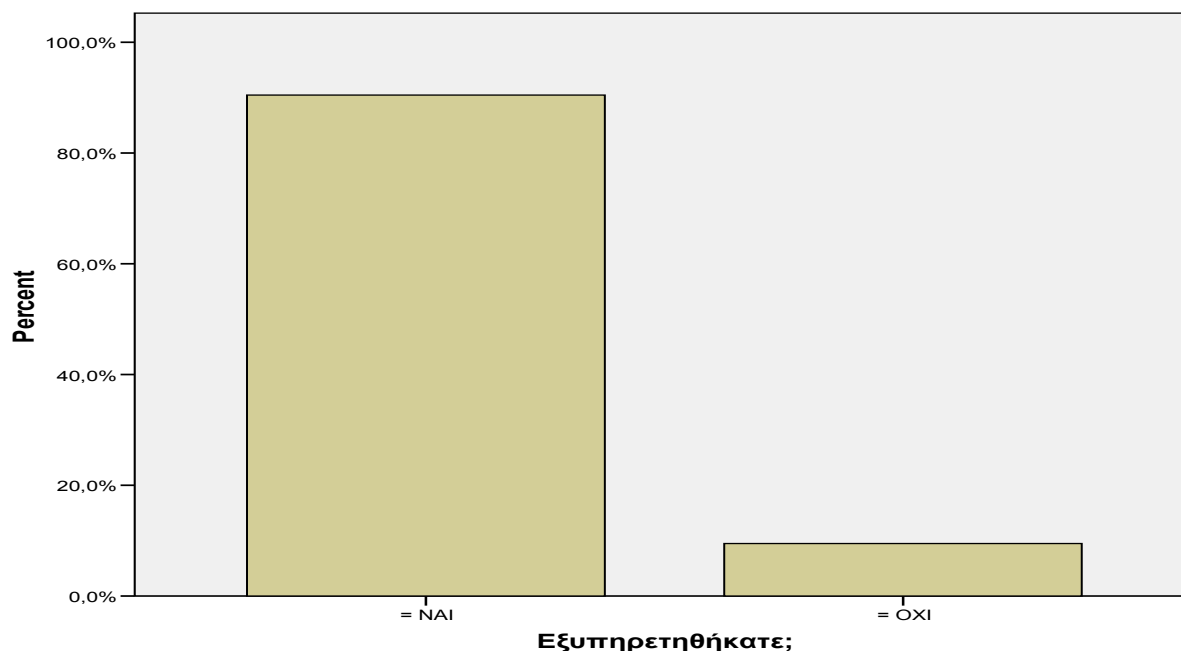
Εάν όχι , γιατί;

Πίνακας 4.15 Εξυπηρετηθήκατε;

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	181	90,50%
2	ΟΧΙ	19	9,50%

ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%
--------	-----	---------

Σχήμα 4.15 Εξυπηρετηθήκατε;

Εδώ βλέπουμε ότι οι χρήστες εξυπηρετούνται από το προσωπικό της βιβλιοθήκης σε ποσοστό 90,5% και μόνο το 9,5% απαντά **αρνητικά**. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το προσωπικό είναι αρκετά αποτελεσματικό για την εξυπηρέτηση του κοινού. Βέβαια, σημαντικό είναι και το ποσοστό του 9,5% του κοινού που δικαιολογεί την απάντησή του, δηλώνοντας ότι η απροθυμία και αδυναμία εξυπηρέτησης ήταν οι βασικές αιτίες που δεν εξυπηρετήθηκαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16

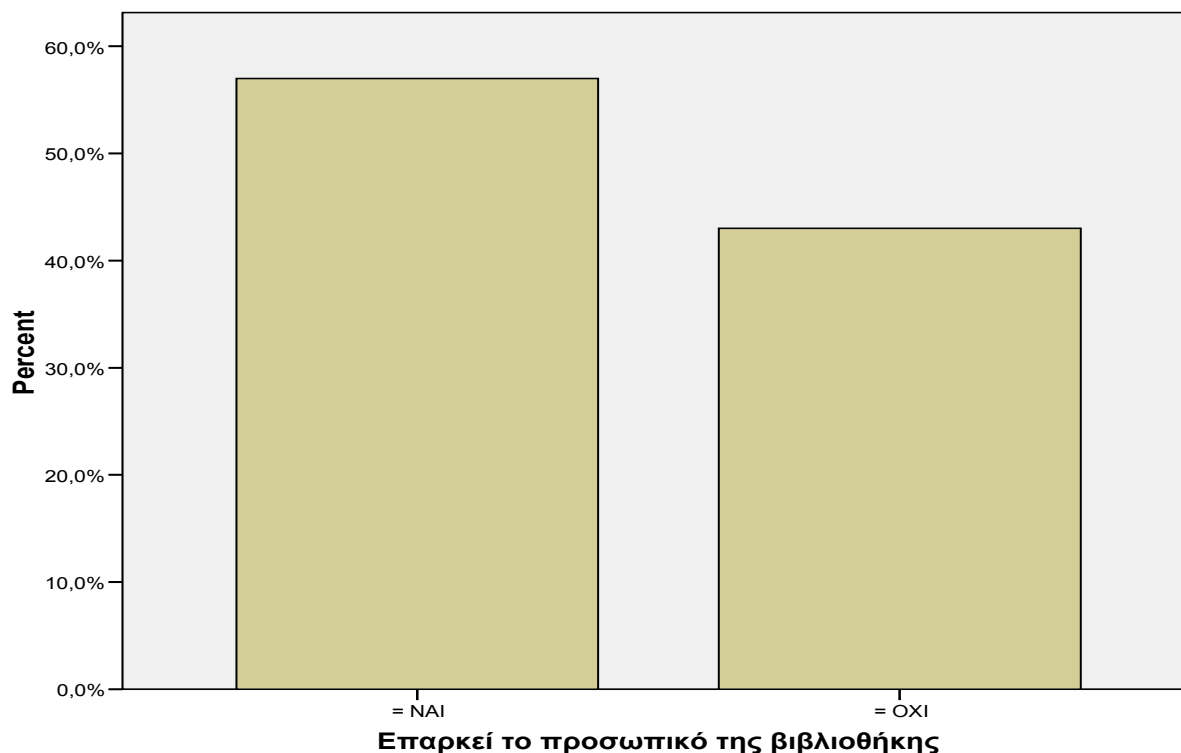
Θεωρείτε ότι επαρκεί το προσωπικό της βιβλιοθήκης;

Εάν όχι, για ποιους λόγους;

Πίνακας 4.16 Επαρκεί το προσωπικό

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	114	57,00%
2	ΟΧΙ	86	43,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%

Σχήμα 4.16 Επαρκεί το προσωπικό

Εάν η ερώτηση αυτή παρατηρηθεί στατιστικά προκύπτει πως το 57% δηλώνει ότι **είναι ικανοποιημένο** από τον αριθμό των ατόμων που εργάζονται στη βιβλιοθήκη. Ωστόσο δεν μπορεί να παραβλεφθεί και το σημαντικό ποσοστό του 43% του κοινού που υποδεικνύει ότι το προσωπικό της βιβλιοθήκης **δεν είναι επαρκές** για την κάλυψη των αναγκών του και ζητούν την κάλυψη μίας ακόμη θέσης του προσωπικού.

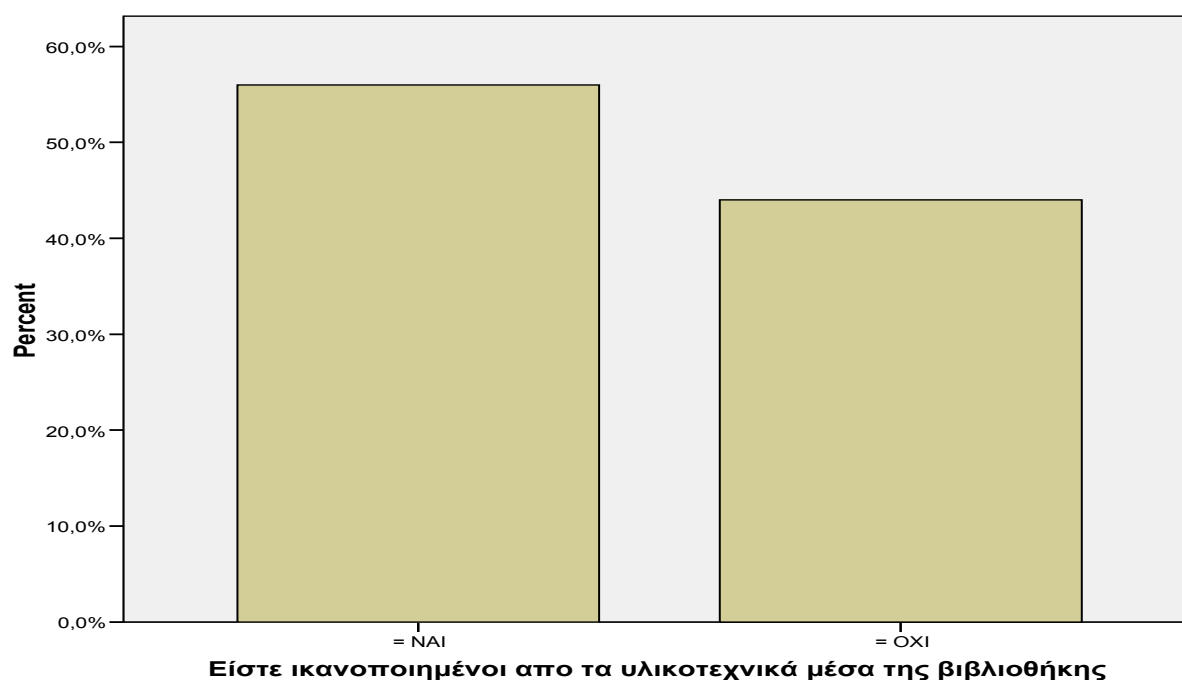
ΕΡΩΤΗΣΗ 17

*Είστε ικανοποιημένοι με τα υλικοτεχνικά μέσα της βιβλιοθήκης ;
Εάν όχι για ποιους λόγους;*

Πίνακας 4.17 Υλικοτεχνικά μέσα

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	112	56,00%
2	ΟΧΙ	88	44,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%

Σχήμα 4.17 Υλικοτεχνικά μέσα

Στην ερώτηση αυτή οι χρήστες απάντησαν θετικά στην εξυπηρέτηση τους από τα υλικοτεχνικά μέσα με ποσοστό 56% όμως ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 44% θεωρεί ότι δεν είναι ικανοποιημένο και αυτό διότι απαιτούνται πιο σύγχρονα μέσα για την εξυπηρέτηση τους κυρίως σε σχέση με τους Η/Υ και πιο εξελεγμένα προγράμματα για την διευκόλυνση των εργασιών τους. Επίσης μερικοί από τους χρήστες τόνισαν την ανάγκη για αναβάθμιση των γραφείων που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη προτείνοντας πιο άνετες θέσεις με μεγαλύτερη λειτουργικότητα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18

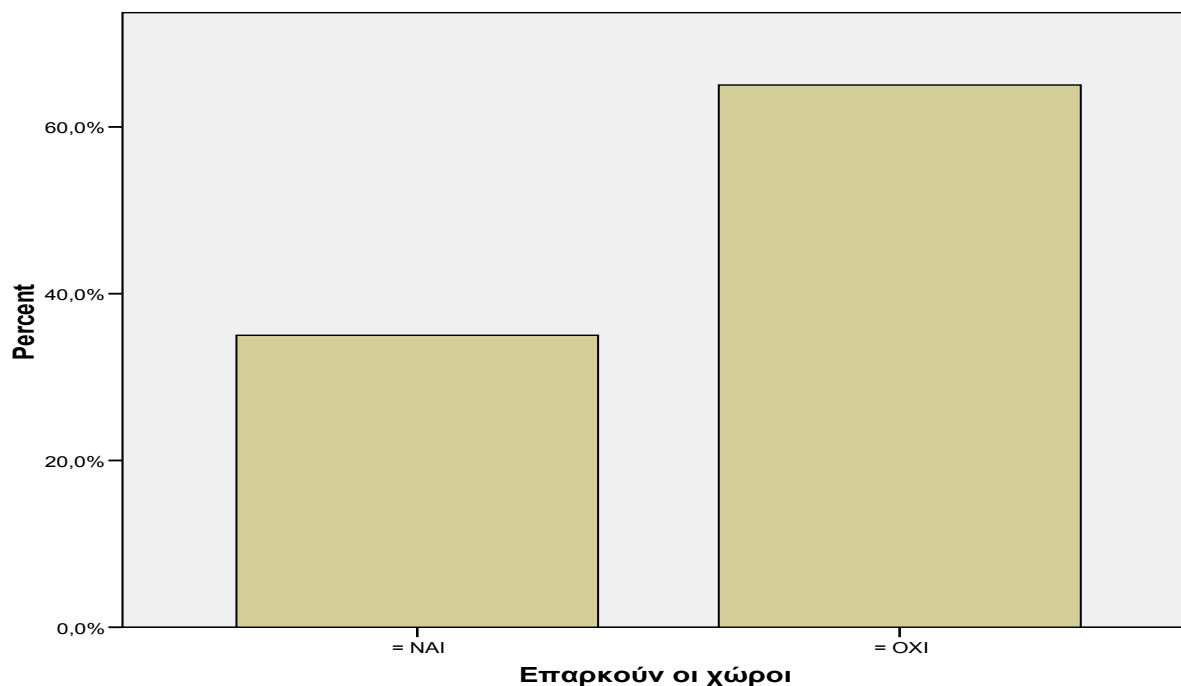
Θεωρείται ότι επαρκούν οι χώροι της βιβλιοθήκης;

Εάν όχι, για ποιους λόγους;

Πίνακας 4.18 Χώρος βιβλιοθήκης

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	70	35,00%
2	ΟΧΙ	130	65,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%

Σχήμα 4.18 Χώρος βιβλιοθήκης

Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε ότι το κοινό απαντά με μεγαλύτερο ποσοστό που φτάνει το 65% αρνητικά και μόλις το 35% ότι είναι ικανοποιημένοι από το χώρο της βιβλιοθήκης το μεγάλο αρνητικό ποσοστό δηλώνει την δυσαρέσκεια των χρηστών από τις ήδη υπάρχουσες διαθέσιμες αίθουσες της βιβλιοθήκης τονίζονται ότι δεν επαρκούν και ότι καλό θα ήταν να αυξηθούν με σκοπό την καλύτερη και πιο γρήγορη εξυπηρέτηση τους.

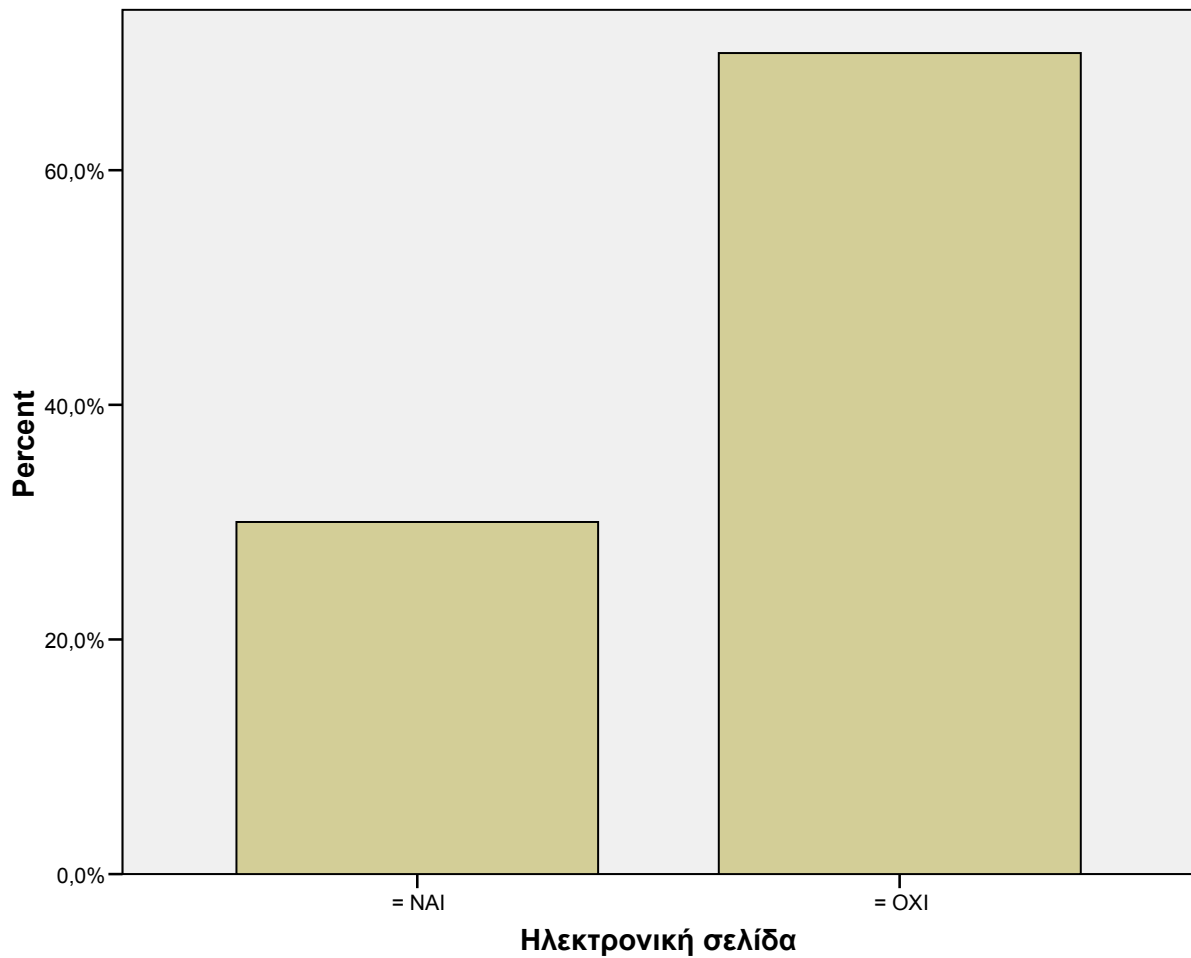
ΕΡΩΤΗΣΗ 19

Πιστεύετε ότι η ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης είναι αρκετά ενημερωμένη;

Πίνακας 4.19 Ηλεκτρονική σελίδα

	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	ΝΑΙ	60	30,00%
2	ΟΧΙ	140	70,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100,00%

Σχήμα 4.19 Ηλεκτρονική σελίδα

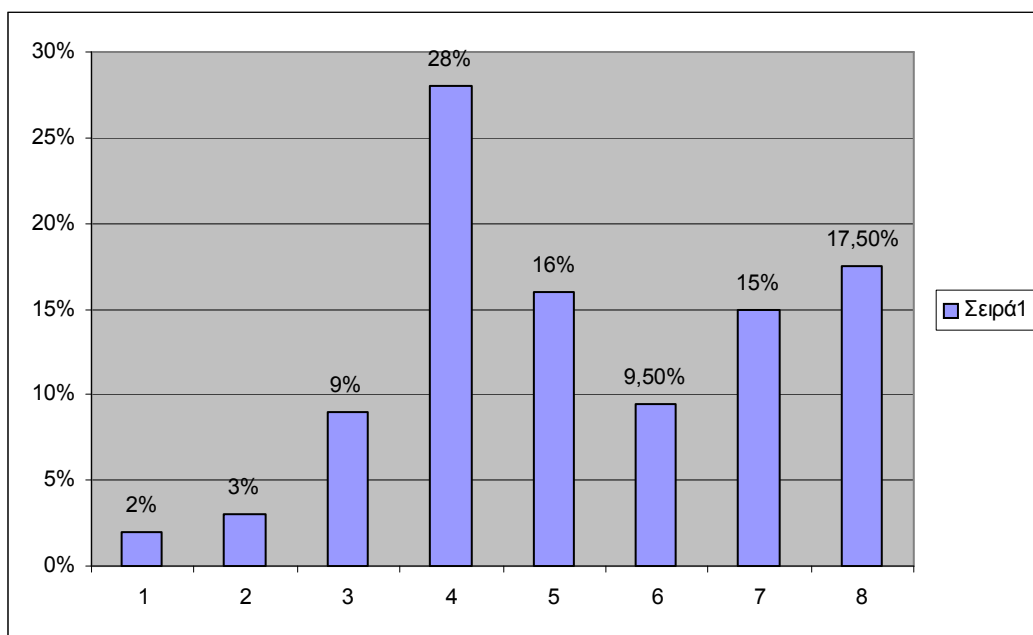

Ένας από τους τρόπους επικοινωνίας με το κοινό της είναι και μέσα από την WEB σελίδα τη στο internet. Ο τρόπος όμως αυτός δεν ικανοποιεί τους χρήστες σε μεγάλο ποσοστό που αγγίζει το 70%.ορισμενοι από τους χρήστες θεωρούν απαραίτητη την άμεση ενημέρωση της ιστοσελίδας σε καθημερινή βάση σε σχέση με τρέχουσες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στην βιβλιοθήκη. Στην επόμενη ερώτηση λοιπόν γίνεται προσπάθεια να ερευνηθούν ορισμένοι τρόποι καλύτερης επικοινωνίας ώστε να βρεθεί λύση στην δυσαρέσκεια του κοινού.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20

Ποιος τρόπος εξυπηρέτησης θα σας ικανοποιούσε περισσότερο;

Σχήμα 4.20 Καταλληλότερος τρόπος ενημέρωσης

Πίνακας 4.20 Καταλληλότερος τρόπος ενημέρωσης

1	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
2	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΣ	4	2%
3	FAX	6	3%
4	E-MAIL	18	9%
5	ΜΕ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	56	28%
6	ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ	32	16%
7	ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ	19	9,50%
8	ΑΜΕΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΜΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟ	30	15%
9	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	35	17,50%
	ΣΥΝΟΛΟ	200	100%

Το 70% των χρηστών που δεν ικανοποιείται από την επικοινωνία τους από την βιβλιοθήκη δηλώνει ότι ο προτεινόμενος τρόπος επικοινωνίας είναι με ανάρτηση σχετικής ανακοίνωσης της βιβλιοθήκης , με ποσοστό που αγγίζει το 28%.

Ακολουθεί με 17,5% η ενημέρωση της ηλεκτρονικής σελίδας της βιβλιοθήκης και αμέσως επόμενο με περιοδική έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου.

Όλες οι παραπάνω προτάσεις είναι πραγματοποιήσιμες αρκεί να προσπαθήσουν διοίκηση και προσωπικό για την υλοποίησή τους

ΕΡΩΤΗΣΗ 21

Παρακαλούμε διατυπώστε προτάσεις η και σκέψεις που αφορούν τη βελτίωση της Ιατρικής βιβλιοθήκης;

Η ερώτηση αυτή χαρακτηρίζεται ως ανοικτή, καθώς δεν υπάρχουν προκαθορισμένες επιλογές ο ερωτώμενος σε αυτή την ερώτηση μπορεί να συμπληρώσει σχόλια και κρίσεις σε σχέση με ότι δεν αναφέρθηκε στο παρόν ερωτηματολόγιο και έκρινε απαραίτητο να το εκφράσει. Από την καταγραφή των σχόλιων αυτών προκύπτει η ικανοποίηση τους για τις παροχές της βιβλιοθήκης αλλά και η ανάγκη τους για περισσότερες θέσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης, τονίζεται η ανάγκη τους να εμπλουτιστεί το ήδη υπάρχον υλικό της βιβλιοθήκης (βιβλία και περιοδικά) με περισσότερους συγγραφείς αλλά και με άλλες θεματικές ενότητες .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.1 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την έρευνα των χρηστών της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του ΑΧΕΠΑ καταλήγουμε σε ορισμένα συμπεράσματα, χρήσιμα για τη πορεία της βιβλιοθήκης αλλά και για την απαρχή νέων ερευνών πάνω στις ιατρικές βιβλιοθήκες γενικότερα. Σκοπός μια έρευνας είναι η καταγραφή απόψεων και συλλογή συμπερασμάτων και στην συγκεκριμένη έρευνα τα συμπεράσματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά καθώς η βιβλιοθήκη οφείλει να είναι αποτελεσματική και χρήσιμη.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε ορισμένους τομείς της βιβλιοθήκης που χρειάζονται υποστήριξη και αναβάθμιση μέσα από τις παρατηρήσεις και τις διευκρινήσεις των χρηστών. Παρατηρήσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία και οργάνωση της βιβλιοθήκης.

✓ Χρήστες

Στον τομέα των χρηστών παρατηρούμε το μεγαλύτερο ποσοστό το καταλαμβάνουν οι γιατροί, οι φοιτητές και οι νοσηλευτές, γεγονός πολύ λογικό για μια ιατρική βιβλιοθήκη. Είναι αξιόλογο, όμως, να αναφερθεί πως ένα Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο περιλαμβάνει και ένα μεγάλο αριθμό που αποτελούν το διοικητικό, το τεχνικό προσωπικό αλλά και άλλους χρήστες. Θα πρέπει λοιπόν η βιβλιοθήκη να φροντίσει και τα μικρά ποσοστά αυτού του κοινού που δείχνουν την έλλειψη ενδιαφέροντος για την βιβλιοθήκη.

✓ Κανονισμός Λειτουργίας της Βιβλιοθήκης

Από την καταγραφή των ανοιχτών ερωτήσεων παρατηρήθηκαν κάποιες παρατηρήσεις των χρηστών αναφορικά με το ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης. Οι χρήστες λοιπόν ζητούν συχνά από το προσωπικό να διευρυνθεί το ωράριο λειτουργίας(8:00 π.μ-2:00μ.μ). ώστε να έχουν την δυνατότητα να εργαστούν στην βιβλιοθήκη και απογευματινές ώρες, ιδιαίτερα για τους ιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό τις ημέρες εφημερίας τους. Πρόβλημα το οποίο απωθεί σε ένα σημαντικό βαθμό τους χρήστες από την βιβλιοθήκη.

✓ Έντυπο υλικό

Από την παρούσα έρευνα καταγράφεται ότι η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ δεν καλύπτει όλες τις Ιατρικές ειδικότητες. Οι χρήστες ζητούν από το προσωπικό της βιβλιοθήκης να εμπλουτίσει το έντυπο υλικό της με πιο σύγχρονη βιβλιογραφία τόσο σε σχέση με τα βιβλία όσο και με ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά. Οι καθυστερήσεις των περιοδικών και οι ελλείψεις σε πρόσφατο υλικό δυσανασχετούν τους χρήστες.

✓ Ηλεκτρονικό υλικό

Το ηλεκτρονικό υλικό της βιβλιοθήκης θεωρούν επαρκές από τους χρήστες, καθώς η βιβλιοθήκη είναι συνδρομητής σε αρκετές Βάσεις Δεδομένων, οι οποίες περιέχουν τα πλήρη κείμενα άρθρων από ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά. Αυτή η υπηρεσία της βιβλιοθήκης έχει καταγραφεί ως πλήρως ικανοποιητική από τους χρήστες, οι οποίοι ζητούν να συνεχιστεί με ακόμη περισσότερες Βάσεις.

✓ Μηχανικός εξοπλισμός

Οι περισσότερες παρατηρήσεις των χρηστών βασίζονται στην ανεπάρκεια του μηχανικού εξοπλισμού. Συμπεραίνουμε, λοιπόν, την ανάγκη για αναβάθμιση του Η/Υ, την αποκατάσταση της αργή ταχύτητα του Internet αλλά και την αδυναμία σύνδεσης του Δικτύου με το Internet. Όλα αυτά δημιουργούν μεγάλο πρόβλημα και ταλαιπωρούν τους χρήστες σε μια εποχή της τεχνολογίας.

✓ Προσωπικό

Από τις απαντήσεις των χρηστών μπορούμε να συμπεράνουμε την ανεπάρκεια του προσωπικού και συνεπώς την αδυναμία εξυπηρέτησης των χρηστών. Η βιβλιοθήκη μέχρι σήμερα από δύο άτομα τα οποία είναι αρμόδια για όλες τις υπηρεσίες αλλά και τις λειτουργίες της βιβλιοθήκης, γεγονός που δυσχεραίνει την σωστή κάλυψη των αναγκών τους.

Επίσης, παρατηρήθηκε ότι οι βιβλιοθηκονόμοι που απασχολούνται σε αυτή την βιβλιοθήκη δεν είναι πλήρως εξειδικευμένοι με συνέπεια να υπάρχει τεράστια ανάγκη για περαιτέρω επιμόρφωση και εξειδίκευση σε αυτό τον κλάδο. Πρέπει,

λοιπόν, σε αυτές τις θέσεις να τοποθετούνται άτομα που έχουν εκπαιδευτεί σε ιατρικούς όρους αλλά και σε ιατρικές βάσεις.

✓ Προϋπολογισμός

Χαρακτηριστικό στη λειτουργία της βιβλιοθήκης είναι ο ανεπαρκής προϋπολογισμός για την ανάπτυξη και την πρόοδο της βιβλιοθήκης. Οι χορηγίες και οι χρηματοδοτήσεις από την διοίκηση του νοσοκομείου όταν είναι χαμηλές μπορούν να επιφέρουν προβλήματα και να αναστείλουν την αναβάθμισή της.

5.2 Προτάσεις

Οι ιατρικές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα αποτελούν είδος πολυτέλειας , νοοτροπίας που οφείλουμε να καταρρίψουμε εάν επιθυμούμε να συμβαδίζουμε με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και δεδομένα. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινητοποιήσουμε την Διοίκηση αλλά και την Νοσοκομειακή Κοινότητα γενικότερα και κατά συνέπεια τους ίδιους τους χρήστες.

Έτσι λοιπόν η ιατρική βιβλιοθήκη του ΑΧΕΠΑ πρέπει να κινητοποιηθεί μετά από την παρούσα έρευνα και να προχωρήσει σε αλλαγές των παρεχόμενων υπηρεσιών. Και αυτό διότι όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως η ιατρική πληροφορία εξελίσσεται συνεχώς και εναλλάσσεται με τρόπο που επιτάσσει συνεχή ενημέρωση.

Κατά συνέπεια αν η κάθε ιατρική βιβλιοθήκη υιοθετήσει αυτά τα δεδομένα και προχωρήσει στις απαιτούμενες αλλαγές τότε θα λειτουργεί ως ένα χρήσιμο και εξελίξιμο εργαλείο για τους χρήστες του νοσοκομείου και θα πάψει να αποτελεί μουσειακό κτήριο παρωχημένων γνώσεων.

Κρίνεται σκόπιμο λοιπόν μετά την ολοκλήρωση της έρευνας χρηστών στην συγκεκριμένη ιατρική βιβλιοθήκη και την καταγραφή συμπερασμάτων να αναφερθούμε σε ορισμένες προτάσεις που θα καταστήσουν τη βιβλιοθήκη πιο αποτελεσματική στη χρήση της :

✓ **Ανανέωση έντυπου υλικού**

Η ιατρική βιβλιοθήκη οφείλει να προχωρήσει στην ανανέωση της συλλογής των ιατρικών βιβλίων και περιοδικών ώστε να καλύψει τις ανάγκες των χρηστών είτε αυτή είναι διοικητικό και νοσηλευτικό προσωπικό του νοσοκομείου είτε αυτή ανήκουν στην κατηγορία των φοιτητών και των υπολοίπων χρηστών της βιβλιοθήκης.

Επιπροσθέτως , οι συνδρομές σε ελληνικά και ξενόγλωσσα ιατρικά περιοδικά πρέπει να βελτιωθούν ώστε οι χρήστες να έχουν στα χέρια τους για την συγγραφή των εργασιών τους τα πιο πρόσφατα άρθρα των περιοδικών.

Ένας ακόμα βασικός άξονας που δεν πρέπει να μείνει απαρατήρητος είναι και το οπτικοακουστικό υλικό που διαθέτει η βιβλιοθήκη ώστε να είναι χρήσιμοι και αποτελεσματικοί για το κοινό της.

✓ **Ανανέωση βιβλιακού υλικού με νέες ιατρικές ειδικότητες**

Εκτός από τις ήδη υπάρχουσες ιατρικές ειδικότητες της βιβλιοθήκης όπως είναι η Παθολογία Νοσηλευτική Χειρουργική Καρδιολογία Ψυχιατρική κτλ. Η βιβλιοθήκη πρέπει να προχωρήσει στον εμπλουτισμό του βιβλιακού της υλικού και με άλλες ειδικότητες. Και αυτό διότι οι κλάδοι της ιατρικής αλλά και της νοσηλευτικής είναι συνεχώς εξελισσόμενοι. Ειδικότητες λοιπόν που πρέπει να προστεθούν είναι για παράδειγμα Επείγουσα ιατρική και πρώτες βοήθειες , Δημόσιες σχέσεις και ιατρική , Γιατροί χωρίς σύνορα και Αγγειοπλαστική.

✓ **Αναβάθμιση του δικτύου και εγκατάσταση ηλεκτρονικών υπολογιστών.**

Μετά από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε προκύπτει ότι η πλειοψηφία των χρηστών κάνει χρήση των Η/Υ επομένως και του διαδικτύου για τις έρευνες τους. Προγράμματα και εξοπλισμός που στοχεύουν στην βέλτιστη σύνθεση με το διαδίκτυο αλλά και στην μεγαλύτερη ταχύτητα είναι προτάσεις που θεωρούμε

πως πρέπει να ληφθούν υπόψη από τη Διοίκηση της βιβλιοθήκης όσο το δυνατό πιο σύντομα.

Προς την αποφυγή αντιδράσεων από τους χρήστες η βιβλιοθήκη εκτός από τους δύο ηλεκτρονικούς υπολογιστές που υπάρχουν στο χώρο της πρέπει να προχωρήσει στην εγκατάσταση επιπλέον Η/Υ ώστε να καλύπτει τις ανάγκες τους για αναζητήσεις. Έτσι, χρήστες δεν θα είναι αναγκασμένοι να φεύγουν απογοητευμένοι από την βιβλιοθήκη επειδή δεν υπάρχουν κενές θέσεις.

✓ **Αναβάθμιση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης**

Μέσα από την έρευνα διαπιστώσαμε ότι οι χρήστες επιθυμούν να δανείζονται το βιβλιακό υλικό της βιβλιοθήκης όχι μόνο για μια μόνο ημέρα αλλά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Επίσης πρέπει η βιβλιοθήκη να εξοπλιστεί με ακόμη ένα φωτοτυπικό μηχάνημα για την φωτοτύπηση του έντυπου υλικού που δεν δανείζεται καθώς και ένα μηχάνημα αυτόματης έκδοσης καρτών για τη φωτοτύπηση ώστε να μην είναι αναγκασμένοι να αγοράζουν κάρτες εκτός βιβλιοθήκης.

Τέλος, μια σημαντική λειτουργία του φωτοτυπικού μηχανήματος θα ήταν να δίνεται η ευκαιρία στους χρήστες να εκτυπώνουν απείθειας άρθρα από ιατρικές βάσεις (PabMed).

✓ **Αύξηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης**

Στην βιβλιοθήκη απασχολούνται δυο μόνιμοι βιβλιοθηκονόμοι τεχνολογικής εκπαίδευσης. Μέσα από τις ερωτήσεις που αφορά το προσωπικό της βιβλιοθήκης συμπεραίνουμε ότι για ένα σημαντικό ποσοστό δεν επαρκεί. Σκόπιμο λοιπόν θα ήταν να καλυφθούν και οι υπόλοιπες θέσεις μόνιμου προσωπικού (το σύνολο των θέσεων είναι πέντε) με εξειδικευμένους και άρτια καταρτισμένους βιβλιοθηκονόμους. Προς την κατεύθυνση αυτή το προσωπικό οφείλει να συμμετέχει σε σεμινάρια και σε συνέδρια που αφορούν τον κλάδο της βιβλιοθηκονομίας και της επιστήμης τη πληροφόρησης.

✓ **Ανακαίνιση και αύξηση του χώρου της βιβλιοθήκης**

Ο χώρος της βιβλιοθήκης είναι περιορισμένος(αποτελείται από δύο ξεχωριστές αίθουσες) που καλύπτουν διαφορετικές ανάγκες, με αποτέλεσμα οι χρήστες να μην γνωρίζουν τις λειτουργίες κάθε μιας αίθουσας. Επιπλέον, δεν υπάρχει μεμονωμένη αίθουσα αναγνωστηρίου και κατά συνέπεια οι χρήστες να

μην επισκέπτονται την βιβλιοθήκη για ανάγνωση. Ένα ακόμα χαρακτηριστικό είναι ότι δεν υπάρχει ξεχωριστό τμήμα για την επεξεργασία του νέου υλικού που αποκτά η βιβλιοθήκη.

Προτείνουμε λοιπόν ένα ειδικά διαμορφωμένο χώρο αναγνωστηρίου με καινούργιο εξοπλισμό από καθίσματα, ειδικά τραπέζια ανάγνωσης και ξεχωριστά τμήματα υπηρεσιών της βιβλιοθήκης για την καλύτερη και πιο αποτελεσματικότερη λειτουργία της βιβλιοθήκης.

✓ **Αύξηση του ωραρίου της βιβλιοθήκης**

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά εκτός από σαββατοκύριακα από τις 8:00-14:00. Είναι λογικό οι χρήστες να ζητούν την επέκταση του ωραρίου λειτουργίας της. Επειδή το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών της βιβλιοθήκης είναι γιατροί και νοσηλεύτες και εργάζονται με εφημερίες ακόμα και τα σαββατοκύριακα θα έπρεπε η βιβλιοθήκη να μην παραμένει κλειστή τις ώρες αυτές . Ένα ωράριο μέχρι και τις απογευματινές ώρες θα διευκόλυνε αρκετά τους χρήστες, καθώς οι πρωινές ώρες είναι πιεσμένες με ραντεβού και ιατρικά περιστατικά χωρίς να τους δίνει την ευκαιρία για αναζητήσεις πάνω σε ιατρικά θέματα που τους απασχολούν.

✓ **Βελτίωση του τρόπου εξυπηρέτησης και επικοινωνίας**

Η ενημέρωση της νοσοκομειακής κοινότητας αλλά και η εξυπηρέτηση τους μπορεί να γίνεται με διάφορους τρόπους. Οι χρήστες μέσα από την έρευνα ζητούν να γίνεται η επικοινωνία αυτή κυρίως μέσα από ανακοινώσεις στους πίνακες βιβλιοθήκης, αλλά και μέσα από την ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης. Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό χρηστών το οποίο δεν μένει ικανοποιημένο από τους παραπάνω τρόπους επικοινωνίας προτείνει και άλλες μορφές εξυπηρέτησης. Οι χρήστες λοιπόν προτείνουν να ενημερώνονται και μέσω προσωπικών διευθύνσεων (e-mail) , άμεση τηλεφωνική επικοινωνία με τον/ην βιβλιοθηκονόμο αλλά και με την περιοδική έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για τις δραστηριότητες της βιβλιοθήκης.

✓ **Αύξηση του προϋπολογισμού της βιβλιοθήκης**

Όλες οι λειτουργίες και υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δεν θα μπορούν να λάβουν χώρα χωρίς τον παράγοντα του οικονομικού προϋπολογισμού μιας βιβλιοθήκης. Για να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω προτάσεις οφείλει η διοίκηση του

νοσοκομείου να προχωρήσει στην αύξηση του προϋπολογισμού της βιβλιοθήκης. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού πρέπει το προσωπικό να ασκήσει πίεση στους προϊστάμενους. Τα μεγαλύτερα κονδύλια που θα δοθούν στη βιβλιοθήκη θα βοηθήσουν στην κάλυψη περισσότερων παρεχόμενων υπηρεσιών και συνεπώς στην καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

5.3 Ανάγκη για περαιτέρω έρευνα και περιορισμοί της παρούσας έρευνας

Η έρευνα μας βασίστηκε στη μέθοδο των ερωτηματολογίων. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση της «πραγματικότητας» της βιβλιοθήκης όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τους χρήστες της αλλά και τη σημασία της άρτιας λειτουργίας της Ιατρικής Βιβλιοθήκης. Πρέπει να επισημάνουμε μερικούς μεθοδολογικούς περιορισμούς στην παρούσα έρευνα. Το δείγμα μας ήταν μικρό και για το λόγο αυτό δεν μπορούμε να οδηγηθούμε σε γενικεύσεις.

Η παρούσα έρευνα βασίστηκε στην εξέταση ενός δείγματος χρηστών στην Βιβλιοθήκη του ΑΧΕΠΑ, δηλαδή μιας συγκεκριμένης Βιβλιοθήκης γεγονός που μας αποτρέπει στην γενίκευση των αποτελεσμάτων για όλες τις Ιατρικές Βιβλιοθήκες. Επίσης, χρειαζόμαστε περαιτέρω έρευνα και άλλες μελέτες που έχουν διενεργηθεί σε Ιατρικές Βιβλιοθήκες για γίνει σωστή επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων σε όλες τις Ιατρικές Βιβλιοθήκες.

Συμπερασματικά, μελλοντικές εμπειρικές έρευνες μπορούν να εστιάσουν στην αφοσίωση των χρηστών σε μια βιβλιοθήκη. Θα ήταν λοιπόν, χρήσιμο να μελετηθεί και ένα συγκεκριμένο πρότυπο μιας ειδικής βιβλιοθήκης και πως πρέπει να λειτουργεί για να καλύψει την ειδική κατηγορία χρηστών, συγκεκριμένα την Ιατρική.

5.4 Αξιοπιστία και ηθική της έρευνας

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας των χρηστών στη βιβλιοθήκη του ΑΧΕΠΑ πρέπει να διασφαλίσουμε ότι υπήρξε απόλυτη αξιοπιστία και εχεμύθεια στις απόψεις των χρηστών. Συγκεκριμένα, με τις απόψεις των χρηστών που καταγράφηκαν στα ερωτηματολόγια, διατηρήσαμε τη ανωνυμία τους και χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία αυτά για την διεξαγωγή της έρευνας μας με σκοπό την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας. Δεν θέλαμε να προσβάλλουμε αλλά και ούτε να θίξουμε απόψεις και ενέργειες ατόμων αλλά σκοπός ήταν να συγκεντρώσουμε τα προβλήματα της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης.

Ολοκληρώνοντας την παρούσα έρευνα αξίζει να σημειωθεί ότι με προτροπή του προσωπικού της βιβλιοθήκης, η πτυχιακή εργασία αυτή θα γίνει γνωστή και

στο διοικητικό προσωπικό του νοσοκομείου, ώστε τα συμπεράσματα και οι προτάσεις να ληφθούν υπόψιν για την κάλυψη των ελλείψεων και των αναγκών της Βιβλιοθήκης αλλά και την αποτελεσματικότερη λειτουργία της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

✓ Ελληνική

- 1) Ανδρουλάκης, Μ., Κακάρη, Ν. και Μουσούρη, Χ. (1998) *Μέθοδοι συλλογής δεδομένων ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, παρατήρηση* [online] Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Διαθέσιμο: <http://www.eap.gr> [Πρόσβαση 27 Σεπτεμβρίου 2008].
- 2) Βιβλιοθήκες (2000) *Ιστορία των Ιδιωτικών, Ηγεμονικών Αυτοκρατορικών και δημόσιων βιβλιοθηκών*. [online] Αθήνα, Διαθέσιμο : <http://www.libraries.gr> [Πρόσβαση 20 Σεπτεμβρίου 2008].
- 3) Βλάχου-Χαλκιοπούλου, Μ. (1999) *Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης*. Σίνδος: ΤΕΙΘ.
- 4) Γκουνταβά, Ε. (2006) <<Η διασφάλιση της ποιότητας των ιατρικών σελίδων στο διαδίκτυο>>, 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών 1-3 Νοεμβρίου, Ιωάννινα: ΤΕΙ Αθηνών.
- 5) Ζαφειρίου, Γ. (2003) *Σημειώσεις από μάθημα Μέθοδοι Έρευνας*. Σίνδος: ΤΕΙΘ.
- 6) Λάππα, Ε. (2008) *Ο ρόλος των Βιοϊατρικών Βιβλιοθηκών στο πλαίσιο μιας συνεργατικής δράσης*. [online] Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης Θεσσαλονίκη, Διαθέσιμο: <http://www.thessalonikibookfair.com> [Πρόσβαση 7 Οκτωβρίου 2008].
- 7) Λάππα, Ε. και Χαλεπλιόγλου, Α. (2006) *Ο ρόλος του Ιατρικού Βιβλιοθηκονόμου στην Ελλάδα: προκλήσεις και προοπτικές* [online], Κύπρος, Διαθέσιμο: <http://www.KEBEP.gr> [Πρόσβαση 20 Σεπτεμβρίου 2008].
- 8) Κορφιάτη, Μ. και Γεωργίου, Π. (2000) «Αξιολόγηση υπηρεσιών: έρευνα χρηστών της Βιβλιοθήκης και Υπηρεσίας Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών» στο Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη ως Εκπαιδευτική και Ερευνητική Μονάδα στην 3η χιλιετία πρακτικά 8^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών

Βιβλιοθηκών, Ρόδος 20-22 Οκτ.1999Μυτηλίνη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Αιγαίου.

9) Κωσταγιόλας, Π.Α., Καϊτελίδου, Δ. και Χατζοπούλου Μ. (2007) Βελτιώνοντας την Ποιότητα στις Υπηρεσίες Υγείας, Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

10) Κυριάκη-Μάνεση, Δ. (2000). Ιατρική Βιβλιοθηκονομία. *Τεκμήριον 2: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας*

11)Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου. (2005) *Αλλαγές στην κοινωνία της πληροφορίας, αλλαγές στην εκπαίδευση των επαγγελματιών πληροφόρησης.* Αθήνα

12)Νικητάκης, Μ. και Σίτας, Α. (2006) <<Η ποιότητα ως αναγκαιότητα στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες>> στο 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών,Ρόδος 20-22 Οκτ. 1999 Μυτηλίνη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Αιγαίου.

13)Ρόντος, Κ. και Παπάνης, Ε. (2007) *Οι τεχνικές του καλού ερωτηματολογίου.* Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.

14)Σταύρου, Φ. (1999) *Εκπαίδευση του προσωπικού ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών για τη βελτίωση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης,* Θεσσαλονίκη:Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

15) Καλογεράκη, Ε. και Τσαλαπατάνη, Ε. (2008) <<Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων των νοσοκομειακών βιβλιοθηκών>> στο 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 24-26 Σεπτ. 2008..

16) Φέσσα, Μ. (1989) *Ιστορία των Ιατρικών Βιβλιοθηκών.* Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής.

17) Φραντζή, Η. Χ. (2000) *Διαρκής επιμόρφωση και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες,* Αθήνα: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο.

18)Χαλεπλιόγλου , Α. (2006) *10th European Conference of Medical & Health Libraries Europe as an Open Book 2006* [online] , Διαθέσιμο: <http://www.MLA.com/> [Πρόσβαση 10 Σεπτεμβρίου 2008]

19) Χαλεπλιόγλου, Α. (2008) Το παρόν και το μέλλον των Ελληνικών Βιβλιοθηκών επιστημών Υγείας: ρόλοι, συνεργασίες και δράσεις [online] Ίδρυμα Βιοϊατρικών Ερευνών, Θεσσαλονίκη, Διαθέσιμο: <http://www.thessalonikibookfair.com> [Πρόσβαση 7 Οκτωβρίου 2008].

20) Χαλεπλιόγλου, Α. και Κωσταγιόλας, Π. Α. (2008) <<Αποτιμώντας την αξία της Βιβλιοθήκης στο πλαίσιο των Ακαδημαϊκών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων Επιστήμων Υγείας στην Ελλάδα>>, στο 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 24-26 Σεπτ. 2008.

✓ Ξενόγλωσση

1) Abbott, A. (1998) Professionalism and the future of librarianship. *Library Trends*, 46(3):430-443.

2) Bell, J. (1997) *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας: οδηγός για φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες*. Αθήνα: Gutenberg.

3) Billings, H (1992). *Magic and hypersystems: a new orderliness for libraries*. London: Scarecrow Press.

4) Brettell, A (2003) Information skills training: a systematic review of the literature. *Health Information and Libraries Journal*. 20 (suppl.1): 3-9.

5) Brophy, Peter & Kate Coulling (1997). *Quality management for information and library managers*. Hampshire, England: Aslib, Gower.

6) Cheng, G. (2001). The shifting information landscape: re-inventing the wheel or a whole new frontier for librarians. *New Library World*, 102(1-2): 26-33.

7) Crosby, O. (2000). Librarians: information experts in the information age. *Occupational Outlook Quarterly*, 44(4): 3-15.

8) Eysenbach, G. (2001). *An ontology of quality initiatives and a model for decentralized, collaborative quality management on the (semantic) World Wide Web*. [online] Διαθέσιμο: <http://www.jmir.org/2001/4/e34/> [Πρόσβαση 21 Οκτωβρίου 2008].

9) Glyck, J., C. (2002) *Standards for hospital libraries 2002*. [online] Διαθέσιμο <http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=12896> [Πρόσβαση 2 Νοεμβρίου 2008].

10) Hardin Library for the Information Services Questionnaire [online] World Health Organization, Available: <http://www.lib.uiowa.edu> [Accessed 27 Σεπτεμβρίου 2008].

11) Homan, J. M. & McGowan J. J. (2002) The Medical Library Association: promoting new roles for health information professionals. *Journal of the Medical Library Association*. 90:80-5.

12) Javeau, C . (2000) *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

13) Myburg, S.(2003). Education directions for new information professionals. *The Australian Library Journal*, 52(3):1-12.

14) Saab Memorial Medical Library (2007) *Customer Satisfaction Questionnaire* [online] Memorial Hospital, Available: <http://www.memorialhospital.com/>.

15) Sellitto, C. and S. Burgess (2005). Towards a weighted average framework for evaluating the quality of web-located health information. *Journal of Information Science* 31, (4): 260-272.

16) Sieving, P. (1991) *Factors driving the increase in medical information on the web One American perspective*: [online] Διαθέσιμο: <http://www.jmir.org/1999/1/e3> [Πρόσβαση 21 Οκτωβρίου 2008].

17) Steele, L. *New romances or pulp fiction? Do libraries and librarians have on Internet future?* Follet Lecture Series

18) Van House, N. and Sutton, S.(1996).The panda syndrome: an ecology of LIS education. *Journal of Education for Library and Information Science*, 37(2): 131-147.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑ ΧΡΗΣΤΩΝ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στα πλαίσια έρευνας χρηστών της ιατρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α, με σκοπό την αποτίμηση του βαθμού ικανοποίησης της νοσοκομειακής κοινότητας από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Οι απαντήσεις και τα σχόλιά σας ευελπιστούμε να συμβάλλουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης.

Παρακαλούμε πολύ προσδιορίστε:

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο:

Ανδρας Γυναίκα

2. Ηλικία:

18-25 25-35 Άνω των 35

3. Ιδιότητα:

Γιατρός (ειδικότητα)

Νοσηλεύτης

Διοικητικό προσωπικό

Τεχνικό προσωπικό

Φοιτητής – Έτος 1ο 2ο 3ο 4ο 5ο 6ο

Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)

ΣΥΛΛΟΓΗ

4. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη;

Καθημερινά

Μια φορά την εβδομάδα

Μια φορά το μήνα

Καθόλου

5. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη(παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ .Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό Έρευνα

Ενημέρωση

Υλικό για εργασία

Δανεισμό

Μελέτη

Άλλο (αναφέρετε)

6. Αναφέρετε σε ποια συλλογή η Ιατρική Βιβλιοθήκη χρειάζεται αναβάθμιση: (μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες της μιας συλλογής).

Συλλογή Ιατρικών Βιβλίων

Συλλογή Περιοδικών

Συλλογή Ηλεκτρονικών Περιοδικών

7.Ποιες από τις παρακάτω θεματικές ενότητες της συλλογής των βιβλίων που υπάρχουν στην βιβλιοθήκη σας ενδιαφέρουν;

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΑΔΙΑΦΟΡΟ	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ					
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ					
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ					
ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ					
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ					

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

11. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες που παρέχει η βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε;

(παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ. Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό)

- Αναγνωστήριο
- Δανεισμός βιβλίου/ων
- Εκτυπώσεις
- Περιοδικά
- Βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων στο internet
- On-line αναζητήσεις
- Αναζήτηση & εκτύπωση άρθρων Ιατρικών βάσεων (PubMed)
- Οπτικοαουστικό Υλικό
- Αναζήτηση Υλικού μέσω OPAC

12. Καλύπτει η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Α.Χ.Ε.Π.Α. τις πληροφοριακές σας ανάγκες;

- Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....

13. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του Νοσοκομείου μέσω WEB;

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Καθημερινά	Εβδομαδιαίως	Μηνιαίως	Σπάνια	Ποτέ
WEB σελίδα της Ιατρικής Βιβλιοθήκης					
On-line πρόσβαση στους καταλόγους για υλικό της Βιβλιοθήκης αλλά και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ιατρικές Βιβλιοθήκες					

On-line πρόσβαση σε βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων (MEDLINE)					
On-line πρόσβαση στα περιεχόμενα, τα abstracts, και τα full-text αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η Ιατρική Βιβλιοθήκη					

15. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής υπηρεσιών της βιβλιοθήκης συνολικά; (παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ .Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

14. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ποιότητα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης;

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΙ	ΑΡΚΕΤΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙ
WEB σελίδα της Ιατρικής Βιβλιοθήκης				
On-line πρόσβαση στους καταλόγους για υλικό της Βιβλιοθήκης αλλά και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ιατρικές Βιβλιοθήκες				
On-line πρόσβαση σε βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων (MEDLINE)				
On-line πρόσβαση στα περιεχόμενα, τα abstracts, και τα full-text αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η Ιατρική Βιβλιοθήκη				

16. Προς ποια κατεύθυνση νομίζετε ότι πρέπει να δραστηριοποιηθεί στο άμεσο μέλλον η Ιατρική Βιβλιοθήκη, ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επιστημονικές ανάγκες σας;

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΑΔΙΑΦΟΡΟ	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών (π.χ.αποστολή άρθρων περιοδικών μέσω e-mail, σάρωση βιβλίων και αποστολή μέσω e-mail, αυτόματη έκδοση κάρτας χρήστη).					
Αύξηση των θέσεων του Αναγνωστηρίου.					
Δημιουργία ειδικών - "κλειστών" χώρων ατομικής μελέτης					

<p>Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας σε Η/Υ,(επεξεργασία κειμένων, εκτυπώσεις, on- line αναζητήσεις σε βάσεις δεδομένων και στο Internet.)</p>					
--	--	--	--	--	--

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

8. Απευθύνεστε στο προσωπικό της βιβλιοθήκης για βοήθεια;

- Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....
.....
.....

9. Εξυπηρετηθήκατε;

- Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....
.....
.....

10. Θεωρείτε ότι επαρκεί το προσωπικό της βιβλιοθήκης ;

- Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....
.....
.....

ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

17. Είστε ικανοποιημένοι από τα υλικοτεχνικά μέσα της βιβλιοθήκης ;

- Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....
.....
.....

18. Θεωρείται ότι επαρκούν οι χώροι της βιβλιοθήκης ;

Ναι Όχι

Εάν όχι, για ποιους λόγους.....

.....

19. Πιστεύετε ότι η ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης είναι αρκετά ενημερωμένη;

Ναι Όχι

Πάνω σε ποιον τομέα θεωρείται ότι είναι απαραίτητη η ενημέρωσή της;

.....

.....

.....

20. Ποιος τρόπος εξυπηρέτησης θα σας ικανοποιούσε περισσότερο; (παρακαλούμε βαθμολογήστε τη σημασία που νομίζετε ότι έχουν οι ανάγκες σας με κλίμακα 1(καθόλου σημαντική), 2 (λιγότερο σημαντική) 3 (αδιάφορο) , 4 (αρκετά σημαντική) έως 5 (πολύ σημαντική))

❖ Τηλεφωνική επικοινωνία	
❖ FAX	
❖ E-mail	
❖ Ανάρτηση ανακοινώσεων στον πίνακα ανακοινώσεων της βιβλιοθήκης	
❖ Με την περιοδική έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για τις δραστηριότητες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης.	
❖ Με τη διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων.	
❖ Άμεση συναλλαγή με τον /την βιβλιοθηκονόμο	
❖ Μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας της βιβλιοθήκης	

21. Παρακαλούμε διατυπώστε προτάσεις ή/και σκέψεις που αφορούν τη βελτίωση της Ιατρικής Βιβλιοθήκης.

.....
.....
.....
.....
.....

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΠΛΟΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΧΡΗΣΤΩΝ
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

A.X.E.Π.A.

27 ΜΑΙΟΥ-27 ΙΟΥΝΙΟΥ
2008

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στα πλαίσια έρευνας χρηστών της ιατρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α. με σκοπό την αποτίμηση του βαθμού ικανοποίησης της νοσοκομειακής κοινότητας από τις υπηρεσίες που παρέχει η εν λόγω ιατρική βιβλιοθήκη. Οι απαντήσεις σας, θα βοηθήσουν στην βελτίωση της βιβλιοθήκης και στην καλύτερη ικανοποίηση των δικών σας πληροφοριακών αναγκών. Παρακαλούμε συμπληρώστε τις παρακάτω ερωτήσεις. Σας ευχαριστούμε πολύ.

5. Προσδιορίστε παρακαλώ φύλο και ηλικία:

Άνδρας:

18-35 ετών

35-45 ετών

45-..... ετών

Γυναίκα :

18-35 ετών

35-45 ετών

45-..... ετών

6. Προσδιορίστε την ιδιότητα σας :

Γιατρός (παρακαλώ προσδιορίστε την ειδικότητά σας)

.....
Νοσηλεύτης

Διοικητικό προσωπικό

Τεχνικό προσωπικό

Ασθενής

Φοιτητής 1^ο Έτος 2^ο 3^ο 4^ο 5^ο 6^ο Πτυχίο
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε).....

7. Πόσο συχνά επισκέπτεσαι την βιβλιοθήκη;

πολύ συχνά
συχνά
μερικές φορές
σπάνια
ποτέ

4. Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη

συνήθως; (παρακαλούμε επιλέξτε με σειρά προτεραιότητας τη σημαντικότητα των λόγων : 1 για το πρώτο, 2 για το δεύτερο, 3 για το τρίτο, 4...,5...)

Έρευνα
Ενημέρωση
Υλικό για εργασία
Δανεισμό
Μελέτη
Διάφοροι λόγοι (παρακαλώ προσδιορίστε).....

5. Καλύπτει η Ιατρική Βιβλιοθήκη του Α.Χ.Ε.Π.Α. τις πληροφοριακές σας

ανάγκες;

Ναι

Όχι

6. Ζητήσατε βοήθεια από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης;

Ναι

Όχι

7. Αν όχι για ποιους λόγους δεν ζητάτε την βοήθεια του προσωπικού ;

.....
.....
.....
.....

8. Αν ναι, εξυπηρετηθήκατε;

Ναι

Όχι

9. Αν όχι, γιατί;

.....
.....
.....
.....
.....

10. Πιες από τις παρακάτω υπηρεσίες χρησιμοποιείτε όταν επισκέπτεστε την ιατρική βιβλιοθήκη;

(παρακαλώ θέστε σε σειρά προτεραιότητας το πιο σημαντικό βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο κ.ο.κ. Αν κάποιος παράγοντας δεν είναι σημαντικός μην του δώσετε αριθμό.)

Χρήση αναγνωστηρίου

Δανεισμός βιβλίου/ων

Εκτυπώσεις

Χρήση περιοδικών

Χρήση βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων στο internet

On-line αναζητήσεις

Αναζήτηση & εκτύπωση άρθρων Ιατρικών βάσεων(Pubmed)

Χρήση οπτικοακουστικού

Αναζήτηση Υλικού μέσω OPAC

11. Για τις αναζητήσεις σας, χρησιμοποιείτε τον κατάλογο OPAC (on-line

κατάλογος Βιβλιοθήκης);

Αν ναι προσδιορίστε τον βαθμό δυσκολίας;

ΟΧΙ

ΝΑΙ καθόλου

ελάχιστα

μέτρια

αρκετά

πάρα πολύ

12. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρονται

στους χρήστες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης του Νοσοκομείου μέσω WEB;

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Καθημερινά				
	Εβδομαδιαίως	Μηνιαίως	Σπάνια	Ποτέ	
WEB σελίδα της Ιατρικής Βιβλιοθήκης					
On-line πρόσβαση στους καταλόγους για υλικό της Βιβλιοθήκης αλλά και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ιατρικές Βιβλιοθήκες					
On-line πρόσβαση σε βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων (MEDLINE)					
On-line πρόσβαση στα περιεχόμενα, τα abstracts, και τα full-text αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η Ιατρική Βιβλιοθήκη					

13. Προς ποια κατεύθυνση νομίζετε ότι πρέπει να δραστηριοποιηθεί στο άμεσο

μέλλον η Ιατρική Βιβλιοθήκη, ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επιστημονικές ανάγκες σας;

(Παρακαλούμε βαθμολογήστε τη σημασία που νομίζετε ότι έχουν για τις ανάγκες σας τα

παρακάτω, με βάση τη κλίμακα 1 (Καθόλου σημαντική), 2 (Λιγότερο σημαντική), 3

(Αδιάφορο), 4 (Αρκετά σημαντική) έως 5 (Πολύ σημαντική))

- Εγκατάσταση φωτοτυπικού μηχανήματος εντός του χώρου της Βιβλιοθήκης.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Αύξηση Ωρών Λειτουργίας της Βιβλιοθήκης (π.χ. Σάββατο πρωί, 12ώρα λειτουργία).

1	2	3	4.....
	5.....		

- Αυτοματοποίηση Υπηρεσιών (π.χ. αυτόματος δανεισμός και επιστροφή βιβλίων, αυτόματη έκδοση κάρτας χρήστη).

1	2	3	4.....
	5.....		

- Αύξηση των θέσεων των Αναγνωστήριων.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Δημιουργία ειδικών - "κλειστών" χώρων ατομικής ή ομαδικής μελέτης.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Δημιουργία ειδικού χώρου ξεκούρασης, κυλικείου και καπνίσματος.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Αυξημένες ατομικές θέσεις εργασίας σε Η/Υ, για την κάλυψη προσωπικών επιστημονικών αναγκών (επεξεργασία κειμένων, εκτυπώσεις).

1	2	3	4.....
	5.....		

- Περισσότερες θέσεις εργασίας σε Η/Υ για ατομικές on-line αναζητήσεις σε βάσεις δεδομένων και στο Internet.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Προβολή και - Υποστήριξη της Ιατρικής Βιβλιοθήκης και του έργου της από τους χρήστες όσο και από τη Νοσοκομειακή Κοινότητα, σε τρίτους.

1	2	3	4.....
	5.....		

- Αύξηση του προϋπολογισμού της Ιατρικής Βιβλιοθήκης για τη διατήρηση των συλλογών, βιβλίων & περιοδικών και την απρόσκοπτη λειτουργία των υπηρεσιών της (ηλεκτρονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων).

1	2	3	4.....
5.....			

14. Αναφέρετε σε ποια συλλογή η Ιατρική Βιβλιοθήκη χρειάζεται αναβάθμιση:

(μπορείτε να σημειώσετε περισσότερα της μιας συλλογής).

Συλλογή Ιατρικών Βιβλίων

Συλλογή Περιοδικών

Συλλογή Ηλεκτρονικών Περιοδικών

15. Παρακαλούμε προσδιορίστε ποιον τρόπο ενημέρωσης θεωρείτε πιο έγκυρο και έγκαιρο: (μπορείτε να προσδιορίσετε περισσότερους

από έναν

τρόπους)

❖ Τηλεφωνικώς	
❖ Με FAX	
❖ Με προσωπικό e-mail	
❖ Με ανάρτηση σχετικής ανακοίνωσης στους πίνακες ανακοινώσεων κάθε Γραμματείας.	
❖ Με την περιοδική έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για τις δραστηριότητες της Ιατρικής Βιβλιοθήκης.	
❖ Με τη διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων.	
❖ Άμεση συναλλαγή με τον /την βιβλιοθηκονόμο	
❖ Μέσω του διαδικτύου	

16. Στο σημείο αυτό μπορείτε να διατυπώσετε οποιαδήποτε παρατήρηση, σχόλιο ή γνώμη επιθυμείτε, η οποία δεν αναφέρθηκε στο παρόν ερωτηματολόγιο και τη θεωρείτε σημαντική:

.....
.....
.....
.....
.....

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ!!!!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

1. **Επωνυμία Νοσοκομείου/Βιβλιοθήκης**.....

2. **Όνοματεπώνυμο**:.....

3. **Δ/ση Βιβλιοθήκης**:.....

Τηλ.....

email:

4. **Το Νοσοκομείο είναι:**

α. Γενικό Νοσοκομείο

β. Γενικό Νοσοκομείο με πανεπιστημιακές κλινικές

γ. Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο

δ. Άλλο

5. **Επάγγελμα**

α. Βιβλιοθηκονόμος Phd

β. Βιβλιοθηκονόμος Msc

γ. Βιβλιοθηκονόμος TE

δ. Βιβλιοθηκονόμος –Αρχειονόμος ΠΕ

ε. Μη επαγγελματίας Βιβλιοθηκονόμος

στ. Άλλο

6. Πόσα άτομα απασχολούνται στη βιβλιοθήκη.....

7. Πόσοι είναι οι βιβλιοθηκονόμοι που απασχολούνται στη βιβλιοθήκη.....

8. Διαθέτει η βιβλιοθήκη πρόσβαση στο διαδίκτυο;

ΝΑΙ ΟΧΙ

9. Αν ΝΑΙ με

α. Dial up σύνδεση

β. ISDN

γ. ADSL

δ. Μόνιμη γραμμή-leased line

ε. Άλλο

10. Πόσους υπολογιστές διαθέτει η βιβλιοθήκη;.....

11. Πόσοι υπολογιστές είναι διαθέσιμοι αποκλειστικά για τους χρήστες με σύνδεση στο διαδίκτυο;.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ

12. Παρέχει η βιβλιοθήκη εκπαίδευση στους χρήστες της;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν απαντήσατε ΟΧΙ στην ερώτηση 12 πηγαίνετε στη ερώτηση 21

13. Αν απαντήσατε ΝΑΙ στην ερώτηση 12

Αναφέρατε σε ποιο από τα ακόλουθα θεματικά αντικείμενα παρέχεται η εκπαίδευση (σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)

Βασική χρήση τεχνολογίας πληροφόρησης (βασικές λειτουργίες Word)	
Βάσεις Δεδομένων (Pubmed, Medline, CINAHL...)	
Χρήση –Αναζήτηση- Ανάκτηση από το Internet (web browser, μετάβαση URL ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης)	
Τεχνικές αναζήτησης βιβλιογραφίας (χρήση τελεστών	

Boolean, χρήση MESH/λέξεων κλειδιών)	
Υπηρεσίες και κέντρα τεκμηρίωσης ή πληροφόρησης (EKT, Cochrane, Heal-Link...)	
Ηλεκτρονικά Περιοδικά	
Χρήση αυτοματοποιημένου καταλόγου της βιβλιοθήκης (O.P.A.C.)	
Άλλο (εξηγήστε)	

14. Η εκπαίδευση στη βιβλιοθήκη, παρέχεται από

βιβλιοθηκονόμο;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

15. Αν ΟΧΙ

προσδιορίστε.....

16. Σε ποια μορφή οργανώνεται η εκπαίδευση; (σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)

	Μορφή	Χρόνος (σε ώρες)	Μέσος Όρος ετήσιων εκπαιδεύσεων

Ατομική σε προκαθορισμένο από τη βιβλιοθήκη χρόνο (λιγότερα από τρία άτομα)			
Ατομική κατόπιν αιτήματος του χρήστη (λιγότερα από τρία άτομα)			
Ομαδική στο χώρο της βιβλιοθήκης (περισσότερα από τρία άτομα)			
Άλλο(εξηγήστε)			

17. Με ποια από τις ακόλουθες μεθόδους οργανώνεται η εκπαίδευση (σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)

Σε μορφή σεμιναρίου (workshop)	
Διάλεξη /παρουσίαση (εισήγηση, p. Point)	
Online μαθήματα	
Παροχή εκπαιδευτικού υλικού ή οδηγιών χρήσης	

18. Κατά τη γνώμη σας είναι αποτελεσματική η παραπάνω εκπαίδευση;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

19. Αν απαντήσατε ΟΧΙ στην ερώτηση 18,

**Αναφέρετε για ποιους λόγους είναι αναποτελεσματική η
εκπαίδευση (σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)**

Ο βιβλιοθηκονόμος δεν έχει εκπαιδευτικές δεξιότητες	
Δεν υπάρχει ένα πρότυπο εκπαίδευσης πάνω στο οποίο μπορεί να βασιστεί ο βιβλιοθηκονόμος	
Οι χρήστες δεν έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες στη χρήση της τεχνολογίας	
Αργό δίκτυο	
Άλλο (εξηγήστε)	

20. Αν απαντήσατε ΝΑΙ στην ερώτηση 18,

**Αναφέρετε για ποιους λόγους είναι αποτελεσματική η εκπαίδευση
(σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)**

Βελτιώνει τις γνώσεις των χρηστών σχετικά με τις διαθέσιμες πηγές	
Βελτιώνει την ικανότητα τους στην αναζήτηση βιβλιογραφίας	

Μειώνει τον διατιθέμενο από τους χρήστες χρόνο για την αναζήτηση αναγκαίας πληροφόρησης	
Μειώνει τον διατιθέμενο από τον βιβλιοθηκονόμο χρόνο για αναζήτηση βιβλιογραφίας για λογαριασμό του χρήστη	

21. Για ποιούς λόγους η βιβλιοθήκη δεν παρέχει εκπαίδευση στους χρήστες;

(σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)

Έλλειψη επαρκούς προσωπικού γι αυτήν τη δραστηριότητα	
Έλλειψη προσωπικού με εκπαιδευτικές δεξιότητες	
Δεν θεωρείται απαραίτητο	
Άλλο (εξηγήστε)	

22. Η βιβλιοθήκη αναζητά βιβλιογραφία για λογαριασμό των χρηστών;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

23. Αν **ΟΧΙ** αναφέρατε τους λόγους (σημειώστε X όσες φορές επιθυμείτε)

Έλλειψη επαρκούς προσωπικού	
Δεν ζητείται τέτοια υπηρεσία από τους χρήστες	
Άλλο (εξηγήστε)	

24. Παρέχει η βιβλιοθήκη οδηγίες για συγγραφή ή/και

παρουσίαση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ή άρθρων;

ΝΑΙ ΟΧΙ

25. Ζητείται από τη βιβλιοθήκη βιβλιογραφία που

χρησιμοποιείται στις εκπαιδευτικές εκδηλώσεις του νοσοκομείου;

ΝΑΙ ΟΧΙ

26. Η βιβλιοθήκη παρέχει πρόσβαση σε πηγές συνεχιζόμενης

εκπαίδευσης;

ΝΑΙ ΟΧΙ

27. Αν απαντήσατε **ΝΑΙ** στην ερώτηση 26,

Αναφέρατε τις πηγές συνεχιζόμενης εκπαίδευσης που παρέχετε

28. Ο βιβλιοθηκονόμος συμμετέχει στην επιτροπή εκπαίδευσης ή σε οποιοδήποτε ομάδα ή όργανο που ασχολείται με την εκπαίδευση του προσωπικού του νοσοκομείου.

α. ΝΑΙ

β. ΟΧΙ

γ. Άλλο (εξηγήστε).....